

ЛИХІ СТОР.
1990-ТІ 16
ПОВЕРТАЮТЬСЯ

ХТО СКУПОВУЄ СТОР.
УКРАЇНСЬКІ 18
ПІДПРИЄМСТВА

НАЙБІЛЬШ СТОР.
ЗАПИТАНІ ПРОФЕСІЇ 22
В ПЕРІОД КРИЗИ

Тиждень

український www.ut.net.ua

МИКОЛА
ПРОДАНЧУК
ПРО СМЕРТЕЛЬНУ
ВАКЦИНУ
стор. 24

№ 24 (85), 19-25 ЧЕРВНЯ 2009 р.

ШКІДЛИВІ МІФИ ПРО УКРАЇНУ

Стор. 36

ISSN 1996-1561

24 >

9 771996 156002

ТАС

СТРАХОВА ГРУПА ТАС

Завжди поруч з Вами

За останній тиждень
Страхова Група "ТАС" виплатила

10 000 000 гривень

страхових відшкодувань

Контакт-центр:

8 800 500 1950*

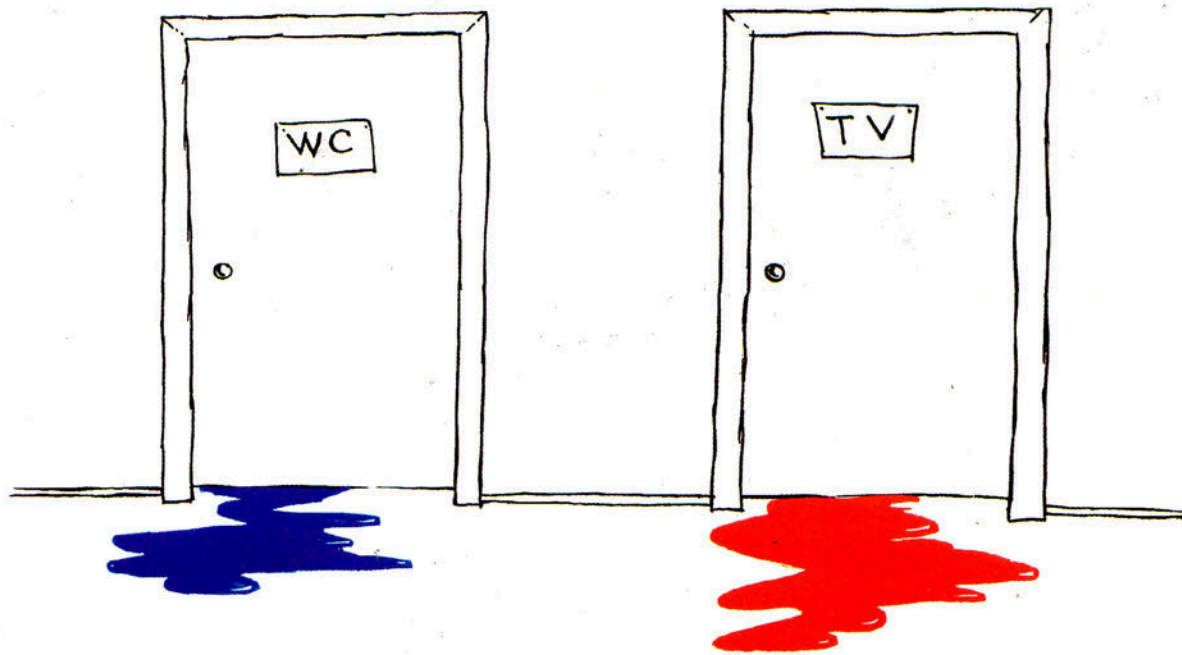
*Дзвінки зі стаціонарних телефонів в межах України безкоштовні

www.tas-insurance.com.ua

Невже нас усіх влаштовують українські медії як смітник відчуттів, образів, ідей? Не йдеться про те, щоб заборонити показ на екранах або на

спальнях чи то дірок у голові, чи то голих красунь, чи то гламурних опудал, чи то базарних пліткарів.

Але ж потрібен якийсь вибір? Людина з трохи тоншою організацією, ніж типовий споживач віягри (з маленької чи великої літери), має право на свою частку інформаційного простору? Про це – на стор. 8. Малюнок Віктора Кудіна.

Але ж потрібен якийсь вибір? Людина з трохи тоншою організацією, ніж типовий споживач віягри (з маленької чи великої літери), має право на свою частку інформаційного простору? Про це – на стор. 8. Малюнок Віктора Кудіна.

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»

Шеф-редактор Юрій Макаров

Головний редактор Сергій Литвиненко

Заступник головного редактора

НАТАЛІЯ ВАСЮТИН

Редактори Анатолій Астаф'єв, Вікторія Герасимчук,

Дмитро Губенко, В'ячеслав Дарпнянц, Ігор Кручик,

Андрій Лаврик, Катерина Липа, Мар'яна Олійник,

Вікторія Поліненко

Журналісти Анна Бабинець, Жанна Безп'ятчук,

Богдан Буткевич, Василь Васютин,

Інна Загородня, Роман Кабачій,

Олександра Киричук, Валентина Кузик,

НАТАЛІЯ ПЕТРИНСЬКА, Олена ЧЕКАН

Літературні редактори Олександр Григор'єв,

Лариса Міщенко

Контент-редактор сайту Таня Овчар

Генеральний директор Микола Шейко

Виконавчий директор Роман Чигрин

Фінансовий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Віталій Столига

Арт-директор Андрій Єрмоленко

Дизайнери Юрій Доббах, Ганна Єрмакова,

Тимофій Молодчиков

Художник Павло Ніц

Більд-редакція Олександр Чекменьов, Валентина Бутенко

Фотограф Андрій Ломакін

Кольорокоректор Олена Шовкопляс

Коректори Марина Петрова, Ірина Павленко

Директор зі збуту Олександр Грищенко

Директор з реклами Світлана Єгорова,

(097) 962-55-42, e-mail: yes69@ut.net.ua

Відділ ПРОМО та PR НАТАЛІЯ САП'ЯН

Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Голова редакційної ради Роман Цуприк

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ТОВ «НОВИЙ ДРУК»,

Київ, вул. Магнітогорська, 1

№ зам. 094600

Наклад 30 700

Адреса для листування

03067, Київ, а/с №2

E-mail: office@ut.net.ua

Телефон (044) 351 1300

Виходить щоп'ятницю

Розповсюджується

в роздільній торгівлі

ТА ЗА ПЕРЕДПЛАТОЮ

Ціна договірна

Передплатний індекс 99319

МАТЕРІАЛИ, ПОЗНАЧЕНІ ЛІТЕРОЮ «Р», ПУБЛІКУЮТЬСЯ НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ. РЕДАКЦІЯ ЗАЛИШАЄ ЗА СОБОЮ ПРАВО НА ЛІТЕРАТУРНУ НАДІСЛАНИХ МАТЕРІАЛІВ БЕЗ УЗГОДЖЕННЯ З АВТОРОМ. РУКОПИСИ НЕ ПОВЕРТАЮТЬСЯ Й НЕ РЕЦЕНЗУЮТЬСЯ. ЗА ЗМІСТ РЕКЛАМНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЛИСТІВ, НАДІСЛАНИХ ЧИТАЧАМИ, РЕДАКЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕ НЕСЕ

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ТА ОТРИМУЙТЕ
ЩОП'ЯТНИЦІ
передплатний індекс – 99319

Вади демократії

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

Народ Ірану зробив свій історичний вибір. Попри темпераментні протести опозиції, діючий президент Махмуд Ахмадінежад, швидше за все, таки продовжив свій мандат ще на чотири роки. Це означає, що ще чотири роки ця країна:

- вироблятиме ядерну зброю;
- товаришуватиме з Уго Чавесом і Кім Чен Іром;
- проклинатиме Америку та Ізраїль;
- годуватиме радикальних ісламистів по всьому світі включно з Україною;
- триматиме самих іранців у чорному тілі...

Мабуть, їх це влаштує.

Звісно, всередині Ірану все не так просто. Духовенство, військові, великий бізнес, чиновники, дрібні підприємці (славнозвісний перський «базар»), інтелектуали, селяни, численний прошарок міського люмпену, жіноцтво – кожна з цих електоральних сил мала свій інтерес і свої вподобання. Але вибір перед ними стояв не надто великий: головним конкурентом твердочолого й малопрогнозованого Ахмадінежада був підстаркуватий нібито реформатор, насправді ж такий самий упертий ісламіст Мусаві, побратим покійного імама Хомейні й співатор «ісламської революції» 1979 року. На боці нинішнього президента, по-перше, вік, по-друге, класова близькість: він «свій хлопець», син коваля, скромний у побуті, зрозумілий своїм шанувальникам – голоті та «любим бабусям».

Як і кожен переламний історичний момент, іранські вибори ставлять чимало непростих питань загального порядку. Передусім, як би так делікатно висловитися... про ефективність демократії в кри-

зових суспільствах. Повторюю, невідомо, чи приніс би Мусаві бажану лібералізацію, але шанс принаймні був, і дві третини іранців не забажали ним скористатися. Замість гасла «Геть бензинову кризу!» (це, зазначимо, в одній із найбільших нафтовидобувних країн світу) вони знову пристали на гасло «Смерть Америці, смерть сіоністам!» (офіційна зовнішньополітична доктрина Ірану впродовж останніх тридцяти років). Інакше кажучи, знову гармати (точніше, боеголовки) замість масла. І не слід усе списувати на нібито тупий і нетолерантний іслам: коли в середньовічній Європі палили відьом на християнських багаттях, мусульманські вчені винаходили алгебру. Просто у стані безладу в такий спосіб найлегше знайти спільну мову і з начальством (а за конституцією над президентом стоїть «найвищий керівник» – аятола Хаменеї), і з «любими бабусями».

Друге питання – про роль особистості – вирішували покоління філософів упродовж останніх двох століть. Колись навіть не піддавалося сумніву, що історія – продукт життєдіяльності окремих героїв. Потім історики певної традиційної орієнтації довго запевняли, що історію творять народні маси, точніше, прогресивні класи. За заперечення цієї тези можна було без надмірних зусиль добряче попсувати собі життя. Нарешті, повернулися туди, звідки починали: усе це справа рук (ніг, мізків, сердець) окремих пасіонарів, які від початку не є ані найдостойнішими, ані найрозумнішими. Хіба що інколи.

Отже, попри всі «об'єктивні» передумови, які беруться перерахувати політологи та соціологи, кінцевий варіант будь-якого

масштабного процесу виглядає... випадковим. Це стосується навіть стабільних країн першого світу, що вже казати про третій, до якого, схоже, належимо й ми. І тут неминуче виникає величезна спокуса: якщо справді всі ці соціально-політичні процеси такі невизначені й непередбачувані, якщо доля країни може потрапити в залежність від якогось придурка, може, розумним, свідомим людям варто не покладатися на випадок і волю розбещеного натовпу, а взяти відповідальність у свої руки, хай навіть ціною порушення формальних правил і процедур? Ця колізія не раз виникала в недавній історії, зокрема й у нашій новітній, щоправда, в дещо карикатурному вигляді. Вирішується вона щоразу, на жаль, дослідним шляхом.

У де Голля вийшло. У Піночета теж вийшло. А ось в іранського шаха Мохаммеда Реза Пехлеві не вийшло. Півстоліття тому він розпочав модернізацію, щоб вивести країну на одне з перших місць у світі, за допомогою спецслужб долаючи шалений спротив. Ішлося про земельну й судову реформи, розбудову промисловості, надання жінкам рівних прав із чоловіками. Закінчилося все сумно: землю прихопили куркулі, вчорашні селяни сунули в місто, перетворюючись на безнадійних маргіналів, чиновники, як і слід було очікувати, «сіли на потоки», 100 мільярдів нафтодоларів розтринькали, врешті-решт влада сама впала в руки фанатичного релігійного лідера Хомейні, наслідки чого світ спостерігає й досі. Зупинити шаха не було кому. Виходить, не така вже й непотрібна ця ваша демократія?

ФОТО: АНАТОЛІЙ БЕГЛОВ

50 ТАБОРИ ЛІТНЬОГО РЕЖИМУ
Куди батьки можуть прилаштувати дитину на період літніх канікул

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКЕН

48 СКВОТЕРИ
Тижень пожив у нічийній нерухомості разом із мистецькими комунами

ФОТО: ЮРІЙ СТРЕЛЬЦОВ

22 РОБОЧА СЛАБКІСТЬ
Підприємства знову набирають персонал, але пропонують на третину нижчі зарплати, ніж до кризи

НА ЧАСІ

- 3 **КАРИКАТУРА ТИЖНЯ**
Малюнок Михайла Шлафера
- 4 **ОСОБИСТА ДУМКА**
Юрія Макарова
- 6 **ФОТО ТИЖНЯ**
Зелений майдан
- 8 **ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ**
Інформаційна безпека
- 12 **ОЦІНКА**
звільнення Віктора Черномірдіна

ВПРИТУЛ

- 16 **КРИВАВИЙ ПРИСМАК 1990-Х**
Брак «живих» грошей провокує хвилю кримінального перерозподілу власності
- 18 **ВІДДАТИСЯ ЗА БОРГИ**
В умовах кризи закордонні інвестори скуповують здешевлені вітчизняні активи в харчовій промисловості, будівництві та торгівлі
- 24 **СЕКРЕТ ПОЛІВАКЦИНИ**
Тижень поспілкувався з колишнім головним санітарним лікарем Миколою Проданчуком, якого оголосили у розшук
- 28 **НЕЗАКОЛОТА АЛЬТЕРНАТИВА**
Потрапити до дитячого садка чи школи без обов'язкових щеплень важко, але реально
- 32 **НА КОРДОНАХ ХМАРИТЬСЯ**
На планеті накопичилося майже 200 територіальних конфліктів
- 34 **БОБРУЙСЬКИЙ ВЕКТОР**
Про цивілізованість, периферійність і свободу вибору

СПЕЦПРОЕКТ «ІШКІДЛИВІ МІФИ ПРО УКРАЇНУ»

- 36 **УКРАЇНСЬКА І РОСІЙСЬКА – НАЙСПОРІДНЕНІШІ**
- 38 **З-ПОМІЖ УСІХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ УКРАЇНЦІ – НАЦІЯ ПЕРЕМОЖЕНИХ**
- 40 **РОСІЯНИ – НАЙРІДНІШІ**
- 42 **ПРАВОСЛАВНІ БРАТИ УКРАЇНЦІВ**
- 44 **УКРАЇНЦІ – СЕЛЯНСЬКИЙ НАРОД**
- УКРАЇНЦІ – АНАРХІСТИ ВІД ПРИРОДИ, НЕ СХИЛЬНІ ДО ПОРЯДКУ**

НАВІГАТОР

- 54 **ПОЛЮС СПЕКИ**
Щоб зрозуміти, наскільки в нас комфортна країна, слід зануритися у справжнє пекло пустелі Сахара
- 58 **СМЕРТЬ У ВЕНЕЦІЇ**
Бінале сучасного мистецтва все менше нагадує центр художніх ідей, усе більше – Діснейленд для арт-гурманів
- 60 **ПЕРСОНАЛЬНЕ**
Іди Ворс
- 62 **ВІДГУКИ**
Вистави, фільми, виставки, книжки, записи
- 64 **КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ**

НАШ ТИЖДЕНЬ

- 66 **КІЛЬКА СЛІВ ВІД ЖУРНАЛІСТІВ ТИЖНЯ**

Перше українське пиво з 1715 року

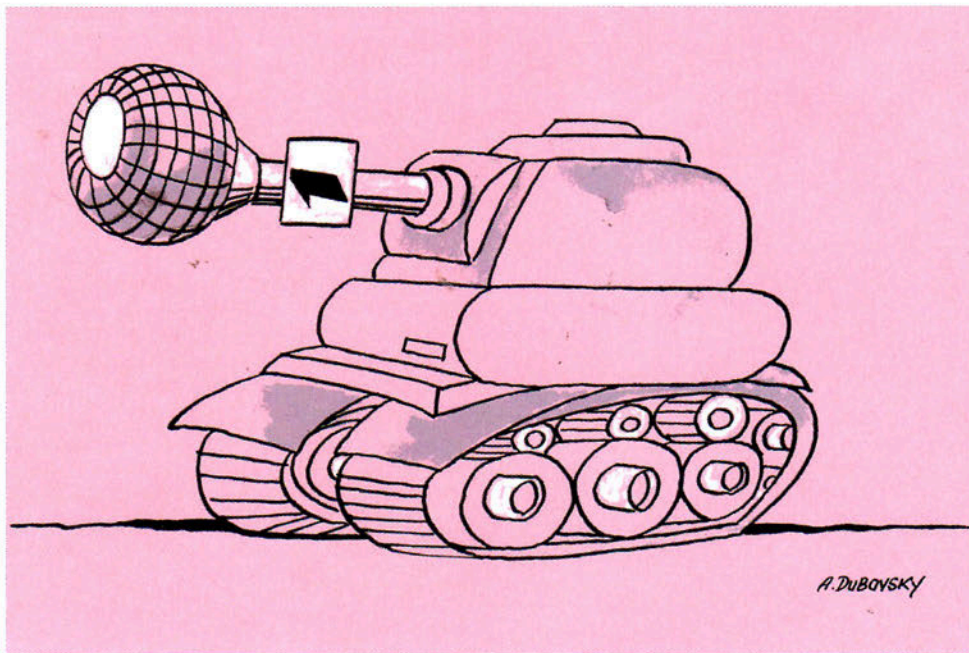

Зелений майдан

Тільки на перший погляд усі майдани однакові. Проте на одних у людей очі нормальні, а на інших – божевільні. Жіночки, які моляться на щойно переображеного президента Ірану Махмуда Ахмадінежада, враження нормальних не справляють. Ахмадінежад – кумир голоти та екзальтованих жінок, які не хочуть міняти свого місця біля домашнього вогнища. Лише на таку примітивну аудиторію діє його програма: виготовити ще одну бомбочку, знищити Ізраїль, утримувати божевільних ісламістів, де б вони не були, підготовувати голоту подачками. Іншої програми в нього немає, але й за цю жіночки разом із «вартовими ісламської революції» (іранська таємна поліція) рознесуть голову будь-якому опозиціонеру. (Детальніше про це – на стор. 4)
 Фото: AP

Безпека в проекті

Демагогія замість конкретних дій не здатна очистити національний інформаційний простір України

Минуло чотири тижні. Ви відчуваєте, щоб щось змінилося? Я ні. Ідеться не про коаліцію, не про газові суперечки і не про Євро-2012, а про внутрішнє відчуття інформаційної захищеності. Між тим, майже місяць тому РНБО оприлюднила проект Доктрини інформаційної безпеки України, тобто перший крок зроблено, треба очікувати якихось наслідків. І де?

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ВАСИЛЬ ДЖАРТИ
покалічився, ганяючи заповідником

Куратор кримського осередку Партії регіонів бурхливо відзначив своє 51-річчя в одному із заповідників Криму. Екс-міністр охорони навколишнього середовища влаштував уночі перегони на квадроциклах. Дві машини зіштовхнулися, внаслідок чого Джарти отримав перелом руки і закриту черепно-мозкову травму.

ВАЛЕНТИН НАЛИВАЙЧЕНКО
вказав офіцерам ФСБ на двері

Голова СБУ заявив, що 19 офіцерів ФСБ до 13 грудня повинні припинити свої контррозвідувальні дії на території України й повернутися в Росію. СБУ й без них може забезпечити охорону бази Чорноморського флоту РФ в Криму. Наливайченко впевнений, що вислання російських розвідників не призведе до міжнародного скандалу.

ВАЛЕНТИНА РУДЕНКО
стала заступником голови СП

Відтепер інформаційні меседжі Секретаріату президента озвучуватиме Валентина Руденко, 51-річна давня подруга і соратниця новопризначеної керівниці СП Віри Ульянченко. Її характеризують як організованого та вольового працівника, а також як людину, яка має тісні зв'язки з керівниками провідних телеканалів країни.

ВІКТОР ЧЕРНОМИРДІН
залишить Україну

Президент Росії Дмитрій Медведєв своїм указом звільнив Черномірдіна з посади Надзвичайного та повноважного посла РФ в Україні, на якій той перебував з 2001 року. Згідно з указом, звільнення пов'язане з призначенням Черномірдіна радником президента з питань економічної співпраці з державами – учасницями СНД. (Детальніше на стор. 12)

БІНЬЯМІН НЕТАНІЯГУ
визнав право палестинців на свою державу

Прем'єр Ізраїлю вперше з часу приходу на цю посаду визнав право палестинців на створення незалежної держави. Натомість він зажадав їх повного роззброєння та визнання ними Ізраїлю єврейською державою. Палестинці й раніше заявляли, що готові визнати Ізраїль, але у межах кордонів 1967 року.

Тиждень навмисно не відгукнувся негайно на ту новину, хотілося дочекатися подальшого розвитку подій замість того, щоб упадати в погіршення морально-психологічної атмосфери, хоча колеги вже тоді розібрали досить переконливо мильну бульбашку. До речі, на видування бульбашки знадобилися рік і один місяць — рівно стільки часу минуло від появи указу президента про невідкладні (прошу вслухатися: «не-відклад-ні!») заходи до... ні, не до самих заходів, а до попереднього плану заходів, який ще треба затвердити. Так би мовити, проект проекту. З президентом, до речі, я цілком солідарний: інформаційний простір України — навіть уже не прохідний, а постійний двір, де з комфортом оселилися носії не зовсім національних культурних цінностей, які ніяк не сприяють ані соці-

альній стабільності та злагоді, ані формуванню засад національної самоповаги і патріотизму (курсивом — цитати зі згаданого вище документа). Питання, як із цими носіями поводитися? Варіантів не так багато: 1) запровадити цензуру (для чого, зокрема, *вдосконалити законодавче регулювання та моніторинг засобів масової інформації*); 2) забезпечити державну підтримку створення вітчизняного інформаційного продукту. На перше, на щастя, не вистачить ані кадрів, ані політичної волі, на друге, на жаль, — тупо грошей. Для реального регулювання інформаційного поля потрібні сильна рука, вертикаль влади. Ось дивіться: у Москві достатньо одного дзвінка з Кремля, щоб продюсер каналу прибрав позу покори, навіть темників не треба, кожного редактора так віддресували, що він сам собі темник. А якщо

негямущий, можна нагадати про Політковську. Треба донести меседж? Нема питань, бюджетів вистачить і на пресу, і на телебачення, і на інтернет, і на підтримку штанів одеських та севастопольських шанувальників єдиної й неділимної. Але якось не хочеться наслідувати погані приклади. До того ж невдовзі вибори, коли жодна політична сила не захоче зв'язувати собі руки. Тому не витрачайте, куме, сили. Телебачення як сіяло, так і сіятиме цінності кремлівських буржуїв. Українську книжку як ховали, так і далі ховатимуть у темних кутках нечисленних книгарень. Газета «2000» як виходила, так і виходитиме. Бузина як писав, так і писатиме. Одного не розумію: навіщо ж народ баламутити, адже це не сприяє атмосфері?

Ілько Майдачевський

ЦИФРА ТИЖНЯ

На 31,9%

упали обсяги промислового виробництва в Україні в січні-травні 2009 року порівняно з аналогічним періодом 2008-го. Зокрема, за даними Держкомстату, обсяги виробництва металургійних підприємств скоротилися на 43,7%, машинобудівних — на 53,6%, хімічних — на 35%, легкої промисловості — на 35,3%. Рекордне падіння промислового виробництва в січні-травні збіглося в часі з різким скороченням роздрібного товарообороту — на 19,5% рік до року (до 85,5 млрд грн).

ДО 11%

Нацбанк знизив облікову ставку, яка є базовим орієнтиром при кредитуванні комерційних банків. До початку кризи обсяги рефінансування були незначними, оскільки фінустанови кредитувалися на міжбанківському ринку. 3 жовтня 2008-го до лютого 2009-го НБУ надав позик на суму понад 100 млрд грн. Після того як регулятора звинуватили в упередженості, інформація про обсяги кредитування банків стала закритою. Зниження облікової ставки на 1% може здешевити позики НБУ на 0,5-1,5%. Однак очікувати відновлення кредитування реального сектору не варто, оскільки банки спрямуватимуть отримані кошти на покриття поточних витрат.

ОПИТУВАННЯ

Вороже оточення

Україна в списку ворогів Росії посіла третє місце

ВКАЖІТЬ КРАЇНИ, ЯКІ ВИ МОГЛИ Б НАЗВАТИ НАЙБЛИЖЧИМИ ДРУЗЬЯМИ РОСІЇ*:

НАЗВІТЬ КРАЇНИ, ЯКІ НАЙБІЛЬШ ВОРОЖЕ НАЛАШТОВАНИ ЩОДО РОСІЇ*:

*Респонденти могли назвати одразу п'ять країн.

Аналітичний центр Юрія Левади провів репрезентативне опитування 1600 росіян у 128 населених пунктах 46 регіонів країни 22 – 26 травня. Статистична похибка не перевищує 3,4%.

П'ять пострадянських республік та США, на думку росіян, складають шістьку найбільш ворожих до Росії країн. Ворогом № 1 є Грузія, з якою Росія мала торік збройний конфлікт. Україна посіла третє місце, не набагато відставши від США. Зміни цієї тенденції очікувати не варто, адже, як свідчать

результати опитувань російського аналітичного центру Юрія Левади, ставлення росіян до України останні два роки тільки погіршується. В той же час найбільшим другом у Росії вважають Білорусь, проте невідомо, чи збереже вона цей статус після теперішньої «молочної війни».

Авіаційний прорив

Найбільшою гордістю вітчизняної експозиції на цьогорічному салоні в Ле Бурже (Франція) стало нове дітище АНТК ім. Антонова – пасажирський літак Ан-148. Його творці запевняють, що за технічними характеристиками авіалайнер не поступається Боїнгу, а в обслуговуванні він навіть зручніший і дешевший. Однак перший контракт, який українці уклали одразу ж після відкриття авіасалону, стосувався модернізації літаків Ан-74 та Ан-32 для Індії. Та до завершення салону антонівці планують підписати контракти й щодо Ан-148, зокрема з росіянами. Потребу в Ан-148 у світі вони оцінюють у 600 одиниць. На сьогодні, за даними АНТК, вони мають уже 52 контракти на поставку Ан-148.

КНДР погрожує США

Північна Корея готова завдати превентивного удару по ключових об'єктах Сполучених Штатів у відповідь на найменшу провокацію з їх боку. Про це заявив заступник міністра Народних збройних сил країни Пак Че Ген. Так Пхеньян прореагував на резолюцію 1874 Ради безпеки ООН, яка посирила

санкції проти країни у зв'язку з другими північнокорейськими ядерними випробуваннями.

Газ може подорожчати

НАК «Нафтогаз України» та Нацкомісія регулювання електроенергетики пропонують підвищити ціни на газ для населення з 1 січня 2010 року. Розрахунок нових економічно

обґрунтованих цін пропонують почати вже з липня цього року. Нагадаємо, що останнє подорожчання газу для населення відбулося 1 грудня 2008 року і сягнуло 35%.

Місія нездійснена

Росія наклала вето на резолюцію Ради Безпеки ООН, яка мала продовжити мандат місії спостерігачів

Кумівству – «Ні!»

Після трирічної перерви парламентарії згадали про законопроект «Про принципи запобігання і протидії корупції» й проголосували за його прийняття у другому читанні. Закон забороняє чиновникам та органам влади отримувати матеріальну і нематеріальну допомогу від юридичних та фізичних осіб і передбачає обов'язкове декларування доходів, рухомого та нерухомого майна, цінних паперів, що належать чиновнику та його родичам. І головне – чиновники не можуть наймати як підлеглих будь-кого зі своїх родичів. За порушення вимог закону проектом передбачена кримінальна відповідальність. Закон може набрати чинності після його підписання президентом.

ООН у Грузії. Чинний мандат місії закінчується 16 червня. Кремль не влаштує наявність у резолюції формулювань щодо територіальної цілісності Грузії. Отже, ООН поставлено перед вибором між перебуванням її спостерігачів у Грузії та наполяганні на територіальній цілісності кавказької держави.

Порнопристрасті

Правозахисники звернулися до президента Віктора Ющенка з вимогою вето до Кримінального кодексу, прийняті Радою. Зміни передбачають кримінальну відповідальність за зберігання порнопродукції. Парламентарі аргументували необхідність такої норми вимогами Конвенції про права дитини. За словами правозахисників, конвенція справді передбачає відповідальність

за зберігання дитячого порно, але не іншої порнопродукції, як це прописали в змінах до закону. Вони вимагають уточнити цей момент, інакше нова норма надає можливість для фальсифікації кримінальних справ проти громадян.

Моряки побилися з цивільними

Протистояння російських військовиків і пайовиків, обманутих Будуправлінням Чорноморського флоту РФ (чит. **Тижень**, № 23), призвело до бійки. Її спровокувала спроба інвесторів написати

на асфальті перед штабом ЧФ графіті «Де наші квартири?». Після бійки, бажаючи поспілкуватися з адміралами ЧФ, 30 пайовиків вирушили до Будинку офіцерів, де відбувалося святкування Дня Росії. Проте центральний вхід будівлі перегородили оперативно виставлена чергова служба й викликані на підмогу морські піхотинці. Силою цивільних відтіснили від входу.

Тотальна корумпованість

Лікарні, школи, правоохоронні органи є найкорумпованішими установами в країні. Про це свідчать дані опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології. До того ж, 61,3% респондентів вважають, що рівень корупції у країні зріс порівняно з 2004 роком.

Підтверджує цю тенденцію і рейтинг «Барометр глобальної корупції-2009», який опублікувала міжнародна правозахисна організація Transparency International. Згідно з цим рейтингом українці оцінили середній рівень корупції в Україні як найвищий поміж 69 країн світу. Причому найкорумпованішими вони вважають саме державних службовців.

\$80 млрд на війни

Конгрес США виділив уряду країни \$106 млрд на державні потреби. З них \$80 млрд планують витратити на війни в Іраку та Афганістані. Раніше Конгрес уже виділяв на них \$139 млрд та \$23 млрд на заміну відпрацьованої та знищеної в боях техніки. Для порівняння, на гуманітарну допомогу

потерпілим після воєнних дій країнам (Іраку, Грузії та іншим) виділили лише \$10 млрд, а на боротьбу з пандемією свинячого грипу – \$7,7 млрд.

Кремлю, розслабся

Служба безпеки України планує передати до суду кримінальну справу щодо Голодомору 1932 – 1933 років уже до листопада.

Однак, за словами голови СБУ Валентина Наливайченка, українська сторона не має наміру за результатами розслідування справи висувати претензії ні до Росії, ні до будь-якої іншої країни, оскільки з розсекречених документів відомо, що злочин було здійснено представниками української Компартії.

Братні війни

Протистояння Росії та Білорусі вже призвело до запровадження Мінськом посиленого митного контролю на російсько-білоруському кордоні. Та схоже, що це лише початок масштабного розриву між двома «братніми» державами, якому передував жорсткий обмін ударами.

КОЛАЖ: АНДРІЙ СРІМЛЕНКО

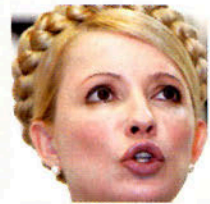
Так, на входження Білорусі до ініціативи ЄС «Східне партнерство» Кремль відповів заборонаю ввозити до Росії білоруське молоко та пригрозив можливим підвищенням ціни на газ. «Мирову» щодо молочної війни вдалося укласти лише після бойкоту президентом Білорусі Аляксандром Лукашенком московського саміту ОДКБ (Організації Договору про колективну безпеку), що поставило під сумнів саме існування цієї організації, до якої, окрім Білорусі та Росії, входять Вірменія, Казахстан, Таджикистан та Киргизія.

ЦИТАТИ ТИЖНЯ

Депутат Держдуми Росії Алексей Мітрофанов про причини відставки Віктора Черномірдіна з посади Посла РФ в Україні:

«Помаранчеву революцію програв, проросійських політиків не виростив, хоча в нього були величезні можливості – зв'язки й фінансові ресурси»

Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко оцінює конкурентів на виборах:

«Ющенко є технічним кандидатом у Яценюка, його завдання – вбивати мене з ранку до вечора... Яценюк – технічний кандидат у Януковича. Його завдання – в Західній Україні, в Центральній Україні забрати все, що можна. Янукович – це той, хто йде і по-справжньому змагатиметься зі мною»

Міністр транспорту Йосип Вінський «помстився» Юлії Тимошенко за звинувачення його в корупції та президентських амбіціях, після чого подав у відставку:

«При сьогоднішній політичній, економічній, бюджетній ситуації, будь-який член уряду, в тому числі й прем'єр-міністр, не має права балотуватись і брати участь у президентських перегонах»

ФОТО: REUTERS, АНДРІЙ ПОМАХІН, ОЛЕКСАНДР ЧЕКМЕРЬОВ, ДМИТРО МЕШКОТІН

ПОГЛЯД

Кінець панібратству

Звільнення Віктора Черномірдіна з посади посла Росії в Україні завершило період «безкраваткової» дипломатії між двома державами, започаткованої ще Борисом Єльциним

АВТОР: Сергій Руденко, політичний оглядач

Віктор Степановіч, на відміну від інших іноземних дипломатів, дуже легко знаходив спільну мову практично з усіма українськими політиками. З більшістю він був на «ти»: брав з ними участь у заміських полюваннях, пив по царці, вдало лобював інтереси російських бізнесменів etc. Він був послом, для якого не існувало кордонів та дипломатичного етикету. Він мав особливий статус в Україні.

Призначення Віктора Черномірдіна у травні 2001 року послом Росії в Україні було сприйнято як політичне заслання. За президентства Єльцина, кажуть, державою здебільшого керував Віктор Степановіч, а не Борис Ніколаєвіч. Саме ЧВС (аббревіатура прізвища, імені та по батькові), як його називали в політичних кулуарах Росії, вважали одним із можливих наступників Єльцина. В час, коли Путін навчався в Червонозоряному інституті КДБ СРСР імені Ю. Андропова, Черномірдіна уже працював заступником міністра газової промисловості Радянського Союзу. Проте наступником Єльцина ЧВС не став. Практично одразу після приходу до влади Путіна Віктор Черномірдіна відправився в Україну. В такий спосіб Володимир Володимировіч позбавив Віктора Степановіча необхідності пристосовуватися до нової влади: в Кремлі розпочалася нова гра, місця в якій ЧВС не було.

Ще за часів СРСР у Черномірдіна склалися гарні стосунки з Леонідом Кучмою, а відтак у Києві Віктор Степановіч відчув себе як удома. Спільні полювання та застілля з Леонідом Даниловичем дозво-

ляли йому досить легко вирішувати більшість проблем у двосторонніх відносинах між державами. До слова, й за часів Віктора Ющенка, хто б що там не казав, Черномірдіна не втратив свого впливу. Принаймні на офіційних прийомах російського посла можна було побачити в компанії старшого брата Віктора Ющенка – Петра. Окрім дипломатичної місії Черномірдіна виконував ще й місію посередника між українською владою та російським бізнесом, у якому у Віктора Степановіча також був інтерес. Серед партнерів Черномірдіна називають Ва-

Москві потрібна в Києві людина без зайвих сентиментів, яка змогла б чітко артикулювати українській владі претензії російської сторони

діма Новінського, одного з власників «Смарт-холдингу», який тісно співпрацює з Ринатом Ахметовим.

За час своєї дипломатичної місії Черномірдіна став справжнім гравцем української політики. В рейтингу одного з вітчизняних видань російський посол навіть увійшов до числа найупливовіших українців (!). ЧВС іноді дозволяв собі такі висловлювання, за які іншого посла давно б уже попросили з України. Стосувалися вони й конфлікту на косі Тузла, й газової війни між двома державами, й Голодомору. Але Вікторіві Степановічу з його безпосередністю пробачали все. Ні, звісно, його викликали у МЗС, робили попередження, однак цим усе й обмежува-

лося. Бо, що б не говорив Черномірдіна, для українського політикуму він залишався ментально ближчим, аніж той самий Володимир Путін чи Дмитрій Медведєв. У Віктора Степановіча завжди було своє бачення того, що відбувається в двосторонніх відносинах. І він міг переконувати Кремль у правильності своїх думок і висновків.

У відставці Черномірдіна не варто шукати політичного підтексту. Про завершення дипломатичної місії в Україні Віктора Степановіча говорять уже останні п'ять років – після того, як від влади відійшов Леонід Кучма.

Втім, кажуть, ЧВС останнім часом почувається зле, а тому його заява про звільнення «за станом здоров'я» – не гра на публіку.

Та що б там не казали, але заміна Віктора Степановіча відбувається на тлі подальшого загострення відносин між Україною та Росією. Черномірдіну важко маневрувати між лідерами двох держав, які останнім часом навіть не приховують неприязні одне до одного. «Безкраваткова» дипломатія перестала бути ефективною. Москві потрібна в Києві людина без зайвих сентиментів, яка змогла б чітко артикулювати українській владі претензії російської сторони. Для цього ж не обов'язково вирушати на полювання з українськими президентами чи прем'єрами. Треба просто бути жорстким, чемним і слухняним виконавцем. Таким, яким не завжди був посол Черномірдіна.

КРАЇНА МРІЙ

етнічний фестиваль ініціатор Олег Скрипка

www.krainamriy.com

ПАРТНЕР
ФЕСТИВАЛЮ

27 червня 2009 р.

Співоче поле

з 12.00 до 22.00

Coca-Cola

Живий звук, майстри,
дитяча галявина,
козацькі розваги.

Генеральний
телевізійний
партнер

ПЕРШИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ

Офіційний
інформаційний
партнер

день
НАЦІОНАЛЬНИЙ

Інформаційні
партнери

Тиждень
АДВОКАТИ

Україна молода

Інтернет підтримка

ГЛАВРЕД

Біг-борди

Лувєрс

Пряма трансляція
фестивалю

e fm

Пригощає

ресторан
Шарлоттєвський

КОРОЛІВСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО НОРВЕГІЇ

Stec

«Дуже активно працювала Севастопольська українська Чорноморська громада. Членкинею цієї організації була пані Колчак, дружина Александра Колчака». Все-таки той факт, що народилась і виросла пані Колчак у нашому славному Кам'яні-Подільському, дав свої наслідки. Тепер серйозно: завжди з інтересом читаю статті пана Лосева, багато в чому з ним згоден (особливо після того, як у 2007 році самого ледь не потовкли на Дні ВМФ Росії за кпини з неодноразово «непріступного» Севастополя). Однак не можу погодитись щодо відмінення мізків російською пропагандою — як на мене, кримчанин у 9-му поколінні, можливо, просто не хоче бачити, що багатьом його землякам так зручніше. Адаже приємніше не вважати, що ти просто відробляєш гроші Лужкова, Путіна, Медведєва чи ще чийсь, а продовжуєш славну справу дідів і прапрадідів (тим більше, що на відміну від них, на французькі штудери наступати не треба й під німецький артобстріл теж не потрапиш).

END

Занадто багато уваги Севастополю в наших газетах приділяється. Якщо проводити аналогії з Абхазією чи Півд. Осетією, то кримчани повинні розуміти, що в разі створення визнаної знову тільки Москвою території про туризм у цьому регіоні можна взагалі забути. Турки будуть вдячні Криму за клієнтів-українців.

kerbasi

У 1992-му я працював у Миколаєві в КБ, яке прагнуло стати українським еквівалентом лєнінградського «Румбу», тобто інформаційною базою судно-кораблебудування. Від тодішнього міністра ВПК та конвєрсії покійного вже Малева почули щось на кшталт: «Молодця, молодця, працюйте». Але грошей не отримали. А ще ходили чутки, що коли Кравчуку представили проект програми судно-кораблебудування, його реакція була досить лаконічною: «Човники! На що нам човники!» Це вже в президентську кампанію 1994 він приї-

хав до міста, відвідав ЧСЗ та просто був приголомшений, коли побачив величезні недобудовані корпуси. В його уяві флот — це було щось типу дніпровських прогулянкових теплоходиків. Який був ентузіазм тоді, в 1992-му! Російськомовні інженери збирали консилиуми, палко сперечалися, як перекласти на мову той чи інший термін. А після державних керівників із київських та галицьких хуторян, із центральних та східних районних сільгосптехнік, на жаль, ставлення змінилось на «хрен вам на півдні, а не українську ідею», що й демонструє триумф ПР та інших наймитів Москви на півдні навіть серед ліберально налаштованої інтелігенції. І Москва з її кремлядами та пропагандою тут не до чого. Жоден ворог більше не нашкодить за свого дурня.

Павло Подобєд

Якось переглядав кримські сайти. Відзначив для себе три головні теми, що становлять 70% контенту цих сайтів: «оголтелая українізація», «флот», «татари». Як каже у таких ситуаціях відомий український політолог: «Я умолкаю...»

jaroslav hulan

Ситуація у Севастополі мене дійсно лякає. Але медом на душу стала наступна публікація — «Еліта-Центр» пофлотськи». «Москва кинула севастопольцев» — довго милувався цим плакатом. Може, все-таки, українцям треба «відвойовувати» Севастополь і Крим не культурно і політично, а економічно?..

укр.

скоро 2017 год и Севастополь оставят российские морячки, а может, и раньше. Кораблей нет, техники нет, да и задачи у ЧФ РФ уже далеко не стратегические, а больше идеологические... Нам, севастопольцам, уже вчера давно пора разрабатывать план социально-экономического развития нашего города-героя!!!

tallyk

Так, тема справді болюча. Після прочитання виникло декілька думок. Ніколи не думав, що таке спаде на думку, але скажу — **Тиждень** треба видавати і російською. Поясню чому — журнал читає хто? — та ті люди, які поділяють вашу позицію, ті, яким близьке все українське і рідне. От ви що в цій темі зробили — закинули меседж, але ж до кінцевого адресата воно не дійде — ну не буде той відставний моряк ЧФ чи

кримська бабуся-українофобка читати українськомовний журнал, просто заради принципу не буде, як я не купую російськомовну пресу тільки заради того, щоб не підтримувати їх фінансово. А якби журнал ще й російською виходив, то десь хтось там у Криму суто випадково взяв би його до рук, і суто випадково прочитав би ці статті. Хай би потім плювався і кляв авторів, що смелі русській Крим городом беславья назвать, але думка та вже в нього в голові буде, дасть другові-подрузі прочитати, щоб разом поплюватися, але ж інформація з голови нікуди не зникне. На мою думку, в тому інформаційному вакуумі, в якому ці люди живуть (сумніваюсь, що крім російських каналів і жовтої преси там щось популярне), таку інформацію ой як важко доносити до людей.

І друге — ніколи, ніколи не буде Крим російським. А знаєте чому? — а тому що, слава Богу, там є татари, кому як не їм пам'ятати своє «славне» минуле за часів совдепії, а те, що чекає на них та й на нас при, борони Боже, нагіршому варіанті розвитку подій, можна бачити на ставленні росіян до кавказців та інших неросійських народів. Так що хто — хто, а вони точно не дозволять повернутись у лоно старшого брата. Ну хіба вдасться розв'язати громадянську війну між українцями та татарами (і спроби вже такі були), але я вірю, що і їм, і нам вистачить клепки заради нашого спільного і світлого майбутнього.

Stec

Проблема в тому, що коли в 2017 році Крим відійде до Росії, до людей, котрі навірно кричать про єдність з матушкою-Россеєю, дійде і те, що кричати їм більше не дадуть

(ні про що), і керченське залізо та ялтинські пляжі Москві не потрібні — Кузбас та Сочі. Потрібен плацдарм, тобто «військова площа», а не люди, які там живуть. Одне АЛЕ — ні кримчанам, ні нам тоді від такого розуміння легше не стане.

Єгор

А кримські сепаратисти зрозуміють, чого їм коштують різні затуліни і лужкови десь у 2017, коли їх будуть стріляти під час чергової російської операції по «умиротворенню», цього разу вже в Криму :-)

Орфографія дописувачів зберігається

Тиждень

український www.ut.net.ua

**Передплатіть журнал
«УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»
на друге півріччя 2009 року
та візьміть участь у розігравші
шести нетбуків від компанії**

acer® www.acer.ua

Aspire One

Нетбук – мініатюрний та легенький комп'ютер, котрий завжди буде з тобою і дозволить залишатися на зв'язку зі світом Інтернету.

Миттєве увімкнення: **лише 15 секунд!**
Мініатюрні розміри: **дисплей 8,9 дюйми.**
Невелика вага: **лише 995 грамів.**

Зручна клавіатура з повним набором клавіш.
Підключення до бездротових мереж Wi-Fi.

УМОВИ АКЦІЇ:

Передплатіть журнал «Український тиждень» не менше ніж на 6 місяців та надішліть до 30 червня 2009 року копію передплатного абонементу на журнал «Український тиждень» для підтвердження участі в акції за адресою: м. Київ, 03067, а/с №2, редакція журналу «Український тиждень».

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ ВИ МОЖЕТЕ:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (Отримувач: ТОВ «Український тиждень», р/р 26007026823721 у Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК», МФО 322012. Код ЄДРПОУ 35392656. Передплата на журнал «Український тиждень»);
 - розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
 - оплатіть її у найближчому відділенні банку;
 - надішліть копію сплаченого бланка замовлення (квитанцію про оплату):
 - * факсом: (044) 351-13-00 (01);
 - * поштою: ТОВ «Український тиждень», м. Київ, 03067, а/с №2.
- Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:
6 місяців – 84 грн;
3 місяці – 42 грн;
1 місяць – 14 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта». Передплатний індекс – 99319.

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ) (044) 254-50-50 багатоканальний

ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56
Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35
«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61
«САММІТ-Кременчук» (0536(6) 3-21-88, 79-61-89
ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23, 370-45-12
ТОВ «ПресЦентр» (м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80 (м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39
ТОВ «Фірма «Періодика» (м. Київ) (044) 278-00-24
ТОВ «ВПА» (м. Київ) (044) (502-02-22)
ТОВ «Агенція передплати «Меркурій» (м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88 (м. Кременчук) (0536) 70-03-84
ТОВ «Фірма «Меркурій» (м. Дніпропетровськ) (056) 721-93-93, 721-93-94 (м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93
ТОВ «Донбасс-Інформ» (м. Донецьк) (062) 345-15-92, 345-15-94
ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13, 45-25-10
ПП «Медіа-Новости» (м. Полтава) (0532) 50-90-75
ЗАТ «Передплатна агенція KSS» (м. Київ) (044) 585-80-80
Агентство передплати та доставки «Бліц-Преса» (м. Київ) (044) 205-51-16, 205-51-50
ТОВ «НВП «Ідея» (м. Донецьк) (062) 304-20-22

За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 351-13-00 (01). Менеджер з передплати Семяновська Каріна K.sem@ut.net.ua

NB! До участі в акції приймаються копії передплатних абонементів* з чітким відтиском касового апарата або квитанції про оплату, де розбірливо, бажано друкованими літерами, має бути зазначено телефон, адресу, ПІБ. Результати розігравші будуть надруковані в журналі «Український тиждень», № 28 від 10.07.2009 року, а також розміщені на сайті <http://www.ut.net.ua>. *Для отримання призу, будь ласка, зберігайте оригінал передплатного абонементу.

Модель нетбука – Acer Aspire One

Грошовий еквівалент призу не виплачується і не компенсується. Під поняттям «отримання призу» мається на увазі можливість придбати приз за 1 грн.

Кривавий ПРИСМАК 1990-Х

Катастрофічний спад економіки, брак «живих» грошей і здешевлення активів тягнуть за собою хвилю кримінального перерозподілу власності

АВТОРИ: Богдан Буткевич, Василь Васютин, Андрій Лаврик

Унаслідок кризи бізнесу важко ділити місце під сонцем цивілізованими методами. Тенденція вже помітна неозброєним оком: з кінця травня сталося щонайменше п'ять резонансних замахів, убивств і підозрілих нещасних випадків, що дає підстави говорити про кримінальний розподіл власності та сфер впливу.

КУЛЯМИ І ТРОТИЛОМ

30 травня 2009 року в ДТП загинув 63-річний бізнесмен, президент Федерації греко-римської боротьби Володимир Кись. У середині 1990-х його знали як одного з найвпливовіших столичних «авторитетів» на прізвисько «Дід» та «Карпович». «Кришував» багатьох нині впливових мільйонерів. Офіційна версія правоохоронців — нещасний випадок. Кілька років тому в автівці «Діда» спрацювала

ручна граната. Кись вижив, міліція трактувала інцидент як прикру випадковість.

4 червня стався розбійний напад на оселю депутата Чернівецької облради Василя Любимського. Шестеро злочинців увірвалися в будинок, але Любимський та його син встигли вхопити рушницю і газовий пістолет й почали відстрілюватися, відлякавши таким чином бандитів.

5 червня у Києві в ліфті багатоквартирного будинку радіокерованим пристроєм підірвано бізнесмена, депутата Брусилівської райради Житомирщини від Партії регіонів Ігоря Звонникова. Ймовірними причинами вбивства називають борги і конкурентну боротьбу на ринку нерухомості та будівництва. У 1990-х загиблий фігурував у оперативних розробках МВС під прізвиськами «Звоня» та «Звонар» як один із підручних кримінального авторитета Віктора Рибалка (вбитий у 2005 році).

7 червня у під'їзді столичного будинку напали на колишнього цивіль-

ного чоловіка Віталіні Ющенко, батька онучки президента Ярини-Домініки Михайла Гончара. Підприємця, за його словами, злочинці вивезли у лісопосадку, побили й змусили назвати код до замка квартири, забрали ключі від сейфа, вкрали 1,2 млн грн та 40 коштовних годинників.

Через два дні, 9 червня, у Києві скоєно напад на директора компанії «Фармак» Філю Жебровську, сестру депутата Верховної Ради від НУ — НС Павла Жебровського. Кілер двічі вистрілив у жінку, коли та сідала в авто. Жебровська вижила. Слідчі пов'язують замах із професійною діяльністю. У квітні сестра депутата звинуватила чиновників у протидії виходу на ринок вітчизняних медпрепаратів задля просування іноземних. Також не раз заявляла про спроби рейдерства щодо ВАТ «Фармак». Жебровській особисто належить 45,2% акцій підприємства. Торік її статки сягнули \$251 млн. До речі, компанія «Фармак» є одним із найбільших виробників популярного поміж наркоманів трамadolu | **див. Тиждень**, № 44, 2008!

ДЕВАЛЬВАЦІЯ ЖИТТЯ

03. 07. 2008

• **ХАРКІВСЬКА ОБЛ.**
Викрадено і вбито директора фермерського господарства ТОВ «Імені газети «Ізвестія» Юрія Ігнатенка та його сина

ВЕРСІЯ:
боротьба за майнові права на землю

16. 10. 2008

• **КИЇВ**
Підірвано працівника Департаменту контролю захисту економіки СБУ полковника Геннадія Голобокова (**вижив**)

ВЕРСІЯ:
професійна діяльність

05. 02. 2009

• **УЖГОРОД**
Розстріляно Олега Грузіна, власника кількох АЗС і кафе

ВЕРСІЯ:
бізнес-конфлікт, помста

14. 02. 2009

• **ОДЕСА**
Вибухом поранено начальника реєстраційно-екзаменаційного відділу (МРЕВ) місцевої міліції підполковника Владислава Богомолова

ВЕРСІЯ:
професійна діяльність

17. 02. 2009

• **КИЇВ**
Унаслідок замаху поранено начальника Головного слідчого управління Генпрокуратури Василя Кармана

ВЕРСІЯ:
професійна діяльність або помста

11. 03. 2009

• **КИЇВ**
У будівлю Державної СЕС на залізничному транспорті кинули гранату, внаслідок вибуху травми отримали семеро осіб

ВЕРСІЯ:
конфлікт навколо передачі обслуговування вагонів від комерційних структур до держави

01. 04. 2009

• **КИЇВ**
Замах на прокурора Національного авіаційного університету Максима Луцького

ВЕРСІЯ:
переділ земель та будівель НАУ

У міліції наразі не готові говорити про збільшення кількості замовних замахів. «Впевнено сказати про те, що злочин був саме замовним, можна тільки після повного його розслідування, — пояснює Володимир Дмитренко, заступник голови Центру громадських зв'язків ГУ МВС у Києві. — Ми спираємося тільки на факти, а прогнозувати такі речі — справа невдячна».

«Насправді замовних злочинів у бізнесі було чимало і в минулі роки, але їм не приділяли достатньо уваги, — додає народний депутат Геннадій Москаль, генерал міліції, який у минулому обіймав високі посади в структурі МВС. — Просто зараз унаслідок кризи всі ці питання набирають гостроти і більше цікавлять суспільство».

Натомість у бізнес-колах починають бити на сполох. «Вир пристрастей у бізнесі зростає не по днях, а буквально по годинах, — бідається директор Антирейдерського союзу підприємців України Андрій Семидідько. — Кількість випадків використання зброї та вибухових речовин у конфліктах в господарській галузі зростає порівняно з минулим роком удвічі. Повірте, це реальна цифра, адже ми отримуємо інформацію з усієї країни».

ЗА ГРАТИ АБО В ЛІС

Є дуже багато випадків, про які широка громадськість просто не знає, — заявляють в Антирейдерському союзі. «Йдеться про підпали квартир (підприємців. — Ред.), «наїзди» з використанням зброї, — уточнює Андрій Семидідько. — Наприклад, днями ми зареєстрували випадок у Носівці Чернігівської області, де до підприємця приїхали бандити, приставили ножа до горла і вимагали переписати на них бізнес. Поки що такі інциденти притаманні переважно регіонам, тому вони не потрапляють у пресу».

Криза різко загострила питання боргів, перерозподілу власності та непорозуміння між партнерами по біз-

Кількість випадків використання зброї та вибухових речовин у бізнес-конфліктах зростає порівняно з минулим роком удвічі

несу. Експерти прогнозують, що кількість конфліктів зростатиме, як і кількість силових варіантів їх вирішення.

«Маховик «розборок» у бізнесі розкручується передусім через неправильний вибір партнерів по бізнесу, які потім і провокують усі ці проблеми, починаючи від судової тяганини й закінчуючи замовними вбивствами, — переконаний Генна-

дій Москаль. — Як кажуть блатні, «крисяцництво» — ось головна причина. Усе залежить від виховання — хтось іде в суд, а хтось наймає кілера і намагається вирішити свої питання швидко та безпечеліційно». Вирішення конфлікту в судах забере чимало коштів і часу. «А тут така спокуса — одним пострілом усе закінчити, та ще й коштуватиме це у 20—30 разів дешевше, — уточнює колишній заступник міністра внутрішніх справ. — Життя українського бізнесмена сьогодні дуже мало варте».

Для господарських суб'єктів головна небезпека полягає в молодій порослі, яка, надивившись фільмів про бандитів, набравшись блатної романтики, намагається взяти під контроль бізнесові структури. Передусім малі та середні. В Антирейдерському союзі наводять свіжий приклад: «В офіс підприємця в Прилуках приїхали молодики і заявили: бізнесмен відтепер має їм платити 10% прибутків. Мовляв, вони все про нього знають, і в разі відмови нехай начувається. Підприємець запросив для залагодження конфлікту, з одного боку, правоохоронців, з іншого — справжніх кримінальних авторитетів. Виявилося, що нападники — прості хлопці з вулиці, за якими ніхто не стоїть». Тепер у горе-рекетирів дві перспективи: їх або посадять за ґрати, або вивезуть у ліс і зроблять інвалідами. ■

16. 05. 2009

• СІМФЕРОПОЛЬ
У СІЗО загинув Олексій Ісаєв, депутат Залізничної райради Сімферополя від Блоку Вітренко, у минулому учасник ОЗУ «Сейлем»

Версії: неприязні стосунки зі співакмерником, ліквідація свідків, помста, перерозподіл впливу

26. 05. 2009

• КЕРЧ
Замах на місцевого підприємця

Версія: пограбування

30. 05. 2009

• ВІННИЦЬКА ОБЛ.
У ДТП загинув 63-річний бізнесмен Володимир Кисіль, відомий раніше як кримінальний авторитет

Версії: нещасний випадок

04. 06. 2009

• СТОРОЖИНЕЦЬ, ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛ.
Скоєно розбійний напад на депутата Чернівецької облради Василя Любимського

Версії: спроба пограбування, земельні конфлікти

05. 06. 2009

• КИЇВ
Керованим вибухом вбито близького до кримінальних кіл бізнесмена Ігоря Звонникова

Версія: конкурентна боротьба

07. 06. 2009

• КИЇВ
Напад на Михайла Гончара, батька онуки президента Ярини-Домініки

Версія: пограбування

09. 06. 2009

• КИЇВ
Замах на директора компанії «Фармак» Філю Жебровську

Версії: професійна діяльність, конкурентна боротьба, переділ власності

ВІДДАТИСЯ ЗА БОРГИ

В умовах кризи закордонні інвестори скуповують здешевлені активи в харчовій промисловості, будівництві та торгівлі

АВТОР: Валентина Кузик

Із початку року на українському ринку M&A (злиття та поглинань) було укладено більше 30 угод за участю іноземних компаній на загальну суму понад \$810 млн. Ще близько 230 договорів M&A на суму майже \$1,95 млрд, за даними U.S. Dealwatch, уклали вітчизняні підприємства. Вартість цього річних оборотів видається мізерною порівняно з 2007-м

роком, коли було укладено угод M&A на рекордні \$21,5 млрд. Поміж причин спаду ділової активності варто виділити дві ключові — дефіцит позикових коштів (комерційні банки припинили кредитувати інвесторів) та складність визначення вартості бізнесу в умовах кризи. Однак, не зважаючи на це, на ринку M&A спостерігається характерна тенденція: закордонні інвестори охоче скуповують українські активи, що подешевшали, й особливо активно — в харчовій промисловості, будівництві та торгівлі.

ТОРГУЮТЬ СОБОЮ

Директор департаменту інвестиційно-банківських послуг компанії «Astrum Investment Management» Олена Малицька називає підприємства роздрібною торгівлі найцікавішими для інвесторів. «У 2005–2008 роках ринок українського ритейлу зростав на 30% щороку. Компанії активно залучали фінансування, у тому числі — брали валютні кредити. Багатьом ритейлерам складно виконувати свої зобов'язання в умовах девальвації гривні та падіння виручки внаслідок

док скорочення споживчого попиту, це дозволяє інвесторам або забирати компанії за борги, або ж купувати зі значним дисконтом».

«Торговельні підприємства, що мають кредиторську заборгованість, самі шукають інвесторів, які можуть вкласти кошти в їхній бізнес», — каже Олександр Швець, керівник відділу корпоративних фінансів компанії «Ernst & Young в Україні». Є чимало прикладів купівлі компаній із дисконтом у сфері роздрібною торгівлі. Зокрема, в березні західноукраїнська мережа супермаркетів «Інтермаркет» відійшла компанії «Євротек» (за оцінками інвестиційних аналітиків, сума угоди не перевищила \$10 млн, хоча ще в 2008 році 30% акцій мережі оцінювали в \$70 млн). Приблизно в той самий час столичні магазини ТОВ «МД Ритейл» отримав його кредитор — компанія «NS Limited». Наступного місяця мережа «Ельдорадо» підписала угоду з чеською «PPF Group» про конвертацію кредитних коштів на частку в капіталі українського ритейлера.

Є інформація про підготовку угоди купівлі-продажу між великим російським ритейлером «X5 Retail Group» та вітчизняною компанією «Квіза-Трейд» (ТМ «Велика Кишенька»), обсяги зобов'язань якої експерти оцінюють у \$150 млн. Імовірна вартість міноритарного пакету акцій — \$200–250 млн.

ХАРЧ ДЛЯ ІНВЕСТОРА

Протягом 2007–2008 років харчова промисловість України належала до трійки лідерів за сумою укладених угод М&А. Закордонні інвестори виходили на новий ринок, купуючи вітчизняні підприємства, та розширювали продуктивні лінійки. Ці ж тенденції збереглися і в умовах кризи.

Так, на початку цього року італійська Gruppo Campari (шоста компанія за обсягами виробництва алкоголю у світі) придбала за \$18 млн перший актив на теренах США — «Одеський завод шампанських вин». Продаж підприємства пов'язують із виходом з алкогольного бізнесу його попереднього власника — пана Кауфмана, який також продав бренд «Мягков» російському холдингу «Синергія» за \$80 млн. Інвестиційні аналітики не виключають, що Борис Кауфман

виставить на продаж Перший лікєро-горілчаный завод та горілчаний бренд «Штурман». Для Gruppo Campari завод шампанських вин в Україні є не лише плацдармом для виходу на пострадянські ринки, а й виробничим майданчиком для доповнення асортименту італійської компанії продукцією, орієнтованою на масовий попит.

Аби доповнити свою продуктову лінійку квасом, у лютому компанія Coca-Cola придбала Запорізький завод безалкогольних напоїв (ТМ «Ярило») за \$3,5 млн (дані U.S. Dealwatch). Того ж місяця французька Soufflet Group поглинула ЗАТ «Дніпропетровський пивоварний завод «Дніпро» (суму угоди оцінюють у \$6–7 млн), який спеціалізується на виробництві солоду. Експерти прогнозують, що за підсумками оборотки Soufflet Group збільшить свої потужності в Україні майже вдвічі та стане найбільшим виробником солоду.

Втім, західні інвестори не лише купують українські підприємства, але й позбуваються активів в Україні. За наявною інформацією, найближчим часом найбільша пивоварна компанія світу Anheuser-Busch InBev (володіє в Україні ТМ «Чернігівське», «Рогань», «Янтар») планує продати нестратегічні активи для погашення кредитних зобов'язань.

РУХ НЕРУХОМОГО

За даними компанії SocMart, із початком кризи припинилися будівельні роботи на 60–70% усіх об'єктів житлової та комерційної нерухомості, а за підсумками першого півріччя 2009-го понад десять великих проектів було заморожено. Але попри галузевий колапс, ринок нерухомості приваблює закордонних інвесторів (у першу чергу — росіян) низькими цінами на недобудовані об'єкти. Купуючи їх зараз, інвестори розраховують на велику маржу по закінченню кризи. Експерти вважають, що саме такими мотивами керувалася велика російська інвестиційна група AEON Development, придбавши за \$50–100 млн недобудований офісний комплекс Mirax Plaza в Києві. Власник AEON Роман Троценко звертає увагу на те, що витрати на добудову комплексу в Україні приблизно на чверть менші, аніж на завершення аналогічного об'єкта в Росії.

ХТО СКУПОВУЄ УКРАЇНСЬКІ КОМПАНІЇ		Сукупна сума придбаних активів, млн \$
Кіпр		163,7
Росія		150,0
Швейцарія		84,7
Нідерланди		39,5
Велика Британія		18,7
Італія		18,0
Чехія		9,2
Франція		7,4
США		5,4
Австралія		1,6
Бельгія		0,5

ДАНІ U.S. DEALWATCH ЗА СІЧЕНЬ – ТРАВЕНЬ 2009 РОКУ (ВРАХОВАНО ТІЛЬКИ УГОДИ, ВАРТІСТЬ ЯКИХ ОПРИРОДНЕНА)

Великий розпродаж на початку літа влаштувала девелоперська компанія «XXI Століття», позбувшись 51%-ої частки в севастопольському проекті «Емеральд» (орієнтовна ціна угоди — \$0,52 млн), заміського житлового проекту «Лісники» поблизу Києва (\$11 млн), 80% у проекті мультифункціонального комплексу в Борисполі (\$0,7 млн), а також проекту ТРЦ «Квадрат» у Донецьку (\$2,3 млн). Причина продажу об'єктів — потреба компанії в коштах на фінансування обов'язкових витрат за пріоритетними проектами та підтримання операційної ліквідності.

Віце-президент інвестиційно-банківського департаменту компанії Dragon Capital Максим Нефьодов називає вимушеним продаж недобудованих об'єктів в Україні за собівартістю та вважає укладання таких угод провідною тенденцією ринку М&А в галузі нерухомості.

«У другому півріччі 2009-го року інвестори будуть вичікувати, — резюмує пані Малицька. — Зараз вкладення в активи країн, що розвиваються, є ризиковими, до того ж в Україні економічна ситуація ускладнюється політичною нестабільністю. Істотне поживлення українського ринку злиття-поглинань варто очікувати в 2010-му році за умови відновлення світової та української економіки». ■

Інвестиційні цінності

Головний виконавчий директор компанії Nestle Поль Бюльке вбачає у кризі нові можливості для розвитку

СПІЛКУВАВСЯ Геннадій Довгий

Візити топ-менеджерів світових компаній випадковими не бувають. Будівництво заводу холодних соусів і відкриття нового дистрибуційного центру на Волині, в який уже інвестовано 265 млн грн, – лише один із приводів. Важливіше подати ринку сигнали, що криза – це ще не кінець світу.

У. Т.: Відвідання вами України – проста, скажімо, інспекційна поїздка чи ви маєте подальші плани експансії?

– Насправді ні те, ні інше. Я приїхав ознайомитися з ринком, де компанія має чималі обсяги операцій. Український ринок для нас дуже важливий, а ще важливіший його потенціал. Тож я радше приїхав познайомитися з країною, відчуті її. Саме так ми діємо в будь-якій країні: досліджуємо ринок, розмовляємо з людьми. Оскільки останнім часом тут відбуваються певні струси в економіці, посилаємо людям меседж: ми віримо в майбутнє, віримо в те, що тут робимо.

У. Т.: Ви зустрічалися з прем'єр-міністром. Це був візит ввічливості чи ви обговорювали якісь інвестиційні плани або проблеми?

– У нас тут чималий обсяг операцій. У компанії Nestle в Україні працюють три тисячі осіб, ми маємо дві великі фабрики, в які й далі інвестуємо. Тож маємо спілкуватися з політиками. Змінювати уявлення завжди непогано. Успіх компанії залежить від того, як ти взаємодієш із суспільством країни, в якій працюєш. Ми називаємо це обміном цінностями. Єдиний спосіб, у який бізнес може стати успішним на тривалий час, – створення цінностей для суспільства як пріоритет. Ми плануємо разом з урядом – за участю прем'єр-міністра, Міністерства освіти і науки – впровадити в школах навчальну програму з харчування. Адже харчові навички населення мають неабияке значення для країни.

У. Т.: Дивно чути це від керівника компанії, що виробляє поміж іншого шоколад, адже він, здається, ніколи не вважався дієтичним продуктом.

– На нашу думку, немає поганих продуктів – є погані дієти. Це питання балансу, відчуття міри. Так, їжа – це задоволення. Отже, ми маємо навчити людей приймати свідомі рішення щодо свого харчування. Якщо ти знаєш, що добре і корисно, а що шкідливо, то сам зробиш вибір, що їсти. З'їсти шоколадку – чом би й ні? Але ти не

маєш їсти сам шоколад, бо це зашкодить здоров'ю, чи не так? Тож освіта дає людині можливість свідомого, відповідального рішення. Що освіченіший споживач, то свідоміше він обиратиме раціон. У своїй компанії ми переглянули лінійку продуктів і протестували кожен з них на якість з огляду на здоров'я. Хочемо бути визнаним лідером у виробництві товарів, що несуть у собі поживність і здоров'я. Ми виходимо з гасла 60/40: оскільки їжа – це задоволення, на шістьдесят відсотків споживачі мають робити вибір, виходячи з того, що наші продукти їм просто подобаються, а на 40 – значючі, що вони корисні.

У. Т.: Як відомо, в часи кризи зростає споживання двох речей: кіно та шоколаду. В нашій конкретній ситуації, зокрема зі знеціненням гривні, чи маєте ви якісь особливі проблеми внаслідок кризи в Україні?

– Ми маємо справу з людьми. У багатьох людей знизилися доходи, чимало втратили роботу. Це змінює їхню споживачку поведінку, змушує заощаджувати і не купувати те, що вони купували ще вчора. Ми маємо це враховувати. Якщо зі стабільною гривнею ми могли більше імпортувати, то тепер повинні більше виробляти безпосередньо в Україні й звертатися до місцевих постачальників сировини. Нині ми довели їхню частку до 85%. Раніше місцеві продукти не були надто конкурентоспроможними, тепер навпаки. Тож мусимо пристосовуватися. До того ж ми маємо спеціальну програму «Популярні продукти» (продукти економ-класу). І кількість їхніх споживачів останнім часом збільшилася на мільярд в усьому світі: Китаї, Індії... Але для них так само треба виробляти корисні продукти. Наприклад, в Африці ми продаємо бульйонні кубики з додатковим вмістом йоду, бо там його бракує. У Бразилії та деяких країнах Азії пропонуємо молоко з рослинними жирами і домішками заліза, бо там досить поширена анемія, особливо поміж дітей та молоді. Ми також додаємо вітамін, бо залізо без вітамінів не засвоюється організмом. Причому там споживачі не можуть собі дозволити купувати великі упаковки, тому фасуємо товар так, щоб його можна було купувати потроху щодня. Тобто інколи криза підштовхує бізнес до оригінальних рішень.

У. Т.: Чим цікава Україна іноземному інвестору?

– Україна має 46 мільйонів населення. Ця частина світу розвивається досить стрімко. Тож це дуже привабливий ринок. Нині весь світ переживає потрясіння. В Україні вони відчуваються дещо гостріше. Спад драматично позначився на цьому ринку. Але я щиро вірю, що Україна і вся Східна Європа розвиватимуться. Зі вступом до СОТ ви відкриваєтеся світові, вироблятимете й споживатимете продукцію кращої якості. Тож немає причин оминати Україну. ■

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

на фото: співробітники ТОВ "ПрессКом" (С. Шибієв, В. Володар, А. Цирок, Д. Бурдонько, А. Осадчук, С. Шиня)

ПрессКом TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Розпродаж з 01.06.09 -
01.09.09.
Знижки - 30%

Київ — Лондон

РОЗПРОДАЖ
WWW.FLYUIA.COM

☎ 8 044 581 50 50 ☎ 566 МТС, КИЇВСТАР,
LIFE), BEELINE

Зак "Український міжбанківський банк", ліцензія ДСЗ № 0779199 від 25.12.2004 / ЗІТ "Київстар", ліцензія ДСЗ № 0009023 від 12.06.2004
ТОВ "Авіакомпанія МАУ" № 007340/0022273 від 13.12.2005 / МАУ "Український авіаперевізник", ліцензія № 007340/0022093 від 14.06.2006
МТС - це цілодобова тарифна послуга на довільні номери мобільних телефонів. Абонент - 1 грн 18 копійок / Вилучення - 0,75 грн за виклик.
Ліцензія ДСЗ № 0008823 серія А0 від 30.03.2009 р.

MAU

Масові звільнення в Україні припинилися – підприємства знову набирають персонал, пропонуючи на третину нижчі зарплати, ніж до кризи

РОБОЧА СЛАБКІСТЬ

АВТОР: Ірина Перевозченко

Минуло вівторка менеджер із персоналу Сергій Скрипін після чотирьох місяців вимушеного відпочинку вийшов на роботу. «Зарплату в гривні понизили на 40%. Причому тепер платять чорну, офіційно я отримую лише 650 грн», – розповідає Сергій. На роботу його запросив колишній директор, який особисто ініціював звільнення ейчара. Побажавши залишитися інкогніто, директор невеликої мережі будівельних магазинів зізнався **Тижню**, що пошкодував про звільнення менеджера з персоналу вже через місяць, – у компанію почали влаштовуватися випадкові люди (раніше наймалих працівників

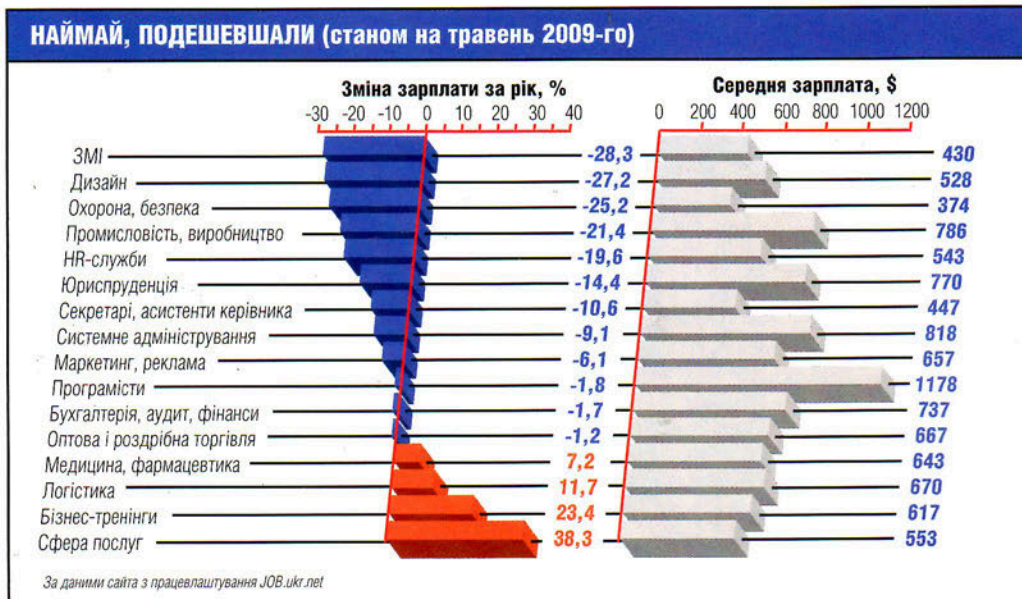
фільтрував Сергій), почастишали випадки крадіжок.

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ

«Поспішна оптимізація витрат на початку кризи призвела до того, що підприємства звільнили працівників, без яких не змогли обійтися. Зі стабілізацією економічної ситуації їх починають наймати знову, але за менші гроші», – стверджує менеджер зі зв'язків із громадськістю рекрутингового порталу rabota.ua Максим Муровайко. Коментар експерта точно характеризує стан справ на ринку робочої сили на початку літа. За даними JOB.ukr.net, у травні 2009-го (порівняно з травнем 2008-го) лише в чотирьох із шістнадцяти відстежуваних галузей за-

фіксовано підвищення зарплат, номінованих у доларах США. До \$553 на місяць – на 38,3% – зріс середній оклад у сфері послуг, на 23,4% більше стали отримувати бізнес-тренери (\$617 на місяць), на 11,7% – фахівці з логістики (\$670), на 7,2% – фармацевти (\$643). У решті галузей доларові зарплати суттєво знизилися – на 25–40%, за даними порталу rabota.ua.

Показник, розрахований аналітиками сайту rabota.ua, збігається з даними Держкомстату по всій економіці загалом. Так, із травня 2008-го по травень 2009-го середня заробітна плата в Україні зросла з 1735 до 1845 грн, або на 6,34%. Але місячна зарплата у розмірі 1735 грн в середині минулого року за курсу 5,05 UAH/USD становила

5 НАЙМЕНШ ЗАПИТАНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ ПРАЦІ

	Зміна кількості вакансій у січні–червні 2009-го, %	Діапазон зарплат у червні 2009-го, тис. грн	Зміна рік до року, %
HR-директори і менеджери	-40	2–7	-30–50
Менеджери з продажу автомобілів	-40	1,5–4	-50
Ріселтери	-20	1,5–2	-50
Страховики	-20	до 2–2,5	-35–50
Фахівці з кредитування	-20	2	-50

ЗА ДАНИМИ ПОРТАЛУ RABOTA.UA

\$343. А 1845 грн влітку 2009-го навіть за офіційним курсом — менш ніж \$240. Таким чином, за рік зарплати в доларовому еквіваленті знизилися щонайменше на 30%.

Ще одна характерна тенденція на ринку — тінізація фондів оплати праці підприємств. З метою оптимізації відрахувань до соціальних фондів, а також для зручності планування поточних витрат багато працедавців ще на початку кризи «конвертували» всі виплати найманим працівникам. За експертними оцінками, фонд оплати праці типової української компанії схуд удвічі, на деяких підприємствах — на 60–75%. Опитані рекрутери зазначають, що навесні цього року у восьми випадках із десяти претендентам пропонували чорну зарплату.

А Є СТАТИСТИКА

У країнах Євросоюзу нерентабельне виробництво легше закрити, оскільки зниження офіційних зарплат або звільнення персоналу зазвичай блокують профспілки. Тоді як власникам українських підприємств, які мають можливість урізати нелегальні зарплати практично до нуля, немає сенсу скорочувати працівників. А якщо звільнення все ж відбулося, більшість

українців вважають за краще шукати роботу самотужки, не розраховуючи на допомогу з безробіття, розмір якої протягом останніх півроку не перевищував 612 грн. Почасти цим пояснюється те, що офіційний рівень зайнятості в Україні вищий, ніж у ЄС.

Зокрема, опубліковані минулого тижня статистичні дані про безробіття в єврозоні засмутили європейських економістів та аналітиків. За даними Єврокомісії, у квітні безробіття в країнах ЄС зросло до 9,2%. Прогноз на 2010 рік — 9,9%. «Компанії продовжуватимуть скорочувати робочі місця і в 2010-му, — каже економіст Deutsche Bank AG у Франкфурті-на-Майні Стефан Білмайєр. — Попри те що економічна ситуація може стабілізуватися, найгірше для ринку праці, як і раніше, попереду».

На тлі цих даних Україна виглядає справжнім оазисом благополуччя: кількість офіційно зареєстрованих безробітних із 3,2% у січні — лютому зменшилася до 3,1% у березні, а потім до 2,9% у квітні і 2,7% у травні (752 тис. осіб). «Довіряти офіційній статистиці не слід, — вважає Максим Муровайко. — Навіть під час першої хвилі скорочень у жовтні — листопаді 2008-го багато людей, які втратили ро-

боту, не ставали на облік у центри зайнятості. А після того як Верховна Рада позбавила права на допомогу звільнених за згодою сторін, прирівнявши їх до звільнених за власним бажанням, офіційні дані з безробіття вже не відповідають дійсності». До того ж статистика не враховує працівників, які пішли у неоплачувані відпустки, і зайнятих неповний робочий день.

Утім, рекрутери відзначають позитивні зміни на ринку праці: зростання кількості вакансій і припинення масових звільнень. «Якщо в січні на одну вакансію припадало майже два резюме, то вже в квітні — вперше з жовтня минулого року — кількість пропозицій перевищила кількість претендентів», — каже Віра Ткаченко, головний редактор сайту JOB.ukr.net. За її даними, на сьогодні співвідношення вакансій і резюме коливається в межах одиниці.

Експерти прогнозують, що ситуація, яка склалася на початку літа на ринку праці, збережеться щонайменше до кінця року. «Довготерміновий прогноз дати складно, — зазначає Віра Ткаченко. — Усе залежатиме від того, чи накріє у вересні — жовтні Україну друга хвиля кризи. Думаю, це стане зрозуміло наприкінці серпня».

5 НАЙБІЛЬШ ЗАПИТАНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ ПРАЦІ

Спеціальність	Зміна кількості вакансій у січні–червні 2009-го, %	Діапазон зарплат*, тис. грн
ІТ-спеціалісти	+25	4–8
Юристи	+10	3,5–6
Колектори	+15	2–5
Внутрішні аудиторі	+20	6–15
Фінансові директори	+25	6–12

*ПРАКТИЧНО НЕ ЗМІНИВСЯ ПОРІВНЯНО З ЧЕРВЕНЕМ 2008-го. ЗА ДАНИМИ ПОРТАЛУ RABOTA.UA

Трудові резерви

Офіційна середня зарплата в Україні (\$230–240 на місяць) менша, ніж у Росії (\$420–430), Білорусі (\$375) та Румунії (\$450). За даними звіту про конкурентоспроможність України (підготовлений фондом «Ефективне Управління» для Всесвітнього економічного форуму-2008), лише 3,1% опитаних керівників компаній поміж основних проблем ведення бізнесу назвали недобросовісне ставлення українців до роботи. А за співвідношенням зарплат і продуктивності Україна навіть благополучного 2008 року посідала 26-те місце з-поміж 131 країни, випереджаючи, приміром, Румунію (59-те), Польщу (72-те) й Туреччину (83-те). Експерти стверджують, що низький рівень зарплат в Україні за відносно високої кваліфікації персоналу сприятиме залученню інвестицій після кризи.

СЕКРЕТ ПОЛІВАКЦИНИ

Колишній Головний санітарний лікар Микола Проданчук, оголошений у розшук, розповів **Тижню**, що весь уряд Януковича, кілька міністрів з уряду Тимошенко та СБУ свідомо погодилися на ввезення незареєстрованої в Україні вакцини від кору

АВТОР: Вікторія Герасимчук

Минув уже понад рік відтоді, як позапланова вакцинація від кору і краснухи в Україні закінчилася смертю краматорського школяра Ан-

тона Тищенка. У чиновницько-лікарських колах побутують різні версії того, що сталося: хтось каже, що незареєстрована в Україні вакцина, яку нам подарував ЮНІСЕФ, була неякісною, хтось — що хлопцю просто вчасно не надали медичної допомоги, коли в нього почалася аж ніяк не смертельна реакція на щеплення.

Розслідування Генпрокуратурою обставин позапланової вакцинації й смерті Антона Тищенка ще триває. Під слідством перебувають не десятки високопосадовців, які приймали рішення про ввезення в країну горезвісної вакцини, і не керівник Міністерства охорони здоров'я, що проводило щеплення, а лише один Головний санітарний лікар (вже, звісно, колишній) Микола Проданчук. Нещодавно він звернувся до суду з проханням закрити порушену проти нього кримінальну справу. Мовляв, міжнародні фахівці підтвердили, що вакцина якісна, комісії МОЗ і ВООЗ не знайшли зв'язку між вакцинацією та смертю Антона, а звинувачення, які наводяться в постанові про порушення кримінальної справи на момент її винесення, вже спростував Окружний адміністративний суд міста Києва. Генпрокуратура наводить свої аргументи: розслідування не закінчено, а попередні його висновки свідчать про те, що смерть школяра пов'язана зі щепленням, тож закрити справу немає підстав.

Справа слухається в Печерському райсуді Києва, і перше рішення було прийнято на користь Генпрокуратури. Нещодавно Проданчука оголосили в розшук. **Тижню** вдалося розшукати його без слідчих, щоб поставити кілька запитань. Наразі Проданчук перебуває в Інституті фтизіатрії та пульмонології й запевняє, що нікуди не тікав і не збирається. На жаль, пересвідчитися в цьому на власні очі **Тиждень** не зміг, пан Проданчук погодився зустрітися тільки після одужання. Але на всі запитання відповів по телефону та електронною поштою.

У. Т.: Як ви думаєте, навіщо вас оголосили в розшук, якщо відомо, що ви перебуваєте в лікарні?

— Я впевнений, що безпідставне затримання мене в СІЗО на 72 години, оголошення у розшук і погроза арештом — усе це заради створення потужного психологічного тиску, що має дати мені зрозуміти: тебе призначили винним!

5 травня 2008 року

В Україні стартувала позапланова вакцинація від кору та краснухи, на якій налягали ВООЗ, ЮНІСЕФ та українські чиновники від охорони здоров'я. Індійську вакцину для щеплення як гуманітарну допомогу Україні надав ЮНІСЕФ. Першими почали щеплювати молодь донецькі лікарі.

13 травня 2008 року

Краматорський школяр Антон Тищенко помер у лікарні за добу після того, як йому зробили щеплення проти кору й краснухи. Ще кілька десятків школярів опинилися в лікарні з підозрою на поствакцинальні ускладнення. З'ясувалося, що індійська вакцина, якою щеплювали українців, не пройшла процедури реєстрації в Україні.

28 травня 2008 року

Головний санітарний лікар і заступник міністра охорони здоров'я Микола Проданчук пішов у відставку. На той момент він був уже відсторонений від виконання службових обов'язків. Ще на робочому місці в міністерстві пана Проданчука затримала Генеральна прокуратура. Порушено кримінальну справу за фактом перевищення службових повноважень.

4-5 червня 2008 року

Міністерство охорони здоров'я повідомило перші результати власного розслідування смерті Антона Тищенка. Будь-який зв'язок із вакцинацією чиновники заперечують, а заступник міністра Володимир Юрченко натякає, що хлопець хворів на ожиріння та серцеву недостатність. Відтоді версії міністерства регулярно змінювалися, але воно лишається вірним головному постулату: смерть школяра спричинила не вакцина.

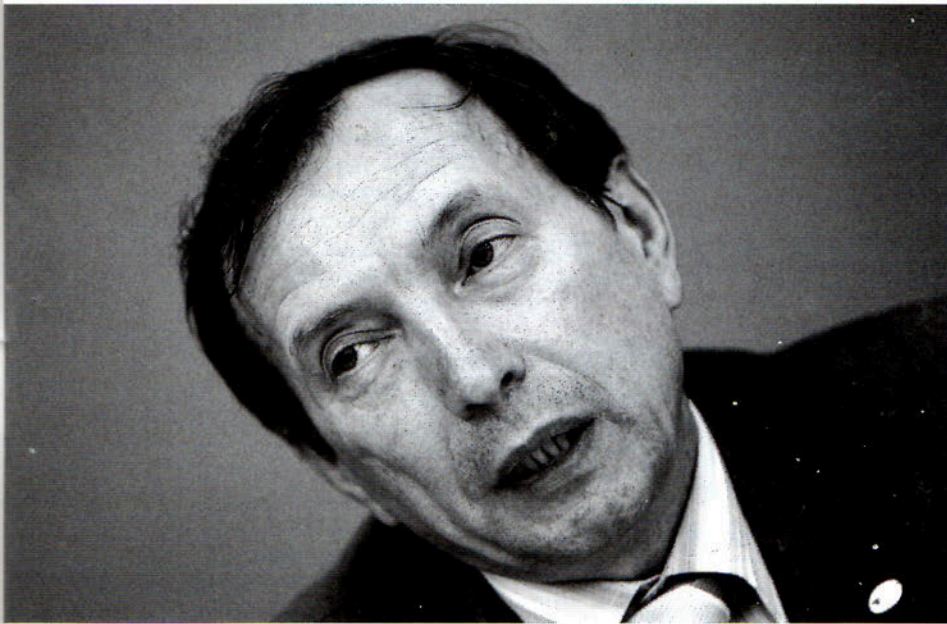

ФОТО: РНЛ

Довідка

Микола Проданчук закінчив Чернівецький державний медичний інститут, кваліфікація – лікар. З 1994 року і досі – директор Інституту екогієни і токсикології імені Л.І. Медведя (назва інституту двічі змінювалася). Подейкують, що Проданчука обрали головним винним у справі вакцин саме у зв'язку з його діяльністю на посаді директора цього інституту. В інтерв'ю він розповів **Тижню**, що інститут хотіли приватизувати або «в інший спосіб ліквідувати, збанкрутувати, зруйнувати чи роздерибанити» і що спроби ці досі тривають. У січні 2008 року обійняв посаду першого заступника міністра охорони здоров'я та головного санітарного лікаря України. Підписав технічний документ до вже підписаних урядом розпоряджень про ввіз вакцини.

У. Т.: Усі суперечки щодо того, хто винен, впираються у підписання Плану заходів Програми діяльності ЮНІСЕФ в Україні, зокрема стосовно додаткової вакцинації від кору та краснухи, на 2006–2010 роки. Під ним поставили підписи всі міністри й інші посадові особи, навіть голова СБУ Валентин Наливайченко. Відповідно всі вони знали, що вакцинуватимуть препаратом, який в Україні не зареєстрований, не перевірений, а отже, теоретично небезпечним. Проте зараз тодішній міністр у справах сім'ї Віктор Корж, який теж підписував папери щодо вакцинації, заявляє, що в плані не було вказано, якою саме вакциною щеплюватимуть українську молодь. Чи було вже тоді обрано вакцину? Чи знали ви (і хто, окрім вас), що це буде незареєстрована в Україні вакцина?

– По-перше, я категорично проти такої постановки запитання – хто винен? Усі причетні до підготовки плану на 2007 рік (у межах Програми ЮНІСЕФ щороку підписувався конкретний план дій) – і уряд Януковича, і Міністерство охорони здоров'я, і Мі-

ністерство у справах сім'ї, молоді та спорту, і міністр Корж – не є і не могли бути винними. Навпаки, вони достойні не звинувачень, а найвищої позитивної оцінки за те, що переконали ВООЗ і ЮНІСЕФ надати Україні не просто гуманітарну допомогу, а допомогу у вигляді вакцини, яку навіть за наявності грошей Україна не могла придбати в період до нового епідемічного спалаху кору.

«Причетні до підготовки додаткової імунізації достойні не звинувачень, а найвищої позитивної оцінки»

У річному плані ЮНІСЕФ на 2007 рік вказані сума на додаткову вакцинацію (\$4,99 млн) і короткий перелік того, що буде на ці гроші придбано. Але, крім плану, є масив офіційної переписки, переговорів та пояснювальна записка до плану і проекту розпорядження Кабміну. Українська сторона взяла на себе «зобов'язання належно оформити ввезення (як гуманітарну допомогу) на територію країни і подальше використання цієї вакцини». Зверніть увагу, оформити ввезення, а не заре-

єструвати вакцину. Усі ці гарантії й документи, що їх засвідчують, а також те, яка саме вакцина, якого виробника і в якому обсязі, були відомі українській стороні на момент підписання урядом України та ЮНІСЕФ річного плану на 2007-й. І особи, які підписували цей план від обох сторін, знали, що саме вони підписували і що їхні дії стосуються незареєстрованої вакцини.

І Україна, і ВООЗ із ЮНІСЕФ були готові розпочати кампанію додаткової імунізації вже в листопаді 2007-го і того самого року її завершити. Але відбулися позачергові вибори до Верховної Ради, змінився уряд. Прем'єр-міністр Янукович не встиг підписати документацію, погоджену всіма міністрами та керівниками центральних відомств, зокрема СБУ, Академії медичних наук, головами облдержадміністрацій. Усе зупинилося в листопаді, коли вакцина в Індії була готова до відправки. Потім ті самі документи переімпортував уже новий уряд – Тимошенко. І відповідальні особи знову ж таки мали знати, яку вакцину нам привезуть.

У. Т.: Як відомо **Тижню**, на уряд тиснули, вимагаючи погодитися на по-

Вересень 2008 року

Генеральний прокурор Олександр Медведько попередньо оголосив, що краматорський школяр помер саме через вакцину від кору і краснухи. Проте офіційних результатів слідства досі немає.

5 листопада 2008 року

ВООЗ оголосила про результати своєї експертизи: «Жодного зв'язку з імунізацією це (смерть школяра – Ред.) не має. Причиною смерті є септичний шок, який був викликаний інфекцією». Українське міністерство тут-таки цю версію й підтримало, забувши про всі попередні. Цікаво, що експертиза проводилася на основі ще травневих МОЗівських документів, адже рештою документів Генпрокуратура ні з ким не ділилася, а хлопця швидко поховали.

28 травня 2009 року

Генеральна прокуратура оголошує Миколу Проданчука в розшук. Екс-головний санітарний лікар через новинну агенцію оголошує, що нікуди не зникав, а перебуває в лікарні.

11 червня 2009 року

Печерський районний суд Києва ухвалив рішення, згідно з яким порушення кримінальної справи відносно Миколи Проданчука визнано правомірним. Адвокат Проданчука збирався подавати апеляцію, проте в той самий день його усунули від справи.

запланову вакцинацію. Чи знаєте ви, від кого, на кого і за допомогою яких важелів чинився тиск?

— Мені про таке не відомо. Думаю, був тиск фактів і обставин: в Україні спостерігається 4-5-річна циклічність спалахів кору з десятками тисяч хворих і десятками померлих. Наша країна в 2004–2005-му стала основним джерелом кору в Європі, наступний епідемічний спалах прогнозують на 2010–2011 роки, під загрозою може опинитися Євро-2012 в Україні.

У. Т.: Чи звертали Міністерство охорони здоров'я і СЕС увагу на те, що імунологи категорично проти третього, позапланового, щеплення проти кору на додаток до двох календарних?

— Додаткова імунізація передбачена стратегією ВООЗ з елімінації (виключення. — Ред.) кору і краснухи. Цю стратегію багато років розробляли провідні епідеміологи, інфекціоністи та імунологи світу. Наскільки мені відомо, ні в 2007-му, ні в 2008-му не надходило жодного офіційного документа, в якому категорично заперечувалося б третє, позапланове, щеплення проти кору на додаток до двох календарних.

Звичайно, у науковому і медичному середовищі мають право на існу-

вання різні погляди і думки стосовно того самого питання. Але щоб ці думки могли бути покладені в основу відповідальних рішень і дій, вони мають бути незаперечно доведені й науково обґрунтовані, як доведена та обґрунтована, зокрема, стратегія ВООЗ.

У. Т.: Чи пам'ятаєте ви випадки, коли Україна приймала в подарунок незареєстровані ліки?

— Якщо ви маєте на увазі гуманітарну допомогу, то це відбувається багато разів щороку. Лікарські засоби

Ншша Україна в 2004–2005-му стала основним джерелом кору в Європі

(ліки і виробі медичного призначення), що надаються як гуманітарна допомога, не можуть перебувати у вільному обігу, тобто продаватися, передаватися чи використовуватися в інший спосіб, аніж це визначено цілями гуманітарної допомоги.

У. Т.: Чи почуваетесь ви винним у тому, що сталося в Краматорську? І чи залишаєтеся прибічником обов'язкової вакцинації, коли всім без винятку дітям роблять щеплення в школі, не запитавши про самопочуття?

— Я залишаюся прибічником профілактичних щеплень. Ефективнішого, безпечнішого і доступнішого захисту від епідемічних захворювань медична наука ще не винайшла.

Вважаю, що всі медичні втручання можна здійснювати тільки за умови поінформованої згоди, а вакцинацію — не тільки поінформованої, а й усвідомленої. Щеплення добровільне. І це не підлягає дискусії. Але люди не просто мають погоджуватися на проведення щеплення собі чи своїм дітям тільки тому, що довіряють лікарю.

Люди повинні свідомо вимагати проведення імунізації як дотримання своїх громадянських прав. А що стосується виконання медичними вимог нормативних

документів під час проведення щеплення, то це питання професійної відповідальності.

Якщо я маю, на вашу думку, почуватися винним, то в чому? І чому тільки в тому, що сталося в Краматорську? На такій посаді треба почуватися винним за все, що відбувається в країні. І не тільки за одну смерть, а за всі 400 тисяч смертей на рік і за кожні 50 смертей на день у віковій групі 16–29 років. І за кожну смерть, що сталася в лікарні. Чи не правда, вражаючий тягар провини? ■

Про отруєння Ющенка

У. Т.: Ви були чи не першим лікарем, який після отруєння Ющенка заявив, що це не діоксин. Як вам потім вдалося стати заступником пропрезидентського міністра Василя Князевича, який до того ж був лікарем Ющенка і в 2004 році заявляв, що в організмі президента є діоксин. Якої ви думки щодо діоксинової історії сьогодні?

— На одній із перших прес-конференцій Міністерства охорони здоров'я в жовтні 2004 року прозвучало запитання: «А чи не міг бути застосований діоксин?» Я давав цю відповідь тоді, коли ні на фото, ні в телевізійних зображеннях не було видимих характерних змін на шкірі й не було жодних даних лабораторних аналізів (вони з'явилися у пресі тільки в грудні). Моя відповідь ґрунтувалася на знаннях історії отруєнь та використання токсичних речовин як отрути. Так ось, історія засвідчила, що злочинці або спецслужби намагалися використовувати для навмисного отруєння речовини, які неможливо потім виявити в організмі. Діоксин аж ніяк не відповідає цим критеріям, оскільки його сліди залишаються в організмі практично на все життя. Крім того, він не є, безумовно, смертельною отрутою. І нарешті, наці до 2004 року не були відомі випадки навмисного отруєння діоксином. Як і випадки смерті внаслідок такого отруєння. Виходячи з цих позицій, я вважав, що використовувати діоксин для такого злочину нелогічно. А те, що він все ж таки був застосований, є свідченням того, що злочинці мали іншу логіку. Що стосується посади, я не розповідатиму, запитайте у Князевича, нехай залишається інтрига.

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

ВМГО "Студентська республіка" представляє
ШОУ-КОНЦЕРТ, КОНКУРС КРАСИ "ПЕРША ЛЕДІ", МАФІЯ, КВЕСТ І БАГАТО ІНШОГО

Раз на рік відкривається країна для молоді

ТУТ ЗБУВАЮТЬСЯ
ЗАПОВІТНІ МРІЇ
ТУТ ПОЧИНАЄТЬСЯ
ЗАВТРАШНІЙ ДЕНЬ!

До Дня молоді!

www.studrespublika.com

За підтримки:

Міністерство
України
у справах сім'ї,
молоді
та спорту

Міністерство
освіти і науки
України

Голова правління
Людмила СУПРУН

Народно-демократична
ліга молоді

Генеральний
інформаційний
партнер

Інтернет-партнер

Телевізійний партнер

Інформаційний партнер

Музичний партнер

Спеціальний радіо-партнер

Незаколота АЛЬТЕРНАТИВА

Потрапити до дитячого садка чи школи без обов'язкових щеплень важко, але реально

АВТОР: Вікторія Герасимчук

У країну охопила справжня антивакцинальна епідемія. Почалося все зі смерті криворозського школяра після вакцинації від кору та краснухи у травні минулого року, два тижні тому дров до багаття підклала трагічна історія у Львівській області — немовля померло за 14 годин після щеплення. Батьки масово відмовляються від щеплення своїх дітей, а Міністерство охорони здоров'я судомно стримує цей процес. Разом із СЕС лікарі тиснуть на дитячі садки і школи, забороняючи приймати на навчання дітей без щеплень. **Тиждень** з'ясував, яким чином можна відмовитися від загальнообов'язкового щеплення й

при цьому уникнути проблем зі здоров'ям і директором школи.

ДИРЕКТОРИ ШКІЛ НЕ ПРОТИ?

Проблема щеплень — це проблема передусім неякісних вакцин та неуважних лікарів. Шкільні медсестри зазвичай вколюють дитині те, що привезли, не запитавши навіть про самопочуття. При цьому користь від вакцинації від інфекційних хвороб на кшталт дифтерії, поліомієліту чи того самого кору вважається незаперечною. У Великій Британії, наприклад, де немає обов'язкової вакцинації, добровільно роблять щеплення до 95% населення. Різниця між Україною і Великою Британією саме в довірі до своєї медицини і послуг, які вона може запропонувати.

Нині держава забезпечує вакцинацію від тих десяти хвороб, що вка-

зані в наказі МОЗ №48 «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів» (до речі, в Законі «Про захист населення від інфекційних хвороб» зазначені лише шість обов'язкових щеплень). Лікарі на місцях намагаються залучити до вакцинації пацієнтів, проте це не завжди вдається — ті можуть не мешкати за місцем прописки або просто відмовитися від послуг районної поліклініки. Мовляв, у нас свій лікар, державної допомоги ми не потребуємо. Проте вона не потрібна лише до того моменту, коли слід збирати довідки для оформлення дитини у садок чи школу. Тут батьки й з'ясовують, що без календарних щеплень дорога до колективів для їхньої дитини закрита.

У дитячому садочку нібито й не вимагають довідки про щеплення — тільки про медичний огляд. «Положення міністерства про дошкільні навчальні заклади містить перелік документів, необхідних для прийому в дитсадок, і довідки про щеплення поміж них немає, — сказала **Тижню** головний спеціаліст відділу дошкільної, початкової та спеціальної освіти Міністерства освіти і науки України Ніна Омеляненко. — Потрібна медична довідка, і якщо лікар дає дозвіл на відвідування дитячого садка, то його директор не має права відмовити батькам і дитині». Проте на практиці виходить так, що лікарі не видають довідки, якщо не зроблені календарні щеплення. Бо відповідно до згаданого вище закону дітям, які не отримали календарних щеплень, забороняється відвідувати дитячі колективи, зокрема, дитячі садки і школи.

«Відсторонюємо дітей від навчання не ми, а Міністерство охорони здоров'я, — пояснює вже про школи інший фахівець того самого відділу Міністерства освіти Людмила Голубенко. — Санепідстанції надсилають листи до керівництва шкіл, тиснуть на директорів, роблять подання про штраф за порушення Закону «Про захист населення від інфекційних хвороб». І директор змушений відраховувати дітей». У випадку проблем пані Голубенко порадила звертатися до місцевих управлінь освіти.

У Міністерстві охорони здоров'я **Тижню** пояснили, що дозволити невакцинованим дітям відвідувати школи і садки можна було б, якби це не наражало на небезпеку інших дітей. «Я дозволив би, — каже імунолог, кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб Інституту Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ Федір Лапій. — Але має бути відповідальність також батьків та директорів шкіл у разі, якщо діти захворіють унаслідок того, що хтось не був вакцинований. Адже де закінчуються права людини? Там, де починаються права іншої. Тобто невакцинована дитина може бути небезпечною для інших дітей». Таким чином замикається коло, з якого зараз намагаються вирватися стільки батьків.

ПОГЛЯД ПРОКУРОРА

Причини, з яких батьки хочуть відмовитися від обов'язкових щеплень, різні: хтось упевнений, що імунопро-

філактика є частиною всесвітньої змови лікарів і фармацевтів, а хтось намагається захистити свою не дуже здорову дитину від конкретного щеплення в конкретний момент. «Я маю довідку від професора-імунолога про те, що мій дитині не можна робити щеплення, — розповідає мати дошкільняти, киянка Тетяна Ярич. — Але в поліклініці все одно вимагають довідку про щеплення і не видають медичної довідки, без якої, своєю чергою, не приймають у дитячий садок».

Складніше, звісно, тим, хто не бажає робити ніяких щеплень узагалі. «Навіть якщо вам вдасться відмовитися від щеплень і потрапити до школи, потім у цієї школи можуть виникнути проблеми, — розповідає президент Ліги захисту громадянських

Прокуратура зобов'язала директора школи виконувати Конституцію і допустити дитину до навчання, адже стаття 53 гарантує всім право на освіту

прав В'ячеслав Костилюв. — Наприклад, СЕС знайде якісь порушення в роботі їдальні». Втім, як очільник антивакцинального руху пан Костилюв радить все ж таки боротися із системою: «У складних випадках — за допомогою прокуратури. Торік у Сарнах Рівненської області був випадок, коли на батьків тиснули в школі у зв'язку з відсутністю щеплень. Батьки звернулися до прокуратури, а прокуратура зобов'язала директора школи виконувати Конституцію і допустити дитину до навчання. Адже стаття 53 Основного закону гарантує всім право на освіту».

Киянка Наталя, чия донька має цього року піти до школи, розповіла **Тижню**, яким чином їй вдалося уникнути примусових щеплень у дитячому

садочку. «Для початку я по-людськи поговорила з директором садка, в який вирішила віддати дитину, — каже пані Наталя. — Домовившись із нею, почала оформлювати в поліклініці медичну картку. Коли дитина пройшла обстеження у всіх потрібних лікарів, написала заяву на ім'я головного лікаря поліклініки з проханням дозволити відвідувати садочок або обґрунтувати відмову. З головним лікарем теж потрібно поговорити спокійно. Закон на вашому боці, оскільки Конституція гарантує право на освіту».

Утім, спершу мати таки отримала відмову. «Мене викликали на бесіду з членами вакцинальної комісії і СЕС, вмовляли зробити щеплення. Я наполягала на своєму, і зрештою було прийнято рішення на мою користь. Я написала розписку про те, що беру на себе відповідальність за можливі наслідки відмови від вакцинації. Цього року йдемо до школи, про щеплення я домовилася таким самим чином», — каже Наталя. Втім, упевненості в тому, що СЕС не

тиснутиме на директора школи, киянка не має, тому й попросила **Тиждень** не називати її прізвища, номерів поліклініки і школи. Наталя планує все ж таки вакцинувати дитину від кількох захворювань, але пізніше, коли в доньки буде кращий стан здоров'я.

ВАКЦИНУЙ САМ

Простіше тим батькам, які не збираються відмовлятися від вакцинації, а хочуть контролювати імунопрофілактику своєї дитини, якість вакцини та підхід лікарів.

Нині є можливість цілком законно тимчасово відмовитися від щеплення у школі або дитячому садочку, адже в законодавстві прописано, що імунопрофілактика має відбуватися «за поінформованою згодою». Тобто

КОМПЕТЕНТНО

Семен Глузман, член Національної ради з питань охорони здоров'я при президенті України

Звісно, диктаторськими методами всіх заганяти на щеплення не можна. Натомість батьки мають не відмовлятися від щеплень, а вимагати якісних вакцин і європейської кваліфікації медичних працівників.

В історії медицини було мало відкриттів, які врятували світ, і вакцинація — одне з них. Міністерство охорони здоров'я поводить дивно: приховує, наприклад, спалах дифтерії у Львівській області поміж дітей, які не були щеплені, а лише мали куплені довідки. А ось антивакцинальні книжки активно продають на Петрівці. Потрібно проводити серйозну роз'яснювальну роботу, а не гратися в секретність.

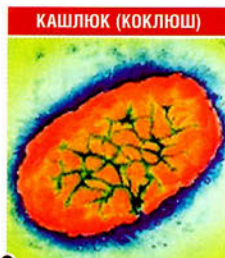
ХВОРОБИ, ЩЕПЛЕННЯ ВІД ЯКИХ НА СЬОГОДНІ Є ОБОВ'ЯЗКОВИМ

(відповідно до Закону «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

ДИФТЕРІЯ

Гостре інфекційне захворювання, призводить до утворення нальоту у горлі, який, своєю чергою, може стати причиною ядухи. Уражає серцеву і нервову системи, нирки. Смертельно небезпечна хвороба. В країнах, де проводиться вакцинація, зустрічається дуже рідко. Збудником інфекції є паличка Леффлера.

КАШЛЮК (КОКЛЮШ)

Дуже заразне гостре інфекційне захворювання, характеризується гострим катаром, судним кашлем, тривалістю від кількох тижнів до півроку, запаленням слизових оболонок дихальних шляхів. Збудник – паличка Борде-Жангу. Щеплення не гарантує стовідсоткового захисту від хвороби.

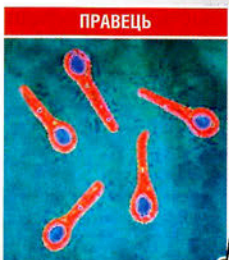
КІР

Хвороба, викликана Measles virus, супроводжується підвищенням температури, папульозно-плямистим висипом, а також кашлем, ринітом чи кон'юнктивітом. Може викликати серйозні ускладнення, навіть енцефаліт. Вакцина від кору вважається ефективною, 80% молодих українців завдяки щепленню мають імунітет до цієї хвороби.

ПОЛІОМІЄЛІТ

Уражає сіру речовину ЦНС, розвивається млявий параліч. У минулому столітті ця хвороба була однією з найсмертоносніших, спалахи якої забирали життя тисяч людей. Сьогодні поліомієліт майже не зустрічається в країнах, де від нього вакцинуються. Його викликає дрібна інфекція з підгрупи ентеровірусів.

ПРАВЕЦЬ

Гостра інфекційна хвороба, що уражає нервову систему, характеризується тоничною напруженою м'язів та генералізованими судомами, може викликати ядуху. Смертельно небезпечний, нині летальність від правця в Україні – понад 60%. Спосіб ураження – через рани. Захворювання спричиняє анаеробна бактерія.

ТУБЕРКУЛЬОЗ (СУХОТИ)

Смертельно небезпечна хвороба, яка характеризується кашлем і болем у грудях, може тривати роками, на перших стадіях лікується досить легко. В Україні спостерігається епідемія туберкульозу, зареєстровано понад 600 000 хворих. Переноситься паличкою, названою на честь першовідкривача Роберта Коха.

шкільна медсестра не має права робити (але в багатьох школах роблять, тож домовтеся про це заздалегідь) щеплення дитині, якщо батьки не поінформовані про це і не дали своєї згоди. Проте рано чи пізно школа почне вимагати довідки про щеплення. У батьків є вибір, де вакцинувати свою дитину: безплатно у садочку, школі чи поліклініці державною вакциною вітчизняного виробника або власним коштом і вакциною, яку порадив ваш лікар. Якщо родина має лікаря, якому довіряє, другий варіант, безумовно, кращий. Адже дитину, перш ніж щепити, не тільки уважно оглянуть (є багато протипоказань до вакцинації за станом здоров'я), а й препарат запропонують кращий. Наприклад, сучаснішу вакцину проти кашлюка (так звану ацелюлярну) у складі полівалентної комбінованої вакцини (одразу від п'яти-шести інфекцій), яку давно вже застосовують у країнах Європи, США та Канаді.

Можливо, «недержавну» вакцину вам запропонують у тій самій районній поліклініці – подекуди є трудові договори між керівництвом медичного закладу і дистриб'юторами. У такому разі сучасна комбінована вакцина від п'яти-шести інфекцій коштуватиме 300 – 400 грн за дозу. Якщо купувати самому в аптеці, вартість становить близько 250 – 300 грн за дозу, а якщо піти в приватний медичний кабінет чи клініку – 450 – 800 грн. Та сама доза однієї й тієї самої вакцини.

Нині розробляється проект закону, який має перекласти відповідальність за вакцинацію з лікарів на батьків і скасувати практику примусової імунізації в школах. «Але батьки як мінімум повинні мати пам'ятку про імунопрофілактику, – каже пан Лапій. – Інакше на підставі якої інформації вони прийматимуть рішення про відмову від щеплень? А в нас на це поки що не виділено ресурсу, лікарі не встигають інформувати. У Європі, наприклад Литві, батьки отримують на руки так званий паспорт (сертифікат) щеплень, у якому записано, коли й від чого дитина має бути щеплена і які щеплення вже зроблено. В Україні з радянських часів так повелося, що батьки часом навіть не знають, від чого їхніх дітей вакцинували у школі. Ми намагаємося змінити цю практику, інформувати про вакцинацію». Також готується введення паспортів імунопрофілактики, можливо, це буде зроблено вже в 2010 році. ■

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА

Міністра культури і національної спадщини

Республіки Польща

GAUDE POLONIA

Національний Центр Культури у Варшаві оголошує конкурс на отримання піврічної стипендії у Польщі в рамках стипендіальної програми міністра культури і національної спадщини Республіки Польща GAUDE POLONIA. Програма Gaude Polonia призначена для молодих митців і перекладачів польської літератури з країн Центрально-Східної Європи.

Стипендіальна програма триватиме у Польщі з 1 лютого до 31 липня 2010 року. Відбір стипендіатів відбудеться шляхом конкурсу. Від кандидатів вимагається володіння польською мовою на початковому рівні. Заяви про участь у програмі прийматимуться до 15 жовтня 2009 року.

Піврічна стипендія у Польщі призначена для ознайомлення із сучасною польською культурою та удосконалення творчої майстерності під керівництвом відомих польських митців та установ у найбільших і найвідоміших центрах польської культури. Програма Gaude Polonia сприяє порозумінню і розвитку добрих відносин на основі культурної співпраці між Польщею та її близькими сусідами.

Оператором стипендіальної програми Gaude Polonia є Національний Центр Культури у Варшаві.

Детальну інформацію про програму Gaude Polonia і бланки анкет можна отримати на сайтах:

- Національного Центру Культури у Варшаві:
<http://www.nck.pl/index/view/id/133/permalink/o-programie/type>
- Польського Інституту в Києві:
<http://www.polinst.kiev.ua>
- Посольства Республіки Польща в Києві:
<http://www.kijow.polemb.net/>
- у польських дипломатичних представництвах в Україні та в Національному Центрі Культури у Варшаві: тел. (+48 22) 210-01-21 або (+48 22) 210-01-00.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ

КАНДИДАТИ:

Стипендіальна програма Gaude Polonia призначена для таких творчих середовищ:

- художники;
- літератори;
- перекладачі з польської мови;
- музиканти;
- кінематографісти;
- мистецтвознавці;
- літературні критики;
- спеціалісти, що займаються охороною пам'яток старовини;
- музейні працівники.

ГАЛУЗІ:

- література;
- переклад;
- літературознавство;
- музика, образотворче мистецтво;
- кіномистецтво;
- охорона культурної спадщини;
- театр.

Перевага надається кандидатам:

- віком до 40 років
- (в обґрунтованих випадках – до 45 років);
- які мають значні досягнення у своїх галузях творчості.

ФОРМАЛЬНІ КРИТЕРІЇ:

- громадянство і місце постійного проживання в Україні;
- повна вища освіта;
- знання польської мови на рівні, достатньому для спілкування.

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ:

- оголошення про відкритий конкурс у пресі;
- відбір найкращих кандидатів за результатами 3-етапного конкурсу:
- I етап – оцінювання кандидатів за формальними критеріями;
- II етап – оцінювання проектів перебування у Польщі, запропонованих кандидатами;
- III етап – остаточний набір.

НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ:

1. Заповнений формуляр анкети про надання стипендії Gaude Polonia міністра культури і національної спадщини Республіки Польща;
2. Не менш ніж дві рекомендації професорів або мистецьких установ, творчих спілок, товариств тощо польською мовою, які містять таку інформацію:
 - прізвище особи, яка рекомендує;
 - посада;
 - установа;
 - місто;
 - зазначення періоду знайомства з кандидатом;
 - характер взаємних відносин (учитель, майстер, працедавець, інше);
 - творчі досягнення кандидата;
 - оцінка запропонованого кандидатом проекту його перебування в Польщі;
 - копія диплома про закінчення вищого навчального закладу разом із нотаріально завереним перекладом на польську мову;
 - копії дипломів, відзнак із конкурсів, фестивалів, курсів, виставок тощо разом із перекладом польською мовою;
 - копії рецензій разом із перекладом польською мовою;

– проект перебування в Польщі (до двох сторінок), викладений за такими пунктами:

- головна мета перебування;
- пропозиція програми і місця перебування;
- пропозиції щодо творчої практики;
- значення проекту для:
 - а) галузі, яку представляє кандидат;
 - б) власної професійної кар'єри;
 - в) установи, де працює кандидат;
 - г) країни;
- обґрунтування участі в програмі Gaude Polonia.

ФІНАНСОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ:

- стипендіат щомісяця отримує стипендію у розмірі 3000 (три тисячі) злотих brutto;
- на період отримання стипендії стипендіат забезпечується місцем проживання;
- стипендіат перебуватиме під опікою куратора;
- стипендія може бути реалізована лише на території Республіки Польща;
- стипендія призначена на період із 1 лютого до 31 липня 2010 року;
- стипендіат повинен придбати гарантійний поліс на випадок хвороби та нещасний випадок на період перебування в Польщі (у рідній країні або в Польщі);
- стипендіат сам покриває витрати на приїзд до Польщі та повернення додому.

ЗАЯВИ КАНДИДАТІВ:

Кандидати на отримання стипендії Gaude Polonia повинні надсилати свої заяви за посередництва польської дипломатичної установи: Польський Інститут у Києві: 01030 Київ, вул. Б. Хмельницького, 29/17, тел. (044) 288-03-04, 278-16-01, 278-30-65, факс 288-02-86; одночасно копії заяв можна надіслати до Національного Центру Культури у Варшаві: **факс (+48 22) 2-100-104, e-mail: nck@nck.pl**

ТЕРМІН ПОДАЧІ ДОКУМЕНТІВ:

Термін подачі документів (заява, рекомендаційні листи, копії диплома, рецензій тощо) – до 15 жовтня 2009 року.

Заяви, які будуть надіслані після закінчення цього терміну, не розглядатимуться.

АНКЕТА

Бланк анкети та інформацію стосовно стипендіальної програми можна знайти на інтернет-сторінках:

- Польського Інституту в Києві:
<http://www.polinst.kiev.ua>
- Посольства Республіки Польща в Києві:
<http://www.kijow.polemb.net/>
- Національного Центру Культури у Варшаві:
<http://www.nck.pl>

На кордонах ХМАРИТЬСЯ

На планеті накопичилося майже 200 територіальних суперечок

АВТОР: Дмитро Губенко

Нижня палата парламенту Японії ухвалила законопроект, яким задекларовано якнайшвидше повернення до складу країни «північних територій» — чотирьох найпівденніших островів Курильської гряди, що були окуповані РФ після Другої світової війни. Зовнішньополітичне відомство Росії у відпо-

відь очікувано вказало на абсурдність претензій Токіо. Але Москві є чого непокоїтися: російські кордони під сумнівом ще на кількох ділянках, а суперечку з Китаєм на Амурі вдалося владнати, лише пожертвувавши значною територією.

Тиждень вирішив дізнатися, скільки ж таких бомб уповільненої дії чекають свого часу в різних ку-

точках світу. Як виявилося, близько 200! Тому на мапі територіальних суперечок ми подаємо лише конфлікти між визнаними країнами світу, залишаючи поза увагою самопроголошені режими на кшталт Нагірно-Карабаської Республіки чи Сомаліленду та заморожені конфлікти (наприклад, в Антарктиді). ■

Ірансько-іракська війна
(1980–1988 роки). 1975 року Ірак претендував на східний берег річки Шатт-ель-Араб, підписав з Іраном договір про кордон, який був проведений по середині русла річки. Однак після перемоги в Ірані Ісламської революції відносини між країнами зіпсувалися, й у вересні 1980 року іракський президент Саддам Хусейн денонсував договір про кордон. Іракська армія форсувала Шатт-ель-Араб і вторглася на іранську територію. Війна закінчилася перемир'ям, не принісши жодній зі сторін перемоги. Через два роки Хусейн визнав права Ірану на східний берег Шатт-ель-Араб

Кашмірський конфлікт
1947 рік і до сьогодні. У процесі поділу Британської Індії населене переважно мусульманами князівство опинилося у складі Індії, ставши місцем постійного напруження у її відносинах із мусульманським Пакистаном. Частина Кашміру з 1947 року перебуває під пакистанською окупацією, бойові дії на лінії розмежування велися також у 1965, 1971 та 1999 роках. У 1962-му Індія теж вступила у збройний конфлікт із Китаєм за прилеглий до Кашміру регіон Аксай-Чін, але зазнала поразки

Сіамська затока
Суперечка між Таїландом і Малайзією щодо поділу континентального шельфу виникла у зв'язку з тим, що країни не узгодили базових ліній, відповідно до яких мало бути проведено розмежування. У 1979 році країни домовилися утворити на спірній ділянці шельфу розміром 7250 км² зону спільного використання. У 1990-му Малайзія і Таїланд уклали угоду, згідно з якою в цій зоні було дозволено спільний пошук та видобуток природних ресурсів, але при цьому жодна з них не відмовлялася від своїх претензій на ділянку. У 1999 році країни підписали таку саму угоду і з В'єтнамом

ПОГЛЯД

Бобруйський вектор

Про цивілізованість, периферійність і свободу вибору

АВТОР: Ігор Кручик, «Тижень»

«У Бобруйськ!» На деяких сайтах, у блогах, чатах і web-форумах, де в години праці ширяє думками міжнародний «офісний планктон», назва цього білоруського райцентру з населенням у 220 тисяч мешканців згадується дуже часто. Насамперед в іронічному контексті, з деяким знущанням: мовляв, є така географічна діра, де мешкають «животніє» – некмітливі й не просунуті в цивілізацію істоти. А якщо і ти чогось, читачу, не зрозумів, то й тобі місце у Бобруйську, заповіднику недолюдей. І в цьому контексті назва білоруського міста підозріло корелює з віддаленими російськими провінціями Можайськом, Урюпинськом, Мухоманськом тощо, які теж фігурують як притча во язицех, як такий собі лейбл моральної відсталості та інтелектуальної меншовартості. Ось мені трапилися цікаві спогади росіянки, помітної фігури Срібного віку Зінаїди Гіппіус – людини ще з доінтернетної епохи. Вона емігрувала, точніше, втікала 1920 року від більшовиків із Росії у Західну Європу через Білорусію. «Бог послал, и мы прожили в Бобруйске дней десять, – пише літераторка. – Мы были совсем дикие... Бобруйськ после Петербурга казался нам верхом благоустройства и культурной жизни». Жодної іронії: поживши трохи під комуністами у місті, що невдовзі взагалі стане Ленінградом, Гіппіус сприйняла Бобруйськ як ностальгійний рай. Магазини Бобруйська тоді

ще демонстрували невисокі ціни на молоко і хліб, міщани зберігали ще ввічливість, віру в Бога та людяність. Поміж російських патріотів завжди з'являлися, хоч і в меншості, такі, як Зінаїда Гіппіус, – хто оцінював історію й сьогодення своєї країни дуже самокритично і при цьому не називав «меншими братами» білорусів, татар, негрів або чукчів. Відповідно не втрачав здатності, мешкаючи у Петербурзі, а надто в екзилі, без снобізму оцінювати при-

Є імовірність, що українцям випаде продовжувати шлях у Європу, орієнтуючись вже не на Брюссель і Страсбург

нади будь-якого маленького закордонного містечка, тим більше коли серед них є найочевидніша – свобода життя. Криптоцар Аляксандр Лукашенка, продукт радянської гідропоніки, виглядає порівняно з його нинішніми російськими колегами махровим європейцем, якщо дивитися з України, звісно. Вже і ЄС почав його толерувати. Бо принаймні м'який диктатор не вчить сусідів, що і як їм чинити, не рахує грошей у чужій кишені. Інколи навіть намагається обстояти у відносинах із Росією економічні інтереси, звичайно, власні, егоїстичні, але вони зрідка збігаються із загальнобілоруськими. Наприклад, не хоче Білорусь визнавати незалежність територій Абхазії та Південної Осетії й раптом офіційно заявляє про

необхідність уведення на кордоні з Росією митного і прикордонного контролю. Тоді з Кремля хтось натякає білоруському лідерові: «У Бобруйськ!» А хіба наші периферійні міста і містечка за ментальністю дуже відрізняються від Бобруйська? Алчевськ, Броди, Єнакієве, Мукачеве... Ну, може, нині в Жмеринці чи Бердичеві трохи більше свободи слова, ніж у Санкт-Петербурзі й узагалі у пітерських чи бобруйських. Але ж не всі це помічають і цінують. А ще у нас теж є в запасі свій авторитетний білорус (полюбляє відвідувати свою родину в білоруському селі Януки) з претензією на те, щоб стати президентом. За нього, як свідчать рейтинги, ладні проголосувати стільки українців, що вистачило б заселити з п'ятнадцять Бобруйськів. Однак детермінізм таки є, у чому переконують не так Маркс і Фукуяма, як наша географія, країни-сусіди і життєвий досвід останніх 20 років. Навіть через той-таки периферійний Бобруйськ уже проліг транс'європейський транспортний коридор. Хоч як прикро, але є імовірність, що випаде українцям з наступного року продовжувати свій довгий шлях у близьку Європу, орієнтуючись вже не на Брюссельський чи страсбурзький, а на якийсь новий вектор, умовно кажучи, бобруйський. Можливо, знову, як за Зінаїди Гіппіус, білоруське містечко слугуватиме нам деякий час взірцем, світлом у кінці шахти і «верхом благоустройства и культурной жизни».

Секс магістр

Андрей Джеджула™

ПЕРВЫЙ ПОЦЕЛУЙ™

8 років **ГОЛА ПРАВДА** про ЦЕ

Щопонеділка на радіо
для повнолітніх

2х годинний сеанс
починається **ОПІВНОЧІ!**

- Україна займає 1 місце в Європі за Захворюваннями на Снід та за кількістю вагітності серед неповнолітніх.
- Ми нагадаємо про безпечний секс, розкажемо як треба, коли спитати нема в кого. Ми дамо цінну пораду.
- За 8 років ми спілкувалися більш ніж з 3000 радіослухачів.
- Наш найдоросліший слухач в ефірі 76 років.
- 6 пар познайомилися у нас в ефірі, одружилися і народили 8 дітей.

Таргани національної підсвідомості

Вітчизняні інтелектуали (і псевдо-, і справжні) полюбують торочити, що Україна, мовляв, не створила власного Великого Міфу. Та при ближчому розгляді стає зрозуміло, що міфів у нас повно. Вони кубляться в національній підсвідомості й підштовхують пересічних громадян та державних мужів до дивних уявлень про себе, до дій на межі адекватності. Варто глянути на ці міфи неупереджено, зрозуміти, що саме вони, а не якісь вороги, заважають нам жити, – й почати лікування від згубних упливів. Не беручи на себе ролі психоаналітика, **Тиждень** спробував визначити п'ять найшкідливіших міфів про Україну та українців, з якими варто розпрощатися – кожному зокрема й усім разом.

Українська та російська – найспорідненіші з-поміж усіх слов'янських мов

Українці – селянський народ, основоположні національні риси якого квітнуть у «біленьких хатах»

Українці – нація переможених, «ой, біда, біда чайці-небозі»

Росіяни – найрідніші православні брати українців

Українці – анархісти від природи, не схильні до порядку, тому не здатні побудувати власну державу

СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИЙ

АВТОР: Кирило Галушко, кандидат історичних наук

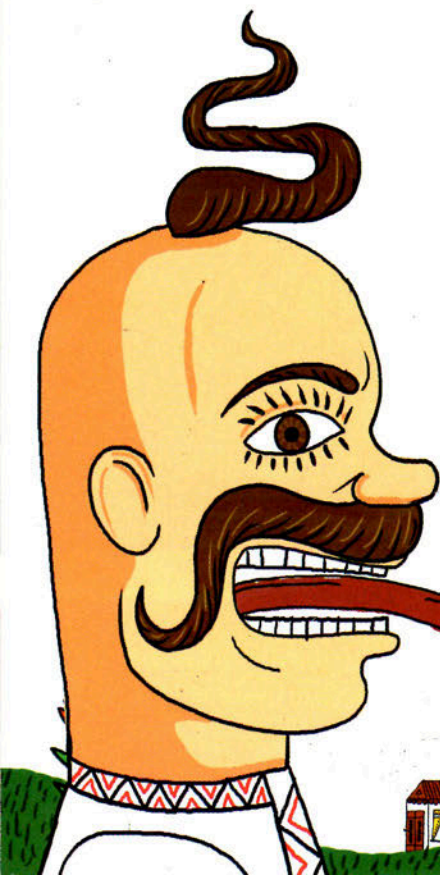
Міф перший. Українська і російська мови настільки близьки за походженням, що майже не відрізняються одна від одної

У чому шкода. Міф передбачає можливість незнання й невивчання української мови, а також дає простір відомим спекуляціям щодо її «вторинності», «неповноцінності» й навіть «штучності»

Східні слов'яни, як відомо, мають украй загадкову душу і не менш загадкову долю; їхнє відоме минуле зазвичай більш «темне», ніж невідоме майбутнє. Декого з них навіть розумом не осягнути, що також є неабияким приводом пишатися. Втім, за такими самими по собі кумедними міркуваннями «почвенників» часом ховається чимало цікавинок. Наприклад, сама категоричність терміна «східні слов'яни». Вважається, що східні слов'яни – цілком незаперечна, вочевидь, неподільна спільнота. Інші слов'яни – західні та південні – чомусь можуть існувати окремо (як чехи та поляки), а ось східні приречені на об'єднання. Про останнє свідчить уся їхня історія: від «східнослов'янської держави – Київської Русі» до невідворотного «возз'єднання Русі» Московію. Але, зберігаючи прагнення ще хоч щось розуміти розумом (вибачте за тавтологію), піддамо дещо сумнівам, особливо деяку плутанину мови, географії та політики.

Колись жили собі слов'яни на своїй прабатьківщині: це була смуга від Вісли до Дніпра між Карпатами і Поліссям. Але якось їм закортіло стати «історичним народом», і в V–VI століттях почалося Велике розселення слов'ян. З властивою нашим предкам творчою наснагою і стратегічним об-

даруванням вони, озброївшись лише парою дротиків на кожного героя, без спільного проводу повалили на броньовані візантійські легіони. Інтелект і технології, як завжди, програли, і ми отримали кілька нових братніх слов'янських народів, що облаштувалися на Балканах. Невдовзі жива вдача завела наших родичів на Лабу-

ДІАГНОЗ

Ельбу, до Балтійського моря, потрапили слов'яни й до майбутньої Білорусі, а згодом, у X—XI століттях, туди, де нині гордо палають кремлівські зорі. Поділялися вони на десятки племен, які цілком і частинами у своєму «броунівському русі» покрили Східну Європу. На ті самі назви ми натрапимо від Ельби до Дніпра і Босфору: поляни, дуліби, серби, хорвати. Ніхто з них не уявляв тоді, що колись їх поділять на східних, західних та південних. Надто загадково цей процес розподілу виглядав би на Прикарпатті, адже ми пам'ятаємо, що це частина прабатьківщини, де слов'яни завжди жили єдиним масивом: звідти, зрозуміло, розселялися, але теренів цих ніколи не покидали. Але вчені й політики завжди були схильні до спрощення та схематизації життя.

Звісно, всередині тих груп слов'ян, до яких ми звикли (західні, східні та південні), є чимало спіль-

ного, але головне, про що часто «забывають», — це те, що виокремили ці групи не через особливе споріднення мов, а з огляду на географічну зручність. Тих, хто живуть південніше, чітко відрізнених від решти слов'ян угорцями та румунами, назвали південними, тих, що західніше, — західними, ну а тих, що на сході, — зрозуміло як. Лужицькі серби з Бранденбурга, як найзахідніші, не мали альтернативи. І врешті усі небалканські слов'яни, які мешкали в імперії Габсбургів (чехи, словаки, поляки), також записалися до західних. Кожен вважав, що «Захід» закінчується на його східному кордоні.

Залишалося питання, кого ж саме записати до східних? Лиха географічна доля прирекла на безальтернативну «східність» росіян, адже більш східного слов'янського народу просто немає. Радикальні польські діячі взагалі навіть не хотіли зараховувати своїх російських окупантів до слов'ян, вважаючи їх породженням азійського варварського світу. Ускладнення викликали лише західні межі російського народу, заплутані масштабним розростанням Російської імперії і поглинанням інших слов'ян. Петербург же завжди поділяв слов'ян не на західних і східних, а на хороших (вірних) і поганих (бунтівних). Хороші могли вже вважатися частиною («племенем») російського народу, а погані примушувалися стати росіянами і мали перетворитися на них трохи згодом. Тому для імперії російський народ обмежувався лише її політичними кордонами, а не якоюсь там східнослов'янською мовою чи етнографією — він був невіддільний від держави. Тому врешті до східних слов'ян просто записали усіх слов'ян, які мешкали у Російській імперії (великоросів, малоросів і білоросів), за винятком украї незгодних «поганих» поляків. Але для імперської влади східні слов'яни просто були синонімом «племен російського народу». Національні відродження українців і білоросів, звісно, прагнули позбутися цієї «синонімічності», наголошуючи на окремішності, а не триєдності східних слов'ян. Тож Грушевський,

відновлюючи в правах «Україну-Русь», волів переписати не «схему російської історії», а «схему історії східного слов'янства». Тому й досі, вже у XXI столітті, кожен бачить у цьому терміні своє: одні — три різні народи, інші — єдину російську спільноту.

А якщо ми не втомилася розуміти розумом, то залишмо собі для міркувань деякі факти. Сучасне мовознавство схильне поділяти слов'янські мови на дві групи: центральну (від чеської до української) та периферійну (російська та балканські мови). Перших поєднує близькість до прабатьківщини, максимальний збіг словників і фонетики, спільні історичні риси формування; народи ж другої мовної групи під час розселення залишили прабатьківщину, зберігши давню архаїчну вимову (наприклад, північноросійське або північнопольське дзвінке «r»). Найбільше зі словником «східнослов'янської» російської мови збігається словник «південнослов'янської» болгарської, а зі словником української — словник «західнослов'янської» польської. Мешканці Псковщини та Новгородщини сьогодні є росіянами, але вчепним відомо, що прийшли вони колись із польського Помор'я, тобто є «західними слов'янами». Коли в XI столітті дружинники Ярослава Мудрого перед битвою брали на кпини польського короля Болеслава, то поляки ображалися «без перекаду», а ось у XVI—XVII століттях у Москві для наших земляків тримали «толмачів». Розумному достатньо... ■

НЕСІЛЬСЬКА ІДИЛІЯ

АВТОР: Олексій Сокирко, кандидат історичних наук

Міф другий. Справжній українець походить із села – ідеалізація селянства аж до заперечення історичного існування інших верств населення, підміна загальнонаціональної культури сільським фольклором

У чому шкода. Міф відводить українцям місце на периферії соціуму, поза центрами прийняття рішень, політичними та бізнесовими структурами, осередками вищої освіти, науки, професійної культури, міжнародних контактів, тобто поза модерним суспільством

Переконання, ба навіть інтуїтивне усвідомлення, що село – «це наше всьо», більшість співвітчизників всмоктали аж ніяк не з молоком матері-селянки, а отримали переважно зі шкільних підручників із літератури та історії. Хрестоматійний образ працелюбного та співучого українця неодмінно містить у собі питомо селянські риси: любов до хліба і землі, «садок вишневий коло хати», пісню про рушник та чимало іншої землеробської атрибутики.

ЄВРОПЕЙСЬКЕ НАРОДОЛЮБСТВО

Міф, що ставить знак рівності між селом і Україною, напрохуд життєздатний і тривкий не лише завдяки своєму тривалому історичному стажу, а й тому, що фактично є ровесником появи сучасної національної самоідентифікації. На межі XVIII–XIX століть, коли шлях пошуку національної тожсамості проходили всі європейські нації, її еталоном мірилом була народна, «низька» культура. Вона, з погляду тогочасної інтелігенції, найбільше втримала в собі справжній «дух нації» й не була зіпсована космополітичною освітою і модою. Шукання народного духу інтелектуали доби романтизму розпочали з фольклору, звичаїв та їхніх безпосередніх носіїв – селян. Університетські професори, а то й просто аматори записують народні пісні, казки, легенди, збирають народний одяг, предмети побуту, описують звичаї, часто переносячи фольклорні сюжети й героїв у власні твори «високого жанру». Так із замишуванням міфологічним світом простих швабів, українців і шотландців з'явилися на світ шедеври братів Грім, Івана Котляревського й Роберта Бернса.

Одразу за митцями селянство підняли на щит і лідери національних рухів. У «Книзі буття українського народу», програмному маніфесті першої української політичної організації – Кирило-Мефодіївського братства, її автор – історик і письменник Микола Костомаров – недвозначно заявив, що всі чесноти

«южнороссов», за які вони, власне, й стали богообраним народом (демократизм, терпимість, волелюбність, працьовитість), найбільше проявилися саме в селянах. Мало не містичним втіленням цієї тези був сучасник Костомарова, легендарний Кобзар — Тарас Шевченко. Простий селянин, який вийшов з народу, промовляв страшні істини й пророцтва про долю України і попри те, що був франтом і людиною цілком світською, в очах інтелігенції набув іміджу месії.

Із якомога швидшою політизацією українського руху інтенсивно формувалося уявлення про «народний», тобто селянський, характер української нації, опертя на який було секретом успіху. Боротьба селян за землю та соціальні права проголошувалася боротьбою і за національне визволення. Не дивно, що ідейними предтечами українських політичних партій стали народолюби-«хлопомани» Володимир Антонович, Тадей Рильський, Павло Чубинський, які не тільки перевдягалися в селянські строї (замовлені, між іншим, у модних київських кравців), а й проголошували необхідність служіння селянину й спокутування своєї «соціальної провини» перед народом.

Політикам у свій спосіб вторувала творча інтелігенція: зі сторінок романів Івана Нечуя-Левицького та Панаса Мирного до читача промовляли ідеалізовані персонажі «від рала», зовсім несимпатичні риси яких списувалися на ворожий українству (читай — селянству) соціальний клімат Російської імперії.

ЯК МІСТО СТАВАЛО СЕЛОМ

Зберегти селянство — означало зберегти націю. Втім, як виявилось згодом, романтичним українським політикам це було не до снаги. Коли під час столипінських реформ початку ХХ століття російський уряд стимулював еміграцію українських селян на Далекий Схід та в Середню Азію, щоб зменшити надлишок робочих рук у пореформеному селі, українська інтелігенція радо вітала ці кроки, свято вірячи, що в такий спосіб селянство збереже свою етно-

культуру, уникнувши русифікації в місті. Таким чином було втрачено шанс українізувати місто й підготувати в ньому соціальну основу для масових українських партій. Наївно вірячи, що долю української автономії, а згодом державності вирішить селянська революція, українська інтелігенція віддала місто і його населення до сфери впливу загальноросійських політичних партій, що в більшості своїй були українофобськими. Зрештою це значною мірою запрограмувало програш Української революції та визвольних змагань, а українізацію міста здійснив уже більшовицький режим, використавши її для зміцнення свого становища в Україні.

Анекдотичність і штучність міфу про Україну — селянську країну виразно проглядаються й кризь істо-

Генетичним продовженням «селоқратії» є й нинішні спадкоємці у владі, які вимагають «повернути борги селу»

ричні реалії. З XV століття — загальноєвропейської урбанізаційної хвилі — західно-, а згодом і правобережні українські терени, що входили до складу Великого князівства Литовського і Речі Посполитої, досить швидко наростили густу мережу замків і фортець, які з плином часу перетворилися на повноцінні міста з маґдебурзьким правом, купецькими та ремісничими цехами. Лівобережжя та Схід країни, зважаючи на нестабільний кочовий світ, долучилися до цієї тенденції дещо пізніше — у XVII та XVIII століттях. І хоча вітчизняна урбанізація не мала таких масштабів, як, наприклад, в Англії чи Нідерландах, близько третини місцевого населення все ж таки проживало в невеликих містечках, будучи задіяною саме в міських секторах економіки та культури. Вхідження більшої частини українських земель до Російської імперії перекроїло адміністративний устрій і спричинило переважання в економічному розвитку сільськогосподарської кон'юнктури, поставивши та-

ким чином жирний хрест на урбанізації як такий. За кілька десятиліть колишні маґдебурзькі міста або ж столиці козацьких полків перетворилися на брудні й занедбані села, в яких було важко навіть запідозрити колишню славу і велич. Чудовими прикладами можуть бути хоча б гоголівські Миргород, Гаґяч, Глухів або змальований Шевченком у руїнному стані Чигирин, що в миколаївські часи вже геть позбулися колишнього лоску гетьманських столиць.

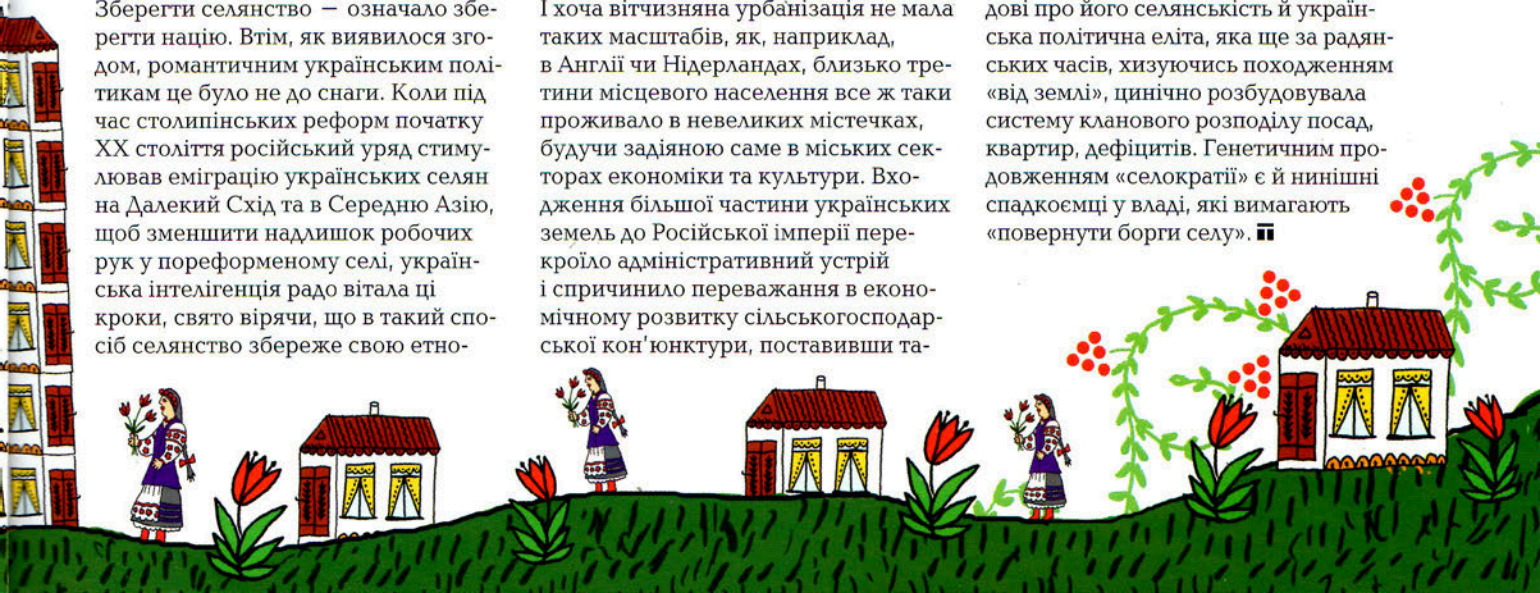
ПОЛІТИЧНІ ДИВІДЕНДИ

Утім, неправильно перекладати відповідальність за культивування образу українця-селянина-селока на саму лише інтелігенцію з її свідомісними викрутасами. Протягом останніх ста років маємо чимало промовистих прикладів того, як на цьому міфі від-

верто й цинічно грів руки

не один політичний режим, що прагнув контролювати українські землі. Безкласовість (читай — однорідність) співучо-селянського народу була дуже зручною, щоб три-

мати його упокореним. Адже без провідників, тобто еліти, навіть найволелюбніша і найпрацьовитіша нація залишалася звичайною отарою. Так із цензурованих радянських підручників вітчизняної історії на тривалий час зникли згадки про українську шляхту, князів, козацьку старшину, українських дворян і підприємців. Усі елітні верстви чи то економічно успішні соціальні групи були неукраїнськими й пов'язаними з чужою державністю, накинutoю українцям поляками, німцями або росіянами. Не гребувала нагадуванням своєму народові про його селянськість й українська політична еліта, яка ще за радянських часів, хизуючись походженням «від землі», цинічно розбудовувала систему кланового розподілу посад, квартир, дефіцитів. Генетичним продовженням «селоқратії» є й нинішні спадкоємці у владі, які вимагають «повернути борги селу». ■

НЕДОКОНАНІ, або «НАЦІЯ-ЩЕ-НЕ»

АВТОР: Кирило Галушко

Міф третій. Українці – жертва фатальних історичних обставин, лузери, які програли всі найважливіші битви, тому їм залишається тільки оплакувати загиблих

У чому шкода. Міф упродовжує комплекс меншовартості, неспроможності проводити системні зміни в державі й суспільстві, врешті-решт, утверджує думку про неминучість і доцільність втрати політичної самостійності заради «безпеки» та «захищеності»

Національні комплекси меншовартості – чудова розлога тема, де місце знайдеться хіба не кожному народові. Адже національна вдача, як і вдача людська, обійтись без комплексів не може. І долає вона комплекси так само, як окрема людина – хтось успішно, а хтось – ні, хтось здатен долати «хвороби свідомості», а хтось у них занурюється. Коли ми маленькі – нам хочеться бути великими й сильними. Коли ми бідні й занедбані – хочеться бути багатими й респектабельними. Коли ми невдахи – бажаємо успіхів, злетів і захоплення оточуючих. Коли щось не виходить – шукаємо виправдань, уникаємо власної відповідальності («маємо, те що маємо»), киваємо на зовнішні несприятливі обставини та ворожі підступи. Коли краю цим проблемам не видно – створюємо собі ілюзорну реальність, де все так, як ми хотіли б. Для когось це – привід напружитися, щоб наблизити реальне життя до ідеалу, а комусь достатньо й фантазії.

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМООЦІНКИ

Нині українці сповнені щодо себе скепсису. Всі соціологічні опитування та моніторинги скажуть, що ми невдоволені власним життям більше за інші (принаймні європейські та сусідні) народи. Ми – розчаровані, невпевнені, оздоблені. Хоч інше опитування засвідчує: кожен українець перекоаний, що з ним та родинною все буде гаразд – адже його добробут залежить лише від

нього самого. А ще він додасть, що, хоча і невдоволений своїм статком, живе краще, ніж друзі та знайомі (а ті скажуть те саме). Вочевидь, одна з надійних підстав для суто українських добрих міжлюдських взаємин – упевненість у тому, що знайомі не знають про всі твої джерела прибутків. Це нам дає можливість колективно майже щиро скаржитися на життя. Проте в глибині душі ми не такі зневірені, але то – суто інтимна інформація... Тому висновок: ми зневірені саме як спільнота, натомість як окремі індивіди – живучі, ніби вірус грипу, котрий щороку адаптується до нових обставин. Саме тому неможливо винайти щеплення проти «українськості», й це – найголовніший утішний висновок із усієї нашої багатотисячолітньої історії.

Коли Робінзон Крузо опинився на безлюдному острові, його вперта й прагматична англійська вдача підказала йому: поділи аркуш паперу навпіл, напиши ліворуч «погане», а праворуч – «добре». Склади два списки й розберися, на якому ти світі. Іноді варто скористатися чужим і дуже давнім ноу-хау. І коли ми «як спільнота» складемо собі такий перелік, то нам чимало відкриється. І ми второпаємо, чому звичне офіційне бачення нашої історії постійно псує нам настрої, попри начебто затятий «патріотизм». Америка та Росія – нації переможців (навіть якщо прибірюють), Україна ж – згвалтований терен і люди-недобитки. Віки бездержавності, Руїна, колоніальне ярмо, Крути, репресії, Голодомор, депортації. Все правда, але, але... Виклавши таких

собі пунктів 5–10 у списку ліворуч (кожен гідний вшанування), звернемося праворуч. І виявиться, що на всі пункти зліва є одна, вкрай банальна і не дуже довга відповідь: «Ще не вмерла Україна». І її нам дано одразу в національному гімні як головну рекомендацію з психологічної терапії. Тисячу років із вас знущались, але ви вистояли, ви є, ви – існуєте. Єдине, чого бракує цій лапідарній констатації – а що далі? І тут варто вже не турбувати Павла Чубинського, адже він не біблійний пророк і не міг змалювати нам ще й майбутнє. Те, що ми маємо зараз, йому й не снилося, і зовсім не в негативному сенсі. Якихось сто років тому Іван Франко вважав нашу незалежність річчю «за межею можливого». А тут уже минуло вісімнадцять років, а нас іще танками не втрамбували й по Сибіру не розселили. Дива!

ХТО КОГО ПЕРЕМІГ

Але наш «офіціоз» схильний лише проливати сльози й поспати голову попелом. І виявляється, що перемоги ми могли здобувати тільки разом із росіянами, бо ж їхня «історія», нав'язана нам із кіно й телебачення, – це суцільна звияга! Приєднуйтеся, нещасні!

Додамо кілька доречних дрібних нюансів. На початку XVI сторіччя представники бездержавного українського народу, пересічні канівські міщани могли самотужки відбити татарський напад, потім надгогнати відступаючу орду в полі й порубати вщент. Це – так, між іншим. І своя держава їм не надто була потрібна. Представ-

ники колоніально підкореного українського народу на чолі з Теофаном Прокоповичем навчили московських «клієнтів», як треба називати, організувати та розбудувати імперію. Сучасні українці-патріоти їх, може, й не шанують, але яких державців тоді готували «бездержавні»! (Нам би зараз «для себе» хоча б два-три таких...) Після поховання героїчних крутвських студентів усе-таки створили регулярні збройні сили Української Народної Республіки. Й протягом трьох років слова «Запорізький корпус Армії УНР» змушували холонути серце в солдатів не одного ворожого війська. Українці програли війну, маючи у своєму складі ледве одну десяту кількості своїх супротивників. Зрештою, більшовики були змушені утворити «Радянську Україну» в межах саме УНР, а не «п'яти малоросійських губерній». І ми маємо сьогодні кордони держави, здобуті нашими прадідами в 1918–1920 роках.

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ НАЦІЇ

Звісно, не треба забувати про Голодомор. Але якщо ми вже наслідуюмо приклад євреїв, відстоюючи міжнародне визнання факту геноциду, то

варто поміркувати, — навіщо вони це робили. Навряд чи лише заради співчуття світового співтовариства, бо це співтовариство має насправді залізні нерви. Це робилося для визнання моральної правоти тієї спільноти людей, яка щойно почала всупереч усім будувати власну державу на споконвічно своїх землях. Визнання минулої трагедії задля майбутніх перемог і здобутків, задля нового етапу історії. В нас же все виглядає як визнання трагедії, що пояснить світові, чому тут погано, чому ми ні на що не спроможні, — маємо «посттеноцидний синдром». Ну синдром, то й що? Адже «ще не вмерла»! А ще можна вимагати визнання здобутків трипільської культури. Це легко пояснить світові, що потенціал українців вичерпався до того, як фінікійці винайшли абетку. Нам просто бракує нового спільного проекту, бракує переважанення, бракує інших, нових людей «нагорі». Ми повинні перейти від стадії «нації-ще-не» до стадії «нація-вже-ось», бо наше сумне минуле вже закінчилося. Живим, звісно, все добре, але, як хтось розумний висловився, «живуть лише ті нації, які мають програму на завтра». ■

Вперше в Україні!

ALICE COOPER
Еліс Купер

Легенда
ШОК-РОКУ

БІЗНЕС 93.8
Генеральний радіопартнер

Живий звук

2 ЛИПНЯ 2009
Палац Спорту, 19:00

Замовлення та безкоштовна
ДОСТАВКА КВИТКІВ:

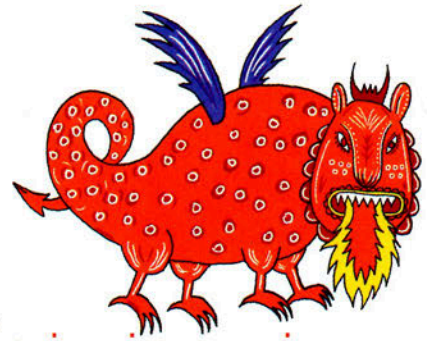
432-19-73
www.ps-agency.com

Організатор ТОВ "Преміум С", тел. (044) 234 33 99, www.ps-agency.com

ХТО КОМУ РОДИЧ

АВТОР: Катерина Липа

Міф четвертий. Росіяни й українці мають спільні святині та спільну церковну історію, отже, є найближчими братами як по православній вірі, так і за сформованою цією вірою ментальністю

У чому шкода. Міф виправдовує застарілий моральний авторитет лише одного з центрів православної ієрархії, що перебуває на території сусідньої держави і є подекуди провідником її політичних та ідеологічних впливів

Міф православного братерства України і Росії до церковної історії має лише опосередкований стосунок, а до церковної філософії та високих богословських матерій — взагалі символічний. І міфом тут є не факт віросповідання значної кількості громадян двох поліетнічних країн, а, так би мовити, штучно завищений градус «братерства».

ЧИ СПІЛЬНІ НАШІ СВЯТИНІ?

Як і більшість малопримемних для українців ідеологічних конструкцій, міф про «братів-православних» виник за доби становлення російської імперії. В процесі «рубання вікна в Європу» Петро I повелів називати Московію Росією, щоб зробити її легітимною спадкоємицею давньоруської держави і, відповідно, давнім і повноправним учасником європейського життя з усіма його династичними шлюбами (руські князі родичалися з правлячими династіями Польщі, Угорщини, Священної Римської імперії, Швеції, Норвегії, Франції) та міждержавними відносинами. Звісно, в цій ситуації треба було зробити акцент на тому, що Київ — це «матерь городов русских», а православ'я — чинник, який надає змогу претендувати на всі території, що за середньовіччя належали Русі. Нікого не бентежило, що на час хрещення Києва князем Володимиром (988 рік) православ'я ще не існувало, — християнський світ розділювався на Східну і Західну церкви аж у 1054 році. Нічого, що Північно-Східні землі, на яких утворилася Московія, свого часу завзято виборювали незалежність від Києва і,

щоб довести свою окремішність, князь Андрій Боголюбський у 1155 році здійснив похід на столицю, добряче її пограбував та серед інших трофеїв вивіз додому чудотворну ікону Вишгородської Богоматері. За легендою, вона була написана самим євангелістом Лукою, а Константинопольський патріарх свого часу подарував образ київському князю. Ікону «перейменували» на Володимирську Богоматір і її донині вважають захисницею Росії. Хіба не яскравий приклад «православного братерства»?

Коли ж вести мову про специфіку православ'я в Україні часів Великого князівства Литовського та Московії, варто згадати про ставлення до візантійського іконопис-

Богоматір Вишгородську «перейменували» на Володимирську і її донині вважають захисницею Росії

ного канону. В Україні було дозволено зображувати все, що не заборонено, а в Московії — заборонено все, що не дозволено. Тому в XVII столітті Московський патріарх Никон завзято боровся з іконами «фрязького» (тобто італійського) та «польського» (насправді ж — українського) зразка: виколовав ликам очі й розбивав дошки. Додамо також, що до кінця XVII сторіччя московити, на відміну від усього іншого православного світу, хрестилися двома, а не трьома пальцями. До всіх, хто молився до інших ікон і хрестився інакше, ніж вони, ставилися підозріло й навіть вороже.

ВЕЛИКА РІДНЯ

Утім, братерство православних народів таки існує. По-перше, православному світогляду насправді властиве поняття спорідненості за вірою: згадати хоча б православні церковні братства в Україні доби ренесансу, які вирішували не лише релігійні, але й цілком цивільні проблеми громади, до якої могли входити і серби, і греки, і волохи, і болгары. По-друге, протягом своєї історії Україна була міцно та в різноманітний спосіб пов'язана з низкою православних країн (держав, народів — потрібне підкреслити). Залишмо осторонь загальновідомі контакти князівської Русі з Візантією — тут усе зрозуміло. Але й після падіння імперії у 1453 році на її колишніх теренах залишилися потужні осередки православного богослов'я. Найважливіший із них — чернеча республіка на горі Афон у Греції. Саме звідти звертався до краян зі своїми саркастичними антиуніатськими посланнями

Іван Вишенський, із Афона всім православним світом розходилася «мода» на манеру іконопису та сакральну архітектуру. До речі, сербські іконописці та монументалісти впродовж віків радо відвідували наші терени, й їхні впливи вигулькують у мистецьких пам'ятках від Києва до Львова. Варто зауважити, що в давнину церковне мистецтво було не втіхою купки естетів, а тим, чим і мало бути за візантійським канонам — Біблією для неписьмених, і вона писалася спільною мовою для українців, сербів, волохів. У Московії ж — не без впливу запрошених італійців — зробили свій унікальний архітектур-

ний стиль, свою мистецьку «Біблію»: неперевершену, але зовсім іншу, відмінну від стилю решти православного світу...

БРАТИ З БЕРЕГІВ ДУНАЮ

Між іншим, при ближчому розгляді волохи (молдовани, румуни) виявляються найближчими православними «родичами» українців — ідеться саме про спільне віросповідання і пов'язані з цим культурні та політичні взаємодії, а не про етнічну спорідненість. Наші предки віками брали жваву участь у придворних інтригах Молдови, а запорожці часом відверто втручалися у внутрішні справи сусідньої держави, мотивуючи збройні вторгнення «захистом інтересів православних братів». Саме в результаті чергової подібної акції «братньої допомоги» потрапив ребром на гак славетний Байда-Вишневецький.

З роду молдавських господарів походив київський митрополит Петро Могила, Богдан Хмельницький бачив найпростіший шлях до створення гетьманської династії у шлюбі свого сина з дочкою володаря Молдови Василе Лупу. Успенську церкву у Львові називають часом Волоською, оскільки на прохання львівського православного братства значну частину будівельних рахунків цієї споруди сплатив молдавський господар Олександр Лопушану та його дружина Роксана. В багатьох українських містах є вулиці з назвою «Волоська» — колишні місця компакт-

ного проживання представників вищезгаданого народу, в Києві, зокрема, вона існує з давньоруських часів. А от Московська вулиця з'явилася в столиці допіру 1708 року, в процесі будівництва Печерської фортеці. Тоді, за наказом царя Петра I, киян повикидали з їхніх домівок, а коли після зведення на місці житла оборонних споруд (спрямованих, до речі, не назовні, а проти решти міста) постала нова вулиця, її заселили прибульцями з Московії.

УГОДА ПРОТИ СВАВОЛІ

I, можливо, найголовніше: московське православ'я закріпило тип ієрархічних стосунків у суспільстві: «Бог — у всесвіті, цар — у державі, батько — в родині». Це докорінно відрізнялося від європейської традиції, де відносини будувалися за принципом угоди. Московське царство визнавало тільки одну схему: господар володарює, необмежено, і це безумовно, без будь-яких застережень і запобіжників.

У Європі, до якої історично й ментально належала Україна, слуга, васал, підлеглий мав право розірвати угоду, якщо господар не дотримувався певних, заздалегідь обумовлених зобов'язань. У Московському царстві володар не мав жодних обов'язків, усі його піддані офіційно йменувалися холопами, а скасування договору сприймали як зраду. Утвердженням цих принципів послідовно займалося московське богослов'я. Цікаво, що коли ці культурно-ментальні розбіжності між Росією та Європою — з посиланням на велику кількість оригінальних текстів — дослідив 1981 року видатний російський культуролог Юрій Лотман, його роботу було сприйнято як дисидентську: влада чітко впіймала признаний їй сигнал.

Ось де слід шукати коріння непорозуміння між українською козацькою державою «від Богдана до Івана» та московськими царями: українці чекали від сюзерена обіцяного захисту та дотримання вольностей, а в Москві (згодом Петербурзі) широ не розуміли, чого вони хочуть, адже влада за визначенням не може бути нікому нічого винна, а «зрадник» заслуговує анафема...

Мабуть, значна частина конфліктів і між нинішніми Україною та Росією пояснюється саме різницею світосприйняття, яка бере свій початок у вельми відмінних одна від одної релігійних традиціях нібито єдиного православ'я. ■

НАЦІЯ ЧИНОВНИКІВ

АВТОР: Олексій Сокирко

Міф п'ятий. Українська волелюбність переходить у відверту анархію, тому хтось ззовні має цивілізувати цих варварів, накидаючи їм свій державний устрій, оскільки самі українці не схильні до порядку та субординації

У чому шкода. Міф акцентує увагу на природних вадах демократії в суспільствах перехідного періоду й свідомо чи підсвідомо підштовхує до досвіду держав, які вибудували «вертикаль влади» і практикують політику «сильної руки»

Здається, анекдот про те, що де два українці, там три гетьмани, відомий нам усім, а віднедавна стає дедалі популярнішим і поміж сусідів. І справді, спостерігаючи за парламентськими баталіями чи то словесними дуелями між очільниками держави й уряду, важко повірити, що слова «де згода в сімействі, де мир і тишина, щасливі там люде, блаженна сторона» були написані таки українцем Іваном Котляревським. Чи справді ж українці надміру схильні до анархії, повсякчас і повсюди демонструючи нехить до впорядкованості й дисципліни?

КАР'ЄРА КОЗАЦЬКИХ СИНІВ

Міфічний комплекс анархічності вразно суперечить не лише суспільним реаліям, а й персональному досвіду предків. Взяти хоча б для прикладу кар'єри колишніх козацьких старшин у Російській імперії. Ще від часів петровських реформ російське дворянство виявляло суцільну нехить (такі вже були звичаї) і нездатність (здебільшого внаслідок відсутності освіти) до цивільної служби, віддаючи перевагу військовій. Державний апарат і адміністрація мали проблеми з кадровим наповненням, а брак професійного чиновництва перетворився на хронічну хворобу молодої імперії. За відсутності бажання «служити пером» у власних дворян колегії та міністерства доводилося поповнювати «інородцями»: прибалтійськими німцями, поляками та українцями.

Чи не найповажніша кар'єра випала сину генерального писаря Андрія Безбородька Олександрові, який за часів Катерини II став сенатором і канцлером, керуючи всіма сферами державного життя країни. В активі Безбородька були укладення вигідних мирних договорів із Туреччиною 1774 та 1791 років, що підпорядкували імперії Крим, Кубань і межиріччя Дніпра та Бугу, а вже після смерті Катерини відновлення ліквідованих за її правління судових установ Гетьманщини. Інший виходець із лав козацької аристократії Віктор Кочубей — дипломат, міністр внутрішніх справ, голова Державної ради та Комітету міністрів. Зірка трохи меншого масштабу — родич Мазепи Дмитро Трощинський, який вислужився до посад члена Державної ради й міністра юстиції за часів ліберального правління імператора Олександра I.

Зауважимо: усі три наведені персони — це не лише приклади вдалих кар'єр обдарованих і спритних «малоросів», а й свідчення того, як українці розбудовували системні підвалини і механізми функціонування Російської імперії. Відпрацьована ними модель імперського устрою, що остаточно виведе Росію в коло європейських, а згодом і світових держав, значною мірою орієнтувалася на те, що служитимуть імперії українці. За давньою традицією, до високих петербурзьких можновладців у надії отримати службу потягнулися численні родичі, а в столичних відомствах навіть невдоволено ремствували на «малоросійську мафію». У пошуку впливових покровителів у північній столиці в грудні 1828 року опиниться й усевітньо відомий у майбутньому Микола Гоголь.

РОМАНТИКА БУНТУ

Бунтарство й анархізм вперто приписувалися українцям із цілком гуманних міркувань навіть їхніми ж співвітчизниками. Волеюбність, спротив соціальному та національному поневоленню були рисами, якими романтично налаштована інтелігенція щедро наділяла історичних героїв та міфічну «народну силу»: козаків, гайдамаків, опришків. Безоглядність уславлення цього бунтарства була такою однобокою й різко суперечила суспільним реаліям, що за якийсь час

породила справжнє розчарування у національній природі українців. Приміром, Пантелеймон Куліш у своїй «Истории воссоединения Руси» цілком щиро писав про глибокість козацьких і селянських постань для розвитку української державності та культури. Єдиним порятунком для України, за Кулішем, виявилися цивілізаторські впливи польського панства та Російської держави, що перешкодили поширенню варварської стихії.

БУДІВНИЧІ ЧУЖИХ ІМПЕРІЙ

Допоки національна інтелігенція ламала списи довкола того, чи справді українці здатні до цивілізованого процесу розбудови свого майбутнього, обидві європейські імперії, які вони населяли, — Російська й Австрійська — невпинно рекрутували для себе в Україні науковців, чиновників та офіцерів. Остання категорія «слуг імперії», на жаль, взагалі майже невідома сучасникам, які люблять просторікувати з приводу недисциплінованості й хаотичності українців. За досить обмеженого представництва в офіцерському корпусі й поміж генералітету Австро-Угорщини (давалася взнаки недоступність військової освіти) вихідці із західноукраїнських регіонів традиційно посідали місця у военній юстиції. У російській же імператорській армії представники «співучої Малоросії» були однаково рівномірно репрезентовані по всіх категоріях військовослужбовців — від рядового до генерала. Варто лише нагадати: перший політичний проект української державності, що спирався на добре впорядковані механізми управління, ініціював колишній генерал російської армії і командувач корпусу гетьман Павло Скоропадський.

Що вже казати про традиційне опертя на українців радянської державної машини. Рекрутування партійної та господарської еліти для Москви чи не найінтенсивніше провадилося через Київ, Харків і Дніпропетровськ. Що ж до радянської армії, то до останніх днів її існування тут ходила примовка, мовляв, «хохол без сержантських личок не хохол». Жарт? Як на мене, з нього випливає цілком серйозне резюме: українців любили переконувати у їхній анархічності й легковажності ті, хто водночас користався їхньою зорганізованістю та відповідальністю. ■

Перше українське пиво

з 1715 року

ФОТО: Андрій Ломакін

ХІД

У замиському клубі верхової їзди «Стайня Бутенка» відбувся перший в Україні аукціон із продажу коней спортивних порід

Подія такого масштабу та формату — прецедентна для нашої країни, тому організатори аукціону взяли за взірць схему торгів, що відбуваються в Британії та Німеччині. З близько 120 елітних коней експертна комісія відібрала для майбутнього продажу 18 скакунів (четверо з них знайшли своїх власників ще до початку аукціону,

тож учасникам аукціону запропонували 14 лотів). Красу, силу й характер молодих, незаїджених коней перед торгами демонстрували у вільних стрибках, доросліші й «досвідченіші» тварини виконували складніші вправи, а згодом їх поодиночі виводили на манеж, оголошуючи стартову ціну (в межах від \$40 000 до \$100 000). Найдорожчим лотом виявилася бельгійська гніда кобила Батіда Ван де Брой, яку

КРІЗЬ СКЛЯНИЙ БАР'ЄР.
Учасники аукціону оцінюють якість лотів

ЗНАК ПЕРЕМОГИ.
Свєн Червоненко надає перевагу потужним «кінським силам»

КОНЕМ

придбали за \$190 000. «Нам давно варто було створити цивілізований майданчик із продажу коней, адже в усьому світі спортивні й рідкісні породи можна купити лише на аукціоні», — зауважив **Тижню** ініціатор аукціону, власник заміського клубу «Butenko Stable» Олексій Бутенко, додавши, що віднині торги будуть проводити щорічно. ■

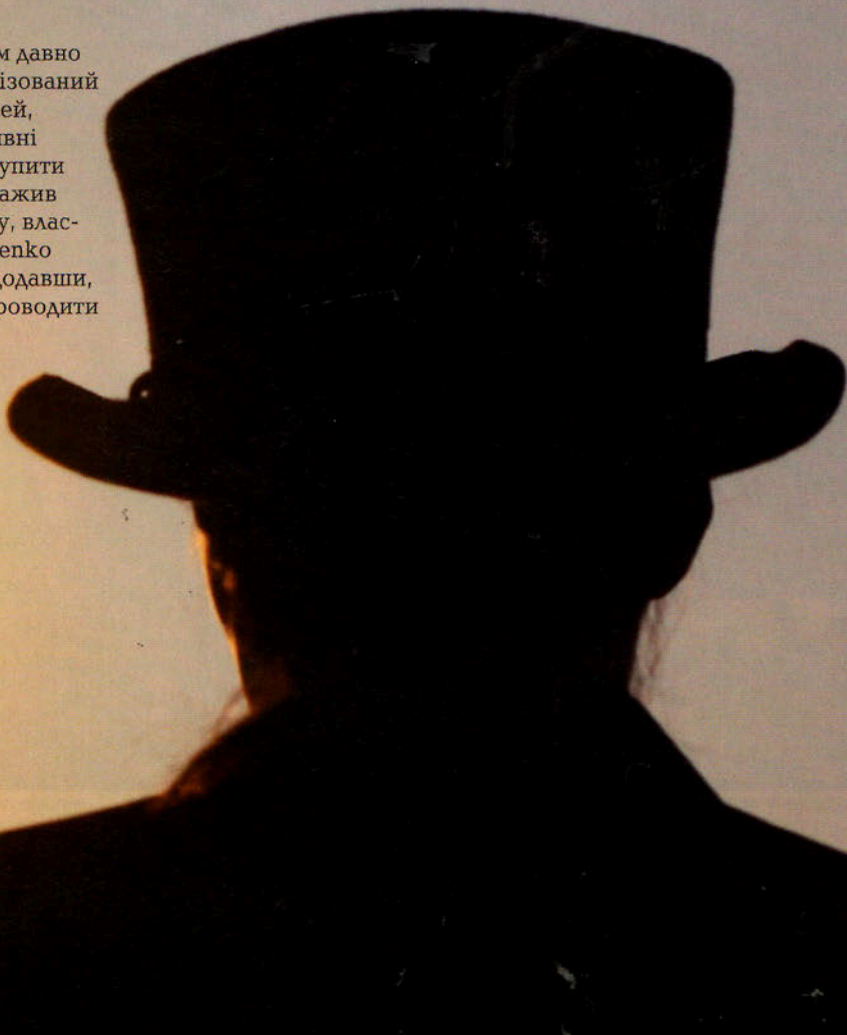

ФОТО: СЕМЕН ОЛЕКСІВ

СОЛЯРИЙ У СТАЙНІ. Рідкісні породи коней потребують найретельнішого догляду

ВИЩИЙ ПІЛОТАЖ. Один із головних критеріїв вибору – спортивність коня

ІНІЦІАТОР АУКЦІОНУ. Олексій Бутенко займається кінним спортом понад 7 років і вважає його одним із «квитків» у Європу

СКВОТЕРИ

Нічийну нерухомість нерідко цілком анархічно обживають мистецькі комуні

ФОТО: АНАТОЛІЙ БЕЛОВ

АВТОР: Інна Завгородня

Якби мені не показали цього будинку зсередини, ніколи не здогадалася б, що в ньому є щось цікаве, — зовні ця споруда в центрі Києва взагалі не подає ознак життя.

ХАТА-ВОКЗАЛ

Двері зачинені, проте нам заздалегідь повідомили комбінацію для кодового замка, і він піддається. Від під'їзду тхне сечею. Минаючи іржаву ліфтову шахту, йдемо повз двері, крізь які пробивається світло і вчуваються відзвуки життя. У напівтемряві хтось прошмигує повз нас із пакетом їжі. На четвертому поверсі над сходами провисає перекриття даху, і через дірку в ньому видно зоряне небо. На стінах — полущена фарба, сліди іржавих підтьоків. Це типовий сквот (від англ. squat — незаконно заселятися до чужого будинку).

Так називають усі самозахоплення порожніх будівель. Вони виникають внаслідок правової колізії: є нерухомість, в якій не живе легальний правокористувач, і є активні люди, яким ніде жити або працювати.

«У 2003 році цю та сусідню квартиру між собою розподілили Перцов і Антончик, — розповідає тубілець сквоту художник Вадим Трінчій, який зустрічає нас на сходах. — Кожен із них вирішив заселити сюди своїх людей. Та у якийсь момент ці квартири почали існувати як єдиний простір».

Митці, які потребують простору для творчості та спілкування, намагаються створювати у сквотах вільні від умовностей мистецької території — розсадники андеграунду й антисанітарії, свободи думки і почуттів. Сквот як явище можливий лише в той короткий період, доки влада не помітила його анархічного існування.

Данило Перцов **Див. фото на стр. 48**, схожий на Дракулу київський

композитор, приєднується до екскурсії і занурюється в минуле цих руїн, згадуючи одного з найвідоміших сквотерів: «Віктор Антончик — це людина покоління сімдесятників-містиків, справжній маг, художник». Кімнати прикрашають високі стелі з ліпниною, балкон веде на одну з центральних вулиць.

«Нові мешканці почали приводити своїх знайомих, — продовжує Вадим Трінчій. — Ніхто не зміг би точно сказати, скільки осіб проживало у цьому сквоті: на цілодобових тусовках люди стояли навіть у коридорах. Момент, коли хтось заходив до сквоту як гість, ніяк не відокремлювався від того часу, коли він починав у ньому жити».

Митці намагаються пояснити переваги сквотського життя: «В таких умовах легше реалізувати мистецькі проекти. Нашому гурту «Хорея козацька» потрібне було місце для репетицій, — каже Данило Перцов, — адже ми жили в різних частинах міста,

тому репетирувати зазвичай було проблематично». За умови проживання в одному місці ця проблема вирішувалася — у сквоті була студія з апаратурою. «Окрім того, це перевірка на вошивість усієї вертикалі влади», — переходить уже до глобальних узагальнень Данило.

Час від часу між сквотерами виникали суперечки: наприклад, про те, наскільки морально проводити репетиції на барабанах о п'ятій годині ранку.

АРСЕН САВАДОВ: «За майбутні перемоги!»

Кількох мешканців за погану поведінку після загальних зборів витурили. «Згодом усі ті, кого ми виганяли, — пригадає Трінчій, — оселялися поверхом нижче. Три квартири функціонували в режимі відкритих дверей незалежно від того, була п'ята година ранку чи вечора — ось така суміш творчих майстерень, нічліжок і тусівок. А сусіди повідомляли міліції, що на даху сусіднього будинку хтось посеред ночі грає на музичних інструментах і верещить». Після проблем із прокуратурою ЖЕК примусово виселив абсолютно всіх: і сквотерів, і художників, і богему.

ГРУНТ НАШИХ СОТБІСЯН

Мода на сквоти докотилися до Києва наприкінці 1980-х. У той час як майбутні олігархи захоплювали фабрики і заводи, художники створювали комуни. Перший київський сквот виник на розі вулиць Леніна (теперш-

ньою Богдана Хмельницького) та Івана Франка, де зараз розташований «Макдональдс». Звідти художники переїхали на вулицю Паризької комуни (тобто Михайлівську), де утворився найвідоміший київський сквот.

«На Паркомуні жило щонайменше десятеро художників, — розповідає **Тижню** художник Арсен Савадов, водночас дивуючись, що в кіоску так подорожчали сигарети. (Розмова відбувалася незадовго до

поділилися з **Тижнем** своєю мрією про ідеальний сквот, де вони мали б умови для праці та спілкування. Будинок на прикметі вже є — на вулиці Хмельницького: «Взимку ми приходили туди відпочити, робили фотосесії, розпалювали камін царським паркетом», — розповідає художник Артур Белозьоров. Мешканці будинку стверджують, що деякі його під'їзди вже не раз захоплювали. «Двірники і жеківці заселяли туди своїх людей, — прига-

СЕРЕДИНА 1990-х. Ілля Чічкан (ліворуч) приймає у своїй майстерні Кирила Чічкана і Олександра Соловйова

того, як його картини поїхали на *Sotheby's*. — *Peg.*) — А в будинку на Софіївській працювали Чічкан, я та Ісупов. Таким чином об'єднувалися люди за культурними пріоритетами, щоб спілкуватися, перетинатися і мати якусь концепцію».

Куратор і арт-критик Олександр Соловйов називає п'ять років, проведених у сквоті, найпродуктивнішим періодом у своєму житті. Хоча тоді арт-ринок лише зароджувався, а з художниками розраховувалися холодильниками, відеоманітофонами і мішками купуно-карбованців. Це зараз загартовані у сквотах київські таланти продаються на *Sotheby's*: «Караїмське кладовище» Арсена Савадова продали на британському аукціоні за £10 тис., «Чарлі» Іллі Чічкана пішов із молотка за £12,5 тис., а «Зайчика» Василя Цаголова забрали за £25 тис.

Маститим дихають у спину молодші. Київські художники нової хвилі

дує один із них. — Ще колись у нашому будинку була найдешевша музична студія. Звукорежисер туди заїхав самовільно, а міліціонерам давав хабарі». Молодий художник Борис Кашапов налаштований філософськи: «Якщо сквот не зроблю я в цьому місці, хтось інший зробить його деінде, але це обов'язково станеться». ■

Художні резервації

Від сквотів, що з'явилися наприкінці 1960-х у хіпуючих Європі і Америці, до сьогодні дійшли нечисленні релікти — переважно так звані легальні сквоти. Художня комуна у колишньому берлінському універмазі «Техелес» або копенгагенська «Христианія» однаково нагадують резервації, до яких респектабельні європейці навідуються, наче до зоопарку: подивитися на асоціальних художників.

Табори ЛІТНЬОГО РЕЖИМУ

Тиждень з'ясував, куди українські батьки можуть прилаштувати дитину на період літніх канікул і яку методику виховання під час відпочинку обрати – європейську чи радянську

АВТОР: Катерина Каравасва
ФОТО: Анатолій Белов

Літо ставить перед батьками одвічну проблему – влаштувати дітям гарний відпочинок. При цьому бажано, щоб вони й оздоров-

вилися, й погуляли в морі або річці, й підтягли знання з проблемних шкільних дисциплін. Важливі також безпека і цікава програма перебування. І звісно, щоб це було не дорого й не дуже далеко, адже чадо обов'язково захочеться провідати. До того ж, уявлення про відпочинок батьки мають десяти- або двадцяти-

річної давності – з часів власного дитинства.

ЛІТО ПО-АНГЛІЙСЬКИ

«У першому семестрі в мене було не дуже добре з англійською, – зізнається харківський шестикласник Єгор Задніпровський. – Тому коли мама побачила рекламу цього табору,

ФОТО: ОЛЕКСАНДРА ОСИНА

УСІ НА РЕГБІ. У британському таборі й забави британські

тож більшість дітей розуміють англійські команди не одразу. Окрім британських викладачів, які проводять із дітьми уроки англійської, до Нових Санжар приїхали ще й так звані аніматори — британці, котрі влаштовують спортивні ігри. Проте школярі називають їх по-старому — вожатими.

«Ми говоримо лише англійською, тому діти намагаються говорити англійською до нас, — каже директорка табору Дорін Гріффітс. — Ми звикли розумітися жестами й емоціями, адже довго працювали в різних країнах. Важливо, що ми розмовляємо з кожною дитиною. Їхня англійська після цієї практики буде значно кращою».

На дошці в навчальному кабінеті, який називається Dickens, намальовано контури Британії. Один із учнів позначає на ній Лондон.

— Я з Оксфорда, — каже викладач Стю і пропонує знайти його на карті.

— Ви вчилися в Оксфордї? — перепитують у класі.

— Ні, але прожив там 25 років свого життя. Це дуже гарне місто.

Окрім занять із англійської у класах, у півгодинних перервах між уроками діти грають у спортивні ігри на подвір'ї, організовані з аніматорами або самостійно.

12-річний Денис Малинко ходить до школи в Петропавловську-Камчатському, але на канікули при-

їхав до бабці у Київ. Підкорегувати англійську й поспілкуватися з носіями мови погодився без зайвих умовлянь. І навіть те, що вчитися треба влітку, Дениса не засмуче. Каже, що для байдиків попереду ціле літо. «Торік я був у звичайному дитячому таборі — там нічого не вчать, лише відпочинок. Тут кваліфікованіші працівники, чистіша територія й більше вільного часу для спілкування. А там графік — цілий день розписаний», — каже Денис.

Денис і Артем показують свою кімнату на двох. Щойно дістаю фотоапарат, хлопці кидаються прибирати розкидані речі й застеляти ліжко.

РАДЯНСЬКІ КАНІКУЛИ

Табір «Світанок», що на 17-му кілометрі Житомирської траси під Києвом, відрізняється від британського відпочинкового закладу насамперед концепційно. В таборі повністю збереглися традиції радянських часів: сурма, барабан, стрій, лінійка, трудовий десант, багаття, сантрійка... Лишилися навіть галстуки — щоправда, салатого кольору, з емблемою «Світанку». Табір радянський не лише за змістом, а й за формою. Будівлі старі, але відремонтовані й чисті — табір перебуває на балансі Державного управління справами при президенті України. Путівка в одну з чотирьох змін коштує 1935 грн за 20 днів.

сказала: поїдеш і удосконалюватимеш мову». Британський мовний літній табір ABC-camp утворився на базі колишнього радянського табору «Буревісник» під Новими Санжарами на Полтавщині.

На вкритій травною галявині пірсинговані британки намагаються залучити до гри два десятки українських школярів у помаранчевих футболках. Це лише другий день заїзду,

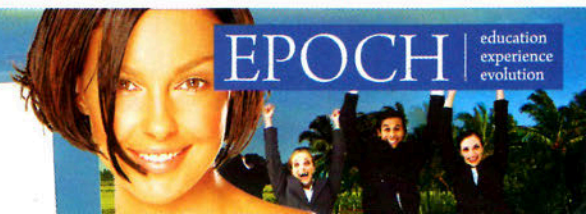
Епоха Інтернаціональної Освіти

- іноземні мови
- освіта за кордоном
- переклад
- бізнес-тренінги

www.epoch.kiev.ua

8 044 278 47 12

ЕPOCH education experience evolution

ТАБОРОВА МОДА. Біля «жабенятника» піонерки влаштовують покази купальних костюмів

На першу зміну до «Світанку» прибули 102 дитини, які мешкають у кімнатах на 10 ліжок. Діти власноруч прибирають свої кімнати й територію табору, отримуючи за це оцінки, котрі виставляє сантрійка: лікар, черговий вожатий і троє чергових дітей. «Вони змусили мене сьогодні пояснити, чому четвірка, а не п'ять? — каже таборовий лікар Антоніна Міллер. — Я стояла й пояснювала, але діти все-таки схилили мене до п'ятірки».

Малюнки на асфальті, конкурси, КВК, мистецькі гуртки і басейн — усе для того, щоб відпочити від школи. Між заняттями в гуртках — обов'язковий пообідній сон і детально розписаний розпорядок дня: п'ятихвилинне спізнення вважають порушенням режиму.

«Діти зараз комп'ютеризовані й домашні, не знають, що таке повітря, віник і ганчірка. А тут вони про це дізнаються: чергують і в ідальні, й у кімнатах. Тут відпочивають багато дітей моїх друзів, але я нікого не виділяю — дітям, особливо балуваним, корисно опинитися в такій обста-

ВІДПОЧИВАТИ ГОТОВИЙ. Старший вожатий Едуард Дмитренко рівняється на піонера «Світанку»

новці», — каже старший вожатий і бізнесмен Едуард Дмитренко. З партнерами по бізнесу Едуард домовився, що літо він проводить у дитячому таборі, — це робота для душі.

Плаврук чистить сіткою блакитний басейн від листя, що напало за ніч. Йому допомагає 11-річний командир другого загону киянин Ігор Смерницький. Ігоря на відкритті табору навіть посвятили в піонери. В які піонери? Піонери «Світанку».

— Піонере, до кращого відпочинку в «Світанку» будь готовий! — скандує старший вожатий.

— Завжди готовий! — чеканить Ігор, котрий відпочиває у «Світанку» вже всьоме.

ЦІНА ПИТАННЯ

Попри кризу й чималу вартість — \$325 — 500 за тиждень залежно від сезону — до табору ABC-camp набрали 90 осіб. Щоб відправити дитину на мовні курси за кордон, потрібно викласти удвічі більшу суму.

«Закордонні мовні курси, наприклад, у Британії, коштуватимуть від 14 тис. грн», — говорять Юлія Вер-

ОФІЦІЙНО

Юрій Павленко, Міністр у справах сім'ї, молоді та спорту

До 2009 року законодавства в галузі дитячого оздоровлення фактично не було. До того ж, більшість таборів не мали актів на землю — саме через це їх за всі ці роки приватизували, перекупували та перепрофільовували, незважаючи на численні заборони. Важливо, що Закон «Про оздоровлення та відпочинок дітей», який набрав чинності цьогоріч, забороняє закривати і перепрофільовувати дитячі оздоровчі заклади. Їх внесуть до єдиного реєстру й акредитують. Кожен табір зобов'язаний дотримуватися чітко визначених стандартів, які базуються на безпеці дитини та якості наданих послуг.

зумська, керівник відділу освіти за кордоном київського тренінг-центру «Епоха інтернаціональної освіти». — Це ціна за два тижні, адже британські школи на менший термін дітей не приймають. Школи, як і програми, бувають різні — зважаючи на рівень школи й інтенсивність програми. Є також різні варіанти проживання — на квартирі, в сім'ї або на території школи. Дехто перебуває в містах або курортних центрах».

У той час, як табори навколо Києва зникають або перетворюються на приватні котеджі, путівки до тих таборів, що залишилися, викупувають ще навесні. Тетяна Ісаєва, мати 11-річної Олі, обрала для дочки табір «Енергія», путівку до якого придбала ще у квітні: «Ціни досить високі — на три тижні це 3,5—4 тис. грн за відпочинок під Києвом. Якщо шукати через агенцію, накрутка до тисячі гривень. Я придбала путівку за 2,5 тис. грн через знайомих». Знайти пристойний табір для дитини дуже важко, вважає Тетяна: «Минулого року ми мали негативний досвід — віддали дитину в табір у Ворзелі, але за деякий час забрали — не сподобалося. Ціна була не маленька, але діти там були надані самі собі. Хочеться, щоб за такі гроші й вожаті були компетентні». Відпочинок у таборі на Чорному або Азовському морях обійдеться батькам, як відпочинок під Києвом — від 2,5 тис. грн, плюс витрати на дорогу.

Економваріант для міської дитини — шкільний табір, де діти за символічну плату підтягують свої знання, а окрім того, ходитимуть до зоопарку і в музеї. Такі табори можуть стати порятунком для батьків, які не мають можливості приділяти дітям достатньо уваги, проте канікули, проведені в школі, — це вже не зовсім канікули. Прилаштувати дитину до шкільного табору можна

лише за 49 грн, проте працюватимуть вони до 25 червня.

Діють в Україні й молодіжні трудові загони — виховання працюю в найкращих радянських традиціях. Минулоріч в таких таборах побували майже 20 тис. юнаків та дівчат. На сезонних роботах зі збирання фруктів у Криму молодь може заробити від 50 до 100 грн за неповний робочий день. Залучають старшокласників і до відновлення історичних пам'яток — Батурина, замків Львівщини або ж варту на Говерлі.

Не вимагають значних фінансових витрат і вишкольні табори. Наприклад, за участь у липневому пластунському таборі в Переяславі-Хмельницькому треба заплатити 150 грн. Якщо ж дитина не має таких грошей, її візьмуть і безкоштовно, запевняють у «Пласті». Інша річ, що пластуном потрібно бути не лише на час канікул — це й життєва філософія, і вишкіл, який потребує фізичної підготовки. У світі скаутський рух охоплює не більше 3% дітей.

ДИСЦИПЛІНА ЧИ СВОБОДА?

«Дисципліна — це скаутські принципи, — вважає дитячий психолог Вадим Колесников, — атака на колективну свідомість. Найліпший вік для табору — це 12—13 років. У цьому віці дуже важливо відчувати себе в зграї, тобто працюють колективні механізми й інструменти, все ж не дарма ці місця називають саме «таборами». Що стосується більшої свободи, самостійності й індивідуалізму, то вони вимагають від педагогів творчого підходу. Такий педагог повинен бути надзвичайно цікавим, бо якщо ми не можемо дитині заборонити, маємо її чимось зацікавити. Зрештою, в гарному таборі все ж таки поєднується і одне, й друге».

На що безумовно впливає різниця між підходами до організації дитячого відпочинку, так це на поведінку. В радянському таборі діти слухаються, а в британському — не охоче. Що обрати для своєї дитини і як її виховувати — прерогатива батьків. ■

Таборів меншає

Минулого літа в Україні працювали 18 672 дитячі оздоровчі заклади, з них: заміських — 686, санаторного типу — 60, з денним перебуванням — 17 195, профільних — 453, праці та відпочинку — 58, інших — 179, відпочинку старшокласників та учнівської молоді — 41. Цьогоріч, за поточною інформацією в регіонах, діє 17 371 дитячий заклад оздоровлення та відпочинку.

Британський літній мовний табір під Полтавою
(діти 10-16 років)

www.abc-camp.com.ua

а також
літні канікулярні програми
за кордоном для дітей,
школярів та студентів

Замовлення путівок
Освітня агенція "ДЕК"
Київ, вул. Підвисоцького, 16
тел.: (+38 044) 390.76.24, 286.97.14
e-mail: ukr@dec-edu.com
www.dec-edu.com

ПОЛЮС СПЕКИ

Щоб зрозуміти, наскільки в нас комфортна країна, варто було б, проїхавши кілька днів верхи на верблюді, зануритися у справжнє пекло пустелі Сахара

АВТОР: Андрій Котлярчук

Вже двадцять хвилин поспіль навколо лише мертві солончаки Шотт ель-Джеріда. Машина зі швидкістю 100 км/год підминає під себе рівні шляхи Тунісу. Земля до обрії вкрита товстою скоринкою солі. Щільний гарячий вітер намагається розхитати наш джип, й іноді йому це вдається. Темношкірий водій всміхається й наспівує модну цього сезону пісеньку.

КРИЗЬ ПІЩАНУ БУРЮ

Раптом шофер підхоплюється із сидіння й, запекло жестикулюючи, показує рукою праворуч. У залитому сонцем солончаку я намагаюся роздивитися хоч щось...

Удалину, за обрій, попарно йдуть нечасті дерев'яні стовпчики заввишки з метр. Їх понад шістдесят років тому

встановили геодезисти німецького полководця генерала Роммеля. Ця невдячна робота була проведена, щоб намітити шлях крізь пустелю танковому корпусу. Ніхто не заблукав, танки проповзли пісками, а сумлінно поставлені, неначе вишколені, вішки стирчать тут дотепер.

Поступово солончак залишається позаду. Навколо розстеляються нескінченні гарячі кучугури. Вітер ривком підхоплює з бархана жменю чи більше піску і, наскільки вистачає сил, несе над землею. Ліворуч, далеко на обрії, видніється кинутий автобус. Як він туди доїхав і навіщо, вже навряд чи когось зацікавить. Єдине, у чому можна бути стовідсотково впевненим, то це те, що він ніколи звідти не вибереться.

Видимість стрімко падає. Ще хвилину тому можна було легко побачити дорогу метрів на сто вперед, а тепер тільки на п'ятдесят. Від піщаної бурі, що розбушувалася, нас може врятувати лише швидкість пересування або... оаза! Я поцікавився у водія, як його машина не глухне за такої кількості піску в повітрі? Але настільки складне по-

яснення англійською виявилось для тубільця заскладним, і він лише сильніше натиснув на газ.

ПАЛЬМОВЕ ВИНО

Оаза Дуз виринула з пілюги зненацька. Ще хвилину тому навколо нас було лише піщане марево, і ось у вікні джипа з'явилися поламани фінікові пальми й зірвані вітром гілки-опахала.

З другої половини XIX століття, коли французька експансія перекрыла вікові караванні тропи, фінікова пальма в оазах стало єдиним джерелом існування берберів пустелі, тобто тубільців. Кожна пальма дає 150 кг плодів на рік. А цих дерев тільки в оазі Дуз росте понад 300 тис. Для хорошого врожаю фініків потрібна суха спекотна погода. Тому фініки, зібрані на морському узбережжі, цінуються не надто високо й збуваються тільки всередині країни. В оазах Шотт ель-Джеріда росте пальма Деглет Нур — одна з найкращих у світі. Її великі плоди золотавого кольору просвічуються наскрізь. Порівняно з її фініками кавуни здаються надто прісними.

Ощадливі хазяї оаз навчилися цілковито утилізувати фінікову пальму. Циновки, кошки, огорожі плантацій, фініки, деревина для будівництва і пальмовий сік допомагають людям витримати спекотний прес пустелі. Проте якщо з продукуванням фініків і опахал проблем не виникає, то з пальмовим соком не все так просто. Я наївно вважав, що його добувають подібно до березового, і помилився. З вісімдесятирічної пальми, що вже не плодоносить, бензопилою зрізають верхівку, після чого дерево швидко вмирає. Добутий у такий «милий» спосіб сік у спекотному кліматі Сахари за кілька годин перетворюється на слабоалкогольний напій. Протягом доби він ще збільшує свою «градусність». Бербери вважають, що вже такий трюнок можуть споживати тільки кінчені алкоголіки.

ХЛОРНА ПРОХОЛОДА

В оазах вирощують також гранати, апельсини, лимони. Ростуть томати, салат, цибуля, перець. І все це тут неабияк пригнано піском, який активно постачає гарячий сірокко.

Основна частина родючих земель пустелі належить невеликій групі давно осілих родовитих власників і вищому духовництву, які встановили контроль над оазами ще в позаминулому столітті.

Автомобіль на дозволеній у Тунісі швидкості 40 км/год проскочив одноповерхову центральну вуличку містечка. Десь осторонь залишилася пара граціозних, золотавого кольору пустельних антилоп. Ці тваринки тут такі популярні, що їхнє зображення є навіть на логотипі Туніських авіаліній.

Готель Paradise зустрів мене привітно. У ньому виявилися аж три басейни різної конфігурації з на диво прохолодною водою, яку качають з артезіанського джерела. Я плавав, і за високим кам'яним парканом буря майже не відчувалася, лише верхівки пальм розгойдувалися в такт поривам вітру.

Вночі у внутрішньому дворіку готелю почали свій концерт жаби. Вони стрибали навколо басейну, співали свої солодкі африканські серенади, однак у воду лізти не ризикували: від неї йшов виразний сморід хлорки.

Номер був обставлений по-спартанському, але всі меблі зроблені у мавританському стилі. Крісла ж, покриті митецьким різьбленням й обтягнуті дорогим гобеленом, викликали щире замилювання. Маючи певний досвід життя в тропіках, я ретельно досліджував номер. Най-

менше мені хотілося виявити якогось скорпіона або гадюку. Підсумками інспекції виявилися два комарі у ванній кімнаті (при спробі злетіти вбиті без жалю!) і справжній гекон — невелика ящірка піщого кольору. Вона цікава тим, що легко бігає не тільки по стінах, а й по стелі: на кінчиках її пальців розташовані маленькі присоски. Гекон — найкращий мисливець на мух, тому його тримають у всіх будинках тропічного поясу.

Ящірка блискавкою носилася по стінах у пошуках поживи, але протимоскітна сітка давала їй мало шансів на успішне полювання.

ДРОМАДЕРИ І МИ

Ранком нас «познайомили» з дромадерами. Це такий односторонній верблюд і, можливо, один із найдавніших друзів людини в пустелі. За один раз він випиває до ста літрів води, після чого може не пити три місяці поспіль, харчуючись лише верблюжими колючками. Цю властивість тварини людство оцінило як належить. Так разом вони й живуть поруч, дромадер і бербер, а в дикій природі верблюдів майже не залишилося. Сьогодні в Тунісі один верблюд коштує від \$500 — приблизно як горбатий заповожець.

У готелі нам видали джеббу — національний одяг пустельних кочівників, а також чалму. Не скажу, щоб після цього ми стали схожі на тубільців: призначений особисто мені верблюд не звернув на нас ані найменшої уваги. Він і далі меланхолійно переживував жуйку, підставивши свій худий зад під ослаблі за ніч пориви гарячого вітру.

Отже, я заліз на свій транспортний засіб. Спочатку верблюд підняв задні ноги. Мене відразу жбурнуло вперед. Я ледве встиг схопитися за рятівну конструкцію сидла. Після чого тварина підняла передню частину тулуба, і якби я міцно не тримався за передок, то скотився б униз. Але сидіти на верблюді виявилось зручно, як на дивані.

Погоничі, одягнені в турецькі джинси, повели наш караван з півтора десятка верблюдів убік пісків. Верблюди з тугою крутили по сторонах головою, ймовірно, уявляючи собі всі «принади» ще не затихлої піщаної бурі. Деяким із них, мабуть, дуже хотілося повернутися під захист пальм. ▣

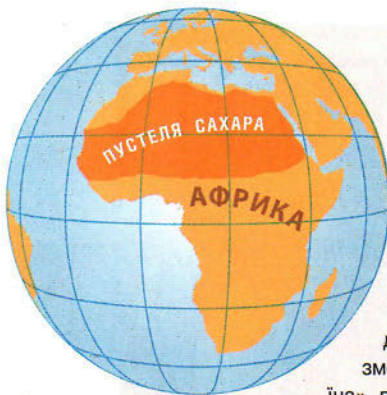

ТУЛУМБАСИ ТУНІСУ.
Інтернаціональний фольклорний фестиваль у Сахари

УЩЕЛИНА
НАД СТРУМКОМ.
Прохолодніше
місце знайдеться
хіба що в готелі
під кондиціонером

ФОТО: АНДРІЙ КОТЛЯРУК

Мандрівникові на замітку

Вирушаючи в подорож, слід звчасно поклопотатися про недорогий мобільний зв'язок, адже так важливо поділитися з рідними і друзями яскравими враженнями від відпочинку. Роумінгові дзвінки коштують усе ще недешево. Але свої витрати можна зменшити. Компанія «TravelSiM Україна» пропонує туристам сім-картку, що

працює в 163 країнах світу і в 62 з них передбачає безплатні вхідні дзвінки. У 104 країнах світу вихідні дзвінки в межах \$0,39–1,00. З 1 червня ціни на старт-пакети TravelSiM знизено. Відтепер стартові пакети ще доступніші: «Стандарт» із \$10 на балансі коштує \$19, «Бізнес» із \$40–\$49, «Еліт» зі \$100–\$109. За потреби рахунок можна поповнити на суму від \$5. Послуга TravelSiM має багато переваг: безплатні вхідні в багатьох країнах, відсутність абонплати і плати за з'єднання, єдиний цілодобовий тариф для будь-якої країни. Абоненти також можуть заробляти бонусні милі за кожну хвилину розмов, для чого потрібно зареєструватися і стати учасником програм лояльності авіакомпаній: «Панорама клуб» від MAU або «Меридіан» від «АероСвіту».

Але привчені до трудових буднів тварини легко піднімалися на круті бархани й так само без проблем скачувалися з них. Душа моя співала, а мрія багатьох років справдилася — я в Сахарі! Навколо лише безкрайні піски й гарячі пориви сірко.

ВЕРШНИК ПІСКІВ

Раптом на пануючому над пустелею бархані з'явився вершник. Його чорна фігурка чітко проглядалася навіть крізь тонни піску, що витали в повітрі. Побачивши наш караван, він зірвався з місця й поскакав нам напереріз. Невелика тонконога конячка легко йшла над поверхнею барханів. Довгий темний плащ вершника розвивався на вітрі. Коли він наблизився до нас на відстань метрів у сто, пригальмував свій галоп і ще довго дотримувався курсу, паралельного нашому. У голові промайнула бешкетна думка, що зараз з'явиться ще п'ятеро джигітів зі зброєю в руках і чемно зберуть з усіх портмоне і ювелірні прикраси.

Але наші провідники відреагували напрочуд спокійно. Нарешті пролунала команда зробити привал. Хвилі гарячого повітря методично били в спину, мутне сонце заливало рівним світлом піски Сахари. Я зліз із верблюда, нахилився й зачерпнув рукою пісок. Вітер миттю видув його з моєї руки.

Наодинці з пустелею починаєш розуміти її суворість. Недарма перед від'їздом мене інструктували досвідчені мандрівники, що води, пального та харчування треба брати по максимуму. І посиленний варіант аптечки теж. Тим часом кіннотник обережно наблизився до нас. Мої

фантазії виявилися зайвими, адже Туніс — спокійна й гостинна країна. Власник арабського скакуна пропонував лише за п'ять динарів проскакати барханами Сахари.

Чи міг я відмовитися? На арабському скакуні мчатися безкрайними просторами Берберії! Наш табір залишився десь за барханами. Забудитися я не боявся — сильний вітер звечора не змінював напрямку. Кінь у легких стрибках стелився над пухкими купами піску. Було тільки шкода, що мене не бачать мої київські друзі, схиблені на кінному спорті. Коли я спішився, мої туніські супутники були у захваті. Найбільше радів власник коня. Якби я звернув собі м'язи десь за обрієм, то була б не найкраща реклама його прокатному бізнесу.

БЕРБЕРСЬКИЙ УЗОР

Вдалечині видно червонуваті відроги Дахара. Ніде поглядом зачепитися, навіть шакали поховалися. До мертвих ландшафтів ми вже звикли. Погляд ковзає по переораній геологічними катаклізмами яскраво-рудій землі.

На привалі розглядаю яскраві візерунки на строкатих куртках із верблюжої вовни. Біло-коричневе або чорно-коричневе забарвлення дає змогу побачити власника здалеку. Якщо не знати історію їхнього походження, то можна припустити, що вони вийшли з майстерні популярного будинку моди.

Мешканці пустелі фарбують тканини точно так само, як і їхні давні предки, — хною. Оази Тунісу виробляють найкращу в світі хну. Якщо в Україні хна відома як фарба для волосся, то тут її застосування набагато ширше. Бербері віртуозно використовують хну для фарбування вовняних тканин. Вони примудряються отримати весь спектр відтінків: від блідо-жовтого до яскраво-рудого й від ясно-коричневого до чорного. Крім того, хна — чудовий антисептик, вона лікує глибокі тріщини на висушеній африканським сонцем шкірі.

І нарешті, сакральне значення цього рослинного барвника теж важливе. Перед святами, на які з'їжджаються кочівники з багатьох районів Сахари, на шкіру рук берберських дівчат наноситься орнамент із геометричних фігур, хрестів та інших візерунків, розшифрувати які непосвяченому годі. Ці візерунки-татування покликані захищати тубілок від злих духів, що можуть прийти з пустелі.

Пальмовий сік у спекотному кліматі швидко перетворюється на слабоалкогольний напій. Протягом доби він ще збільшує свою «градусність»

слідом за гостями свята. А жінки похилого віку взагалі без мальованих хною оберегів на вулицю не виходять! Ці традиції такі сильні, що тримаються навіть на освіченому узбережжі Тунісу. Хоча, можливо, там вони перетворилися вже на етнографічну данину моді.

Перед розставанням із моїм вправним водієм, обличчя якого несе на собі всі ознаки корінного населення Африки, я запитав його: «Твій рід із кочівників чи із селян?». На що той відповів: «Звичайно, з кочівників!». Сама думка належати до стану пейзажів здалася йому дещо образливою. «Мій дід водив верблюдів через Сахару, дід мого діда водив верблюдів через Сахару, а я вожу туристів через Сахару!», — розсміявся він. ■

«ФЕСТИВАЛЬ 1715»

ЖИВИЙ ЗВУК

ГУРТИ

«СКРЯБІН»

«ТНМК»

«ТІК» «ФЛАЙZZZA»

БАЛЕТ «ЖИТТЯ»

ТА ІНШІ

На Вас чекає
ВСТАНОВЛЕННЯ
ПИВНОГО РЕКОРДУ
УКРАЇНИ

21 червня
о 17:15

Монумент Слави
Львів

Смерть у Венеції

Біенале сучасного мистецтва все менше нагадує центр художніх ідей, усе більше – Діснейленд для арт-гурманів

«ТОПОЛОГІЧНІ САДИ». Фрагмент інсталяції класика американського концептуального мистецтва Брюса Наумана, яка щогоріч виборала «Золотого лева».

АВТОР: Костянтин Дорошенко, Київ – Венеція
ФОТО: Оксана Мерфенко

Найпрестижніший міжнародний арт-форум із початку червня до кінця листопада перетворює й без того чарівне місто на космос, де візуальне мистецтво чигає на тебе майже на кожному кроці. В садах Джардіні, де найстаріші державні учасниці бієнале мають окремі павільйони для презентації, в палацах, які спеціально під імпрези винаймають у місцевих аристократів інші країни, в галереях, музеях і просто неба. Все це приваблює публіку, немов атракціони малечу. Хоча ніколи не знаєш напевно, які складуться враження. Буває, що декларована куратором концепція аж ніяк не прочитується в тому, що постає перед очима. Й іноді це — найцікавіше.

Та в будь-якому разі стереотипи, що накопичувалися протягом ста років існування бієнале, працюють із приреченістю рабів на галерах. Венеція — столиця новітніх трендів і слави мистецького світу. Брати участь у бієнале — означає задекларувати цивілізованість і модерність власної держави. Потрапити сюди куратору чи художнику — це як отримати науковий ступінь. А головну нагороду форуму — «Золото лева» — вважають Нобелівською премією в галузі мистецтва. І як зазвичай критикують вибір швед-

ських академіків, роздавання венеційських призів також супроводжується поголосом й іронічними натяками — тільки не на політичну ангажованість арбітрів, а на поспіх, із яким обирають переможця.

ВЕЧІРКА СКІНЧИЛАСЯ

Якщо театр починається з вішака, то Венеційська бієнале — з куратора. Щоразу очолити візуальну секцію форуму, себто розробити його концепцію, відібрати виконавців і їхні твори для участі в головній експозиції та, найважливіше, артикулювати актуальні тенденції запрошуюють окремого фахівця. Це — чи не найвище досягнення в професійній кар'єрі. Нинішня, 53-тя бієнале, надала таке право філософу й арт-критику Данієлю Бірнбауму.

Тема, яку він запропонував світовій художній спільноті, — «Створюючи світи». Бірнбаум підкреслює: після хвили постмодерністського заперечення, коли віддунали гасла про те, що живопис помер, мистецтво врізало дуба й нарешті відійшов у вічність постмодернізм як такий, «настав час шукати можливості створення нових реальностей». Швед заперечує бієнале як музейну презентацію готових мистецьких об'єктів — аби сказати (чи почути?) щось принципово інакше від раніше зробленого, художник має бути відкритим до експерименту. Хто ж сперечається?

У добу колапсу суспільства споживання глобальні зміни в світосприйнятті людства неминучі — про це ще не гово-

рили хіба німі інтелектуали. Але й такі вже щось про це написали. Бо рахуватися зі зменшенням коштів на реалізацію власних проєктів їм так само доводиться. От і Бірнбаум не забуває нагадати — бюджет нинішньої бієнале схуд і «глобальна вечірка мистецтва закінчилась». «І слава Богу», — лунає звідусіль.

Що ж тепер? Питання це непокоїть нинішнього куратора чимало років. Він багато пише та дискутує з іншими фахівцями, демонструючи, що й багато читає. Ще до кризи його інтелектуальні вправи червоною ниткою прошивало воляння: як би нам почати жити без Дельоза та французької постмодерної критики? Ну, мусить врешті-решт постати щось свіже? Працюючи над бієнале, Бірнбаум знайшов точку опори в революційному мистецтві початку ХХ сторіччя: «Думайте про російський конструктивізм і як ті роботи репрезентували момент, коли абстрактне мистецтво не було аполітичним. Абстракція була частиною утопічного бачення. Обіцяною радикально нового життя».

СВІЙ ДО СВОГО ПО СВОЄ

Коли бачиш експозицію, створену Бірнбаумом у павільйоні в Джардіні та в величезній середньовічній будівлі Венеційського арсеналу, несподівано усвідомлюєш: декларації шведського куратора — це аутотренінг. Відібраним роботам та їх сполученням залишають враження панічної втечі від будь-яких викликів — прямісінько до схованки

«КРАСА ЗЕМНА». Хейгу Янг перетворює на артефакти побутовий непотріб.

ГОТИЧНО. «Степи мрійників» – ефектний атракціон від тандену Чічкан–Ясучіро

музеефікованих образів і архівних ідей. Намагання пересидіти зміни навколишньої дійсності серед чогось перевіреного, прийнятного, визнаного, безконфлітного, абсолютно коректного. Знавцю історії сучасного мистецтва буде затишно в цьому проекті, але він навряд чи схвалює не фахового, а пересічного – живого – глядача.

Крізь кілометри виставкової площі монотонним рефреном проекту Бірнбаума звучать кілька мелодій у стилі ретро. Монохромні геометричні форми, якими колись розірвав естетичну свідомість людства супрематизм Казимира Малевича, тут цілковито позбавлені його бунтівної енергії. Всі вони – чи то картини Тоні Конрада, чи інсталяція Вольфганга Тільманса, чи кахлі-картони молодих художників – родичі не авангарду 1920-х, а американського абстракціонізму, заспокійливого й буржуазного.

Колись шокувальна ідея Йозефа Бойса про те, що мистецтво може робити будь-хто та з будь-чого, обертається чималою кількістю інсталяцій із мотлоху, найчастіше – картонних коробок та обгорткового паперу. Але, на відміну від болісної Бойсівської парадоксальності, це не вибиває вас із колії, не

провокує до мислення. Радше, залишає легкий присмак побутової депресухи. В кращому випадку справляє враження красивості, як інсталяції з дешевих кольорових жалюзі корейця Хейту Янга.

На відверту красивість страждає й більшість масштабних просторових об'єктів виставки Бірнбаума. Архітектурні «звивини» німця Томаса Байрлі, гнізда-плетива аргентинця Томаса Сарачено, золотисті шпунри-промені бразильця Папе – натурально дизайн інтер'єру якого-небудь музею сучасного мистецтва.

Звісно, не обійшлося й без яскравих художніх висловлювань. Мікеланджело Пістолетто, наприклад, використовує у своїх роботах свічада, аби простір твору привласнив відображення відвідувачів. «Створюючи світ», він вдався до драматизму: галерея безжально розбитих дзеркал справді схожа на світ реальний, де буття неможливе без емоцій, конфліктів, болю. На відміну від симуляції.

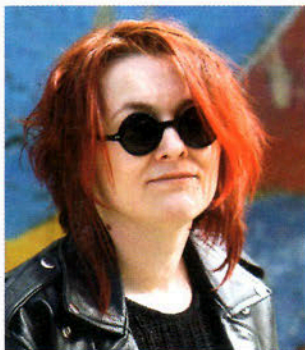
«Мрії та конфлікти. Диктатура глядача» – тема ювілейної 50-ї біснале, обраної 2003-го її куратором Франческо Бонамі. Він коментує сьогоднішнє гасло так: «Важливо не лише створювати, але й мати уяву. Бо ство-

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Київський павільйон

Будь-який фестиваль, за його внутрішньою логікою, це, по-перше, – виставка досягнень, по-друге, – феєрія та веселоці. Інакше й бути не може, навіть якщо зазначене дійство – міжнародний фестиваль маркетинг-директорів. Кожен директор-учасник намагається бити чечітку або витанцювати навприсяжки ліпше за іншого, а якщо це ще й інтернаціональна толока, то тоді директори гуртуються за етнічною ознакою в національний павільйон і йдуть цим павільйоном на іншій. Переможець «отримує слона» чи наступного року приймає фестиваль на своїй території. Хоча головне не перемога, а участь і можливість вдало «засвітитися» своїм павільйоном. Щоб запам'ятали.

Це було давно, влітку в Євпаторії. І був це рок-фестиваль. З усіх наших усюд, які тільки-но здобули незалежність, припхалися волохаті й не дуже монстри з цимбалами, влевнені, що саме вони й є real і true. З усіма первинними та навіть третинними музично-сексуальними ознаками. На тлі курортного сезону в дитячій здравниці виглядало це немилосердно. Дійові особи «літа кохання-1967» у

ІДА ВОРС
художник,
журналіст-концептуаліст

Сан-Франциско нервово курили на балконі. Я, представниця століці, опікувалася кількома бандами, одна з яких була справжнім перлом – гурт із Прилук із поетично-макабричною назвою «Співаючі дроті». Їх було осіб десять, вони грали мудрагельський арт-рок (!), і головною окрасою колективу був перкусіоніст, він же вокаліст. Фестиваль – це ж не лише виступи за розкладом, він триває з ранку до ночі. І наш «київський павільйон» у цьому безперервному процесі аж ніяк не пас задніх. Я б сказала, навпаки. Згадати хоча б ще одного нашого куратора, який гасав тінистими пальмовими алеями й ляжав пишних мамусь у панамках і статеч-

них татусів із малечю запитанням: «А ви за легалізацію марихуани?!» Якщо хтось, розгубившись, злякано відповідав: «Ні», цей невгамовний, виривавши очі, волав несамовито: «Так ти що, негрів не любиш?!» Логіка буддійського коану. Але найкращий показовий виступ наш «павільйон» утнув у день заключного гала-концерту. Це була справжня мистецька акція – з драматургією, як годиться, розтягнута в часі, й називалася вона «Євпаторійська горілка – галімаєа». Перформанс,

одним словом. Сєнс дійства полягав у тому, що перкусіоніст-вокаліст «Співаючих дротів», у якому було живої ваги близько центнера й зросту метрів зо два, мав при скучненні народу й під прицілом фотокамер ополудні на пляжі вижлуктити одним духом пляшку місцевої горілки й тим довести, що йому – як із гуски вода. Далі він повинен був чарівно посміхнутися й почалапати на виступ. Тоді, в перші роки незалежності, з'явилося безліч чудернацьких кооперативних товарів, і в цьому шалі первинного накопичування капіталу Євпаторія посідала гідне місце. Тамтешня горілка продавалася в пляшках з-під пива з відповідною бляшкою накривкою, і її вважали фіговою, «лайт». Так, водичка з десятицію спирту: що пив, що радіо слухав. Тож десь пообіді наш герой, фіксуючи кожен рух (підняв, придивився, відкрив, принохався), булькнув пляшку й радісно, за планом, усміхнувся вируючому натовпу глядачів. Це був передостанній кадр. За п'ять хвилин останній кадр зафіксував собою двометрове тіло в цілковитій відключці. Євпаторійський кухонний хімпром виявився міцнішим. Але перформанс тривав. До вчора ми тягали ціо малопадійному тушку, ховали в куці від патрулів і нарешті дотягли до гала-концерту й поклали під лаву. Виступ «Співаючих дротів» пройшов без перкусіоніста-вокаліста, але ефекту, як у старому анекдоті: «Слухав вас із зали, без баса – таке гівно!», не сталося. Наш «павільйон» гідно поставив яскраву крапку. Ми перемогли.

рювати без уяви — це велике розчарування». Але ж тих, хто має фантазію й сміливість, завжди менше, ніж тих, хто багато читає, розмірковує та вписується в контекст. Венеція зразка 2009-го — чергове тому підтвердження.

ЧЕСНИЙ ОБМІН

Проголосити боксера куратором української національної презентації на біенале — ця гола ідея вже тягнула на концептуальний мистецький проект. Після загибелі поняття «образотворче мистецтво», після розчинення автора в кислоті глядацької активності саме час закатувати й «опікуна» художніх провокацій. Гігантським білбордом із зірковим обличчям і написом Wladimir Klitschko, Curator можна було б обмежитись. І це запам'ятали б як найвлучніше мистецьке висловлення Пітера Дорошенка. Але PinchukArtCentre, де він нині гарує, надто амбітний для мінімалізму. І як виявилось у Венеції — не дарма. Репрезентована в палаццо Пападополі виставка «Степи мрійників» справді виділяється з-поміж інших спроб «світобудування».

На жаль, сама концепція, виписана Пітером Дорошенком для експозиції, залишилася традиційною для більшості

вітчизняних кураторських текстів «річчю в собі». Аби знайти там щось від Марко Поло чи паралелі з кінематографом Кіри Муратової, на які посилається Дорошенко, треба аж надто постаратися. Та це й ні для чого.

Завдяки об'єктам українського художника Іллі Чічкана та японського дизайнера Міхари Ясухіро, знаменитим

Наскрізною темою українського проекту «Степи мрійників» стало підсвідоме та його маленькі вади

співпрацею з маркою Puma, вдалося не тільки обіграти простір старовинного палаццо, а й спровокувати глядача на безпосередність відчуттів. Наскрізною темою проекту стає підсвідоме та його маленькі вади. Зокрема — фетишизм. Ексклюзивні черевички на роликах із рекламної вівіски — перший видимий знак. Звідки б ви не потрапили до будівлі — з причалу чи крізь маленький елегантний парк — опиняєтеся перед морем піску. Він повністю закриває підлогу першого поверху. І ваше взуття, хай на мить, перетворюється для вас на фетиш, як ті золочені черевички. Ви обов'язково замислитеся: піддавати

його ризику чи зняти? Вперто шкандибати, пам'ятаючи про етикет, чи роззутися й тим відкинути умовність гарних манер? А якщо роззутися — куди подіти взуття?

На другому поверсі живуть інсталяції — наприклад, білої сукні, на яку полює пензлик із червоною фарбою. Саме живуть, бо їх інспіровані механічними конструкціями рухи подібні до жестів олюднених ляльок із моторошної казки доцифрованої доби. Тим більше, що роздивитися ці об'єкти не легко, — гонорові зали палаццо затемнені. Хіба іноді непевним світлом спалахують різнокольорові лампочки, прилаштовані до аристократичних муранських люстр. Тоді зі стін на мить проступають парадні портрети колишніх мешканців палаццо.

А потім — знову темрява в супроводі дивних звуків музики, яка нагадує схлипи. Та ще шурхотять золочені ролики, в яких, наче привид, майже порожніми залами пересувається дівчина-модель. Ідеальна у своїй загадковості кімната жажів у стилі готичних романів. Про яку ви лише мріяли в дитинстві, коли й романів тих ще не читали. Цей атракціон не розчарував. ■

ПЕРША ПРИВАТНА БРОВАРНЯ

ПРЕЗЕНТУЄ

Stare Misto
Lviv Rock Festival

КВИТКИ 80-120 грн НАЖИВО

GOGOL BORDELLO

Гоголь Бордело (США)

ВОПЛІВІДОПЛЯSOBA

(Україна)

СПЛИН

Сплин (Росія)

Тайдамаки

(Україна)

Корпиклаані (Фінляндія)

MAD HEADS XI

Мед Хедз ІксЕль (Україна)

ЛЬВІВ, СТАДІОН «УКРАЇНА», 29 ЧЕРВНЯ

WWW.STARE-MISTO.UA 8 (044) 496 1771

Закордонні партнери: **ТриКольор**, **Радіо Хвиля**, **ES**

Земельні партнери: **zinteco**, **ES**

Партнери з державними: **Львів**

CD

Мама мила раму

Звісно, моя думка щодо чергового диска гурту «Люк» є суб'єктивною, але я її все одно висловлю. Як на мене, альбом «Мамина юність» — цілісний і гармонійний, як і належить групі, що має статус незалежної команди, котра, з одного боку, не намагається підлаштуватися під формат, а з іншого — не заганяється в безнадійний андеграунд і нікому не цікаву альтернативу. Четверта студійна робота «Люків», записана та зведена в Києві, свідчить про здорові творчі процеси, що відбуваються в середині колективу, дозволяючи дрейфувати в межах обраного свого часу напрямку — рок-музики з виразними вкрапленнями лаунжу, танцювальної електроніки та ейсід-джазу. Ця платівка відрізняється від попередніх робіт саме настільки, щоби привернути увагу нових слухачів і не позбутись уваги старих. Хоча, підозрюю, хтось обов'язково почне закидати харків'янам зрушення в бік комерційного звучання та згаданого вище формату. Проте подібні закиди навряд чи можуть мати під собою серйозні підстави — «Люк» і на новому диску зберігає фірмове звучання, а легкість і доступність таких композицій, як «митхун чакраборти» чи «байкалы, амуры» свідчить, швидше, про бажання змінюватися й розвиватися, що не може не тішити. Справді, було б значно печальніше, якби гурт повторювався з альбому в альбом. У будь-якому разі дуже всім рекомендую — «Мамина юність» вийшла ніжною, прозорою, щемкою й продуманою. Гадаю, їхнім мамам має сподобатись.

Сергій Жадан

Люк. «Мамина юність». — Comp Music, 2009

КНИГА

Місто прискореної дії

«Я виріс у мороці / і задрив художникам / які з земних типів / робили істот небесних». Звонко Каранович промовляв ці рядки під час читання-тандему на львівському Форумі книговидавців, розділивши тоді побратньому сцену з Сергієм Жаданом. І в них — квінтесенція всього створеного сербом у поезії та прозі. Слідом за Джеком Керуаком, Сергієм Довлатовим, Вуді Аленом чи нашим автором «Гімну демократичної молоді», Каранович виявив, що серед змальовуваних ним «земних типів» немає ангелів і злочинців, катів і праведників. Є звичайні люди, цікаві літераторові-гуманісту своєю здатністю чинити опір несприятливим обставинам. Умовам, що, попри нібито суцільну глобалізацію, здебільшого визначаються географічними координатами.

Таким постає головний герой роману «Чотири стіни і місто» Владан Мітіч Татула — не надто вдатний художник, не дуже меткий наркодилер, зо-

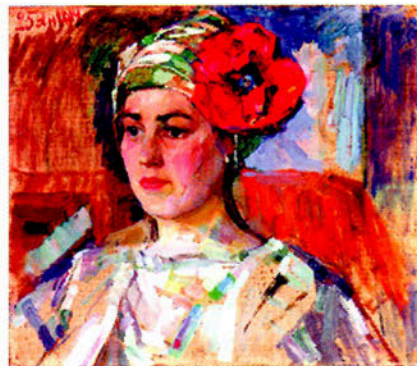
всім не щасливий закоханий. Усі його намагання вибратися за межі містечка Ніш нагадують борсання риби в сітці й закінчуються зле. І не було би нічого виняткового в його історії, якби не війна та кохання — дві магичні складові, здатні перетворити пересічну ситуацію на трагічну, а відтак — збудити в читачеві сильні емоції. В тексті йдеться про бомбардування Сербії силами НАТО в 1999-му. Приреченість, із якою Владан, його друзі та сусіди сприймають попередження, що ось-ось розпочнеться справжнісіньке пекло, автор описує скупко, але цей лаконізм розкриває сутність письменницької ідеї краще, ніж гучне багатослів'я: особисте пекло, як і свято, завжди з нами. І щоб усвідомити цей факт, не потрібно ні виїжджати з рідного міста, ні руйнувати міфічних стін — достатньо закохатися й утратити дорогу тобі людину.

Галина Іваненко

ВИСТАВКА

Зроблено в Одесі

Національний художній музей — експозиційний майданчик із амбіціями серйозного просвітницького центру. Цьогоріч улітку збагачувати знання відвідувачів тут вирішили за допомогою власних фондів і серій виставок з українського візуального мистецтва, що, до речі, допоможе краще зрозуміти постійну експозицію самого музею. Адже в його залах лише пунктирно представлені основні етапи розвитку вітчизняного арту, школи, напрямки й творчість окремих художників. Проект «З фондів Національного художнього музею України» пропонує заглибитись у найцікавіші розділи, й першим зануренням стало зібрання робіт одеських майстрів кінця XIX — початку XX ст. Тут репрезентовано картини Кириака Костанді, Петра Нілуса, Михайла Кузнецова, Геннадія Ладиженського, Тита Дворнікова, а також їхніх послідовників і молодших колег, зокрема, Олексія Шов-

куненка та Павла Волокидіна. Завдяки великій кількості авторів виставка «Художники Південної Пальміри» вийшла багатоманітною — поряд із академічними пейзажами тут поселилися, наприклад, портрети, намальовані під впливом імпресіонізму. Виставку доповнюють етюди художників, листи й світліни.

До 16 липня
Національний художній музей
України (Київ, вул. Грушевського, 6)

Ася Трошина

DVD

На околиці життя

Трагікомедія «Смерть пана Лазареску» румунського режисера Крісті Піу здобула 22 нагороди на міжнародних кінопрезах, зокрема, 2005-го стрічку відзначили в номінації «Особливий погляд» Каннського фестивалю. Фільм, зйомки якого тривали 45 днів, створювався як перша картина циклу з шести робіт під спільною назвою «Історії бухарестських околиць». «Ця стрічка відображає мої роздуми про власну смерть. Мене цікавило, що думає людина перед тим, як її життя закінчиться», — розповідав Піу. Характерна деталь: головну роль виконав невиліковно хворий Іон Фіскутяну (відомий театральний актор), і вона справді стала його «бенефісом». Оповідь про останні години 62-річного Данте Лазареску, який проходить усі кола пекла в бухарестських клініках, нагадує сухий медичний некролог. Пенсіонер, алкоголік, самотній, хворий, бідний — тільки цими словами називають старого сусіди, а потім і затуркани ескулапи, відправляючи його тіло, немов шматок м'яса, до наступного госпіталю. Лікарні первантажені, до того ж ніхто

не хоче відповідати за життя «зайвої» людини, тому його єдиним рятівником лишається медсестра швидкої допомоги. Вона мусить морочитися з Лазареску, щоб передати його в руки кваліфікованим фахівцям і розписатися для звітності. Все, як у реальному житті: жодних геніальних діагностів від доктора Хауса чи надій на воскресіння Лазаря (хоча прізвище Лазареску на це натякає). Режисер фіксує прозаїчність смерті в натуралістичних подробицях, а оператор вправно підіграє йому — дещо нервова, тремтлива манера зйомки додає стрічці ефекту присутності. Оголене зморшкувате тіло й поголена голова старого перед операцією, яку має проводити лікар Ангел, — такий фінальний кадр-алегорія цієї історії, правдивої до абсурду.

Наталія Петринська

Смерть пана Лазареску. — АртхаусГрафік, 2009

Звонко Каранович.
Чотири стіни і місто. — К.: Факт, 2009

ТЕАТР

Смертельний танок

Часто-густо продюсери та кінорежисери із задоволенням використовують театральні сюжети. Наталія Грабовська вчинила навпаки, дебютувавши на малій сцені «Сузір'я» спектаклем «Останнє танго у Парижі», в якому впізнаються мотиви знятої за романом Роберта Еллі стрічки Бернардо Бертолуччі.

У танку, або, радше, бійці, яку називають любов'ю, традиційно зустрічаються чоловік і жінка. Що хтось із них навряд чи дотягне живим до фіналу, зрозуміло від початку, невідомо тільки (якщо ви не бачили фільму чи не читали книжку), хто ж саме. Вже не молодого Пола (Андрій Мостренко) та юну Жанну (Тетяна Зілінська) разом тримає лише фізичний контакт. Коли вони «роблять паузу» між сеансами пристрасної, то згадують про колись близьких їм людей і розмірковують, де правда, брати й сестри? Чому розлучаються двоє?

Чи то у грудях шкварчить, чи шкварчить папіроска?

Позаяк надійного опертя не надають ні літературне джерело, ні режисура, з відвертостями тексту акторам доводиться справлятися, покладаючись на Бога та власну майстерність. Коли останньої бракує, зриваються на фортисимо, а там уже й до істеричних інтонацій не далеко. Естетично переконливо та інтелігентно втілити на сцені суміш еротики, насильства й емоцій — завдання непросте, можливо, тому «Останнє танго у Парижі» в українській столиці з чуттєвого танцю обернулося на сеанс почуттєвого ексгібіціонізму, який створений точно не для шукачів «колискової на ніч». Вистава, швидше, розрахована або на затятих театралів, які не зважатимуть на заяложені штампи, провали в грі й недоопрацьований матеріал. Або на

шукачів талантів, котрі не втрачають надії, що на режисерському чи артистичному небосхилі раптом зблисне нова яскрава зірка. Поки що ці спалахи трапляються зрідка.

Театр «Сузір'я»
(Київ, вул. Ярославів Вал, 146)

Юлія Верещага

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

ТЕАТР

ЗНОВУ ВЕСНА

ЖИВОПИС Повернутися на кілька місяців назад, коли природа тільки пробуджувалася, а надворі ще не панувала задушлива спека, пропонують у галереї «КалитаАртКлуб». Виставка «В очікуванні весни» — своєрідний творчий звіт семи художників, які у квітні фіксували море, гори, розквітлі дерева й мінливості кримської погоди в селищі поблизу Алушти. І хоча тоді сонячних днів чи навіть годин випало обмаль, збірній команді київських та харківських митців вдалося зробити чимало. Оскільки пленерне малярство передбачає фіксацію об'єктів у натуральних умовах, на полотнах відображена вся розкіш кольорового багатства природи, але при цьому лише реалізм майстри пензля себе не обмежували — в кожному полотні відзеркалився індивідуальний почерк учасників проекту, відтак і експозиція вийшла різнобарвною та багатоплановою.

До 10 липня

Галерея «КалитаАртКлуб»
(Київ, вул. Богомольця, 6)

З НЕБЕС

Вольфганг Зінвел над усе любить зображати природні явища ніби з висоти пташиного польоту. Такий ракурс дає австрійцеві змогу досягати монументальності, але не переобтяжувати свої картини, виконані в техніці живопису на дереві, зайвими деталями. Тому його малярські узагальнення нерідко справляють медитативний ефект.

До 10 липня

Фонд сприяння розвитку мистецтв (Київ, вул. Фролівська, 1/6)

ПІДСУМКИ

КОНЦЕРТ Програма закриття 145-го сезону Національної філармонії анонсувалася ледь не з вересня. І цілком справедливо — саме за такий час потрібно готуватися до приїзду одного з найуспішніших піаністів молодого покоління Ігоря Четусева. Присмак інтриги події надає той факт, що вихованець маестро Крайнева гратиме рідко виконуваний твір: Концерт фа-дієз мінор для фортепіано з оркестром Александра Скрябіна. Решту програми диригент Микола Дядюра склав із явним розрахунком наситити меломанів сильними враженнями аж до вересня. Перший відділ розпочнеться увертюрою до опери «Хованщина» Модеста Мусоргського. Початок другого ознаменує музика Бедржиха Сметани: увертюра до опери «Продана наречена» й симфонічна поема «Влтава». Останнє слово у сезоні за Морісом Равелем — прозвучить його Друга сюїта з балету «Дафніс і Хлоя».

25 червня, 19.00

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ПО-НІМЕЦЬКИ

Головна окраса концерту у Львівській філармонії 19 червня — виконавці: блискуча піаністка Діна Угорська, яка мешкає у Німеччині, й один із найзнаніших німецьких диригентів Петер Гюльке. У програмі — «Камерна музика» Юрія Ланюка, Концерт для фортепіано з оркестром Вольфганга Амадея Моцарта і Симфонія №4 Антона Брукнера.

19 червня, 18.00

Обласна філармонія
(Львів, вул. Чайковського, 7)

БЕЗ ТАБУ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ Оксану Луцишину називають феміністкою і послідовницею Оксани Забужко, однак сама літераторка такі паралелі вважає спрощеними. Її відверта проза ґрунтується на мотивах материнства і шлюбу, але дивитися на них авторка пропонує під альтернативним кутом зору. Вона каже, що просто «йде за тим, що всередині» (Луцишина, до речі, серйозно захоплюється психоаналізом). Дивитися на сучасну українську літературу незаангажованим оком ужгородський письменниця допомагає закордонний досвід — навчання в університеті Південної Флориди (США), де вона здобула спочатку звання магістра французької літератури, а пізніше магістра з жіночих студій. У збірці новел «Не червоніючи» вона препарувала різні прояви жіночого начала. Роман «Сонце так рідко заходить» присвячений тій самій темі: жіночі долі тут переплетені в триєдиній оповідній канві.

25 червня, 18.00

Книгарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

НЕСПОДІВАНКА

Цьогорічна переможниця «Коронації слова» Галина Вдовиченко обіцяє влаштувати для читачів особливу зустріч. Раніше, презентуючи роман «Пів'яблука», вона пригощала свіжими або скляними плодами, але цього разу письменниця обіцяє змінити атрибути, адже презентуватиме новий роман про людей і вовків «Замок Гербургтів».

25 червня, 18.00

Книгарня «Є» (Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 31)

І СМІХ, І ГРІХ

ГАСТРОЛІ До Києва приїде підтерський Большой драматический театр із трійцею різних за стилем вистав і двома своїми суперзірками: Алісою Френдліх та Олегом Басілашвілі. Вони виконають головні ролі у «Каліфорнійській сюїті» за бродвейською комедією Ніла Саймона (23–24 червня) і розіграють «Дядечків сон» за Фьодором Достоєвським (27–28 червня) — комічно-драматичну історію про пані Москальову, яка забачала виправити своє фінансове становище шляхом одруження дочки з підстаркуватим князем. Зовсім інша, трагедійна, інтонація домінує у виставі Темура Чхеїдзе «Марія Стюарт» за Фрідріхом Шиллером (25–26 червня). Здійснюючи постановку найвідомішої п'єси про запеклу боротьбу двох монархинь, режисер зробив ставку на текст, а в ролях Єлизавети Англійської та Марії Шотландської затвердив невідомих за межами театральної сцени актрис.

23 червня – 28 червня, 19.00

Академічний драматичний театр імені Івана Франка
(Київ, пл. Франка, 3)

«КРИЗА»

Попри моторошну в своїй актуальності назву, у виставі «Криза» Федора Стригуна за п'єсою актора, режисера, а тепер і драматурга Ореста Огородника йдеться про вічні цінності: родину, любов, можливість щастя. І прикриті на кшталт маєтків та грошей, здатні заподіяти сім'ї неабиякої шкоди.

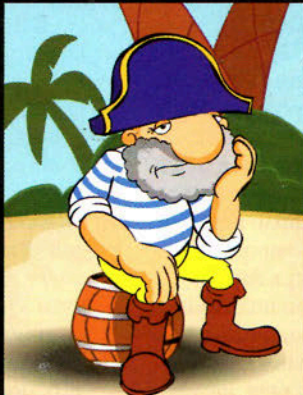
20, 21, 24 червня, 18.00

Український драматичний театр імені Марії Заньковецької
(Львів, вул. Лесі Українки, 1)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

ФЕСТИВАЛЬ

КІНО

ДЖАЗ

МУЗИКА ХХ СТОЛІТТЯ

У концерті з циклу «Митці – за духовне відродження України» звучатимуть рідкісні твори Олів'є Мессіана, Арно Пярта, Антона Веберна, Віталія Губаренка, Ігоря Стравінського та Альфреда Шнітке.

21 червня, 19.00.

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

«ГОЛОС 061-ГО»

Масштабний метал-фестиваль за участю харківських команд, які поєднують різні напрями: deathcore, modern metal, thrash, deathgrind, sympho death та melodic death.

21 червня, 17.00. Клуб «Жара» (Харків, вул. Плеханівська, 134а)

LA BOMBA

КЛАСИКА II Міжнародний фестиваль класичної музики «Імпровізація» у Львові залишається вірним курсу на поєднання популярної академічності з танго «музичного мера всіх львів'ян» Астора П'яццоллі. Вистачатиме й зірок-виконавців. 5 липня у програмі La Bomba! анонсовано виступ всесвітньо відомого піаніста Андрія Гаврілова. 21 червня відкриє імпрезу еkleктична камерна програма, де слухачам запропонують поживний салат із творів Гайдна, Мендельсона, Шопена, Шумана і Le Grand Tango П'яццоллі. 26 червня коктейль буде ще міцнішим: львівська піаністка Оксана Рапіта гратиме музику Ісаака Дунаєвського, польський кларнетист Вохтек Мрозек презентує гротескню сіюту «Танці світу», а директор фестивалю іспанець Мелані Местре диригуватиме прем'єрою власної «Увертюри» на українські теми. Після цього ще трохі П'яццоллі і завіса.

21 червня – 5 липня, 18.00

Будинок органної музики (Львів, вул. Бандери, 3)

НЕ СПАТИ

ПРОЕКТ Фестиваль у містечку Анессі – найавторитетніший анімаційний кінофорум, який збирає щороку понад 500 стрічок. Відгомін цієї імпрези невдовзі прокотиться шістнадцятьма українськими містами. 40 найкращих гальських фільмів будуть продемонстровані у проєкті «Ночі французької анімації». З огляду на прихильність організаторів фестивалю до оригінальних робіт можна прогнозувати, що «нічна добірка» буде велими цікавою. Програма з п'яти тематичних розділів короткометражок утворює калейдоскоп історій, емоцій та анімаційної майстерності. Розділ «Робота над помилками» об'єднує соціальна проблематика, «Вовки і собаки» тяжіють до зоологічних тем, «Ах, любобоф!» просякнута романтикою, розділ «Ми не машини» обертається довкола техніки, а «Іграшки» повертає в дитинство.

3 19 червня

Кінотеатр «Київ» (Київ, вул. В. Васильківська, 19)
Кінотеатр «Кінопалац-Коперник» (Львів, вул. Коперника, 9)

ДО СИМОНЕНКА

ФЕСТИВАЛЬ Джазові вечори пам'яті Володимира Симоненка лишаються своєрідною «літньою Меккою» київських меломанів. З іменем Симоненка, який пройшов шлях від піаніста естрадного оркестру Київського трамвайно-тролейбусного управління «Мелодія» до директора музичних імпрез Спілки композиторів України, пов'язують «золоту добу» столичного фестивального руху. У межах «Київських літніх музичних вечорів» симоненківських вечорів традиційно два. 20 червня на літній естраді з'являться трубач Денніс Аду зі своїм проєктом, басист Ігор Закус із програмою «Коломийки», співачка Юлія Рома з новою добіркою українських пісень, біг-бэнд Віктора Басюка та переможці конкурсу на найкращу інтерпретацію пісні «Києве мій». 21 червня на публіку чекатиме сольний концерт учасника квінтету Гаррі Бертона піаніста Вадима Неселовського.

20 – 21 червня, 18.00

Літня естрада ЦПКВ (Київ, біля Маріїнського палацу)

ШПИТАЛЬ «МУЛЕН РУЖ»

Сумна комедія Дані Лоран у виконанні акторів Незалежного театру проєкту з Татяною Догілевою у головній ролі.

24 червня, 19.00. Академічний театр російської драми імені Лесі Українки (Київ, вул. Б. Хмельницького, 5)

«ЕТЮДИ»

Презентація програми з присмаком джазу від вокального секстету «Пікардійська терція».

24 червня, 19.00. Російський драматичний театр імені Алексея Горького (Дніпропетровськ, пр-т К. Маркса, 97)

PUNK-ВІДРИВ VOL. 1

Концерт за участю гуртів «Хмародери» (Дубляни, агро-панк), «Медовий полин» (Борщів, Тернопільська обл., фрі-панк), «Гайки» (Львів, панк-рок), «Попіл» (Долина, Івано-Франківська обл., alternative rock).

24 червня, 18.00. Клуб «Погулянка» (Львів, вул. Вахнянина, 29)

«БАЖАННЯ БАЖАННЯ»

Проєкт Анатолія Белова – street art, фотографія, графіка, інсталяція. 25 червня о 19.00 – майстер-клас художника.

24 червня – 13 липня. «Я Галерея» (Київ, вул. Волоська, 55/57)

«ТРИПІЛЬСЬКЕ КОЛО»

Презентація фестивалю – спільний перформанс художників, музикантів і волонтерів.

25 червня, 10.00 – 12.00. Київ, майдан Незалежності навпроти Головоштамту

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

Виставка з колекції Музею народної архітектури та побуту у Львові – зразки ткацтва, килимарства, вишивки, гутного скла, гончарства, різьблення та плетіння.

До 19 липня. УЦЕК «Музей Івана Гончара» (Київ, вул. І. Мазепи, 29)

«ЖИВИЙ ВОГОНЬ»

За основу організації I Міжнародного козацького фестивалю звичаєвої культури «Живий вогонь» взято старовинну модель суспільного устрою, а учасники імпрези спробують у триденний строк реконструювати її просто неба. Також у програмі змагання та ігри, міні-фестиваль кобзарської пісні, театральні вистави й виступи фольклорних колективів.

19 – 21 червня

Вінниця, острів Кемпа (Фестивальний)

ПРО МАФІЮ

Екранізація бестселера Роберто Сав'яно «Гоморра» встигла здійняти галас по всьому світу. Знявши буденно-прозаїчний фільм про неаполітанських бандоків, режисер Маттео Гарроне показав непрезентабельний бік життя цивілізованої та євроінтегрованої Італії. А під приціл його об'єктива потрапили не «хрещені батьки», а дрібні кримінальники.

3 18 червня

Кінотеатр «Жовтень» (Київ, вул. Костянтинівська, 26)

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

Фестиваль «Do # Дж'2009» у проєкті New Generation презентує гастролі дуету «Одеса» у складі Вадима Неселовського (фортепіано, Україна – США) та Андрія Прозорова (саксофон, Україна – Австрія). Музиканти відвідають Білу Церкву, дадуть майстер-клас у Київському інституті музики імені Глієра та відірвуться в арт-клубі «44».

23 червня, 22.00

Арт-клуб «44» (Київ, вул. Хрещатик, 44)

РЕЦЕПТ СВОБОДИ Переживіть спекотний до знемоги червневий день, коли здається, що від палючого проміння закипить мозок. Заплануйте на вечір якусь зустріч або справу, але, не дай Боже, не по роботі. Вийдіть з дому/офісу і подивіться на небо. Обов'язково має збиратися гроза чи хоча б дощ. Відчуйте на обличчі перші пориви свіжого вітру. Дочекайтеся, коли листя дерев почне тремтіти в очікуванні жаданої вологи. Сядьте в будь-яку маршрутку чи тролейбус, відчиніть вікно і повними жменями ловіть перші великі краплі дощу. Підставте сплітніде обличчя під потоки води, що почнуть залітати крізь відчинену шибку, не звертаючи уваги на бурчання бабусь на задньому сидінні. Іноді відчуття свободи так легко... ▣

**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

НАШОГО ЦВІТУ

Я був переконаний, що більшість знаю про всіх видатних вихідців з України, аж доки в Economist не натрапив на статтю про Мартіна Купера, якого вважають батьком мобільного телефону. Саме він переконав керівників Motorola, що мобілка має вміщатися в руці, й 17 жовтня 1973 року зробив перший в історії мобільний телефонний дзвінок. Виявляється, Мартін Купер народився у Чикаго в родині українських іммігрантів! «Мої винахідливість і наполегливість походять від спостережень за енергійною працею батьків», — зізнається він. Українці вмюють працювати, тільки найкраще це виходить у них чомусь за межами України. ▣

ЦИРК НЕ НАШОЇ МРІЇ Вранці зайшов тато Карло до своєї комірчини і побачив: в одному кутку лежить нетверезий П'єро в обнімку з Артемоном, в іншому — Мальвіна у пошматованому платтячку, а Бураїно проштрикнув носом намальований казанок... Тато Карло почував потилицю і з гіркою промовив: «Так, не про такий цирк ми мріяли...» Коли вітчизняні політики волають про чергове зрадництво одне одного, мені чомусь завжди згадується цей анекдот. До речі, незабаром у Києві відбудеться II Міжнародний цирковий форум, на який збереться циркова еліта з різних країн. Напевне, господарі форуму в кулуарах нарікатимуть на неувагу держави до проблем українського цирку. Ще б пак: нашій політичній еліті цирку вистачає в житті. ▣

**МАР'ЯНА
ОЛІЙНИК**

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

ЕЛІТА З ТОРБИНКОК

Американські психоаналітики п'ять років досліджували, аналізували й дійшли висновку: патріотами стають дітлахи, яких змалечку виховували в любові й ніжності. Дуже важливо, щоб дитинча весь час бачило рідні обличчя. Тому в жодному разі не можна тягати малюків у торбинках на грудях чи спині. Тільки у візочках. Нещодавно на Економічному форумі в Петербурзі Сергій Тігіпко під шквал оплесків російської делегації заявив, що невдовзі в Україні відбудеться зміна еліт: «Прийдуть молодші й прагматичніші... І вони почнуть думати про економічні інтереси, а не про якісь національно-патріотичні шароварні речі». ▣

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВКА

Про порядки у Московському патріархаті, до якого належу, дещо чула, але не стикалася, аж поки з мамою не відвідала Києво-Печерську лавру. В черзі до церковної лавки стояли дві жіночки, які хотіли замовити за кандаських родичів молебень. Завдання не з легких. Ще за Оксану там могли помолитися як за Ксенію, а як бути з Яромиром? Жінки наполягали на тому, щоб за Оксану і Яромира молилися саме так, як їх охрестили. «То, може, вони греко-католики!? — скрикнула продавчиня «душевного хліба». — Перепитайте. Бо тоді ми не можемо за них молитися». У своїй молитві того дня я згадала і Оксану, і Яромира, й інших близьких мені греко-католиків. Адже Московський патріархат — це не лише продавчині. Це і я теж. ▣

**ІННА
ЗАВГОРДНЯ**

**РОМАН
КАБАЧІЙ**

ПРО ДОЛЮ

У зв'язку із загибеллю в автокатастрофі італійської жінки, яка заїздила на горезвісний рейс із Ріо, знову заговорили про те, що долю таки не обманеш. У мене своя теорія: доля не спить. Тільки-но тобі здається, що ти її приспав і все добре, як вона посилає нові випробування, щоб і ти доводив, що готовий до змін, до переозброєння внутрішніх сил. І тут можна впасти в іншу крайність — приспатися самому, повірити у свої сили настільки, що доля не витримає і дозволить випадковому поїзду тебе перерізати навпіл, як це сталося нещодавно в моєму містечку з одним чоловіком. У долі є щось спільне з гармонією, вона не любить фальші. ▣

АВТО РАДІО

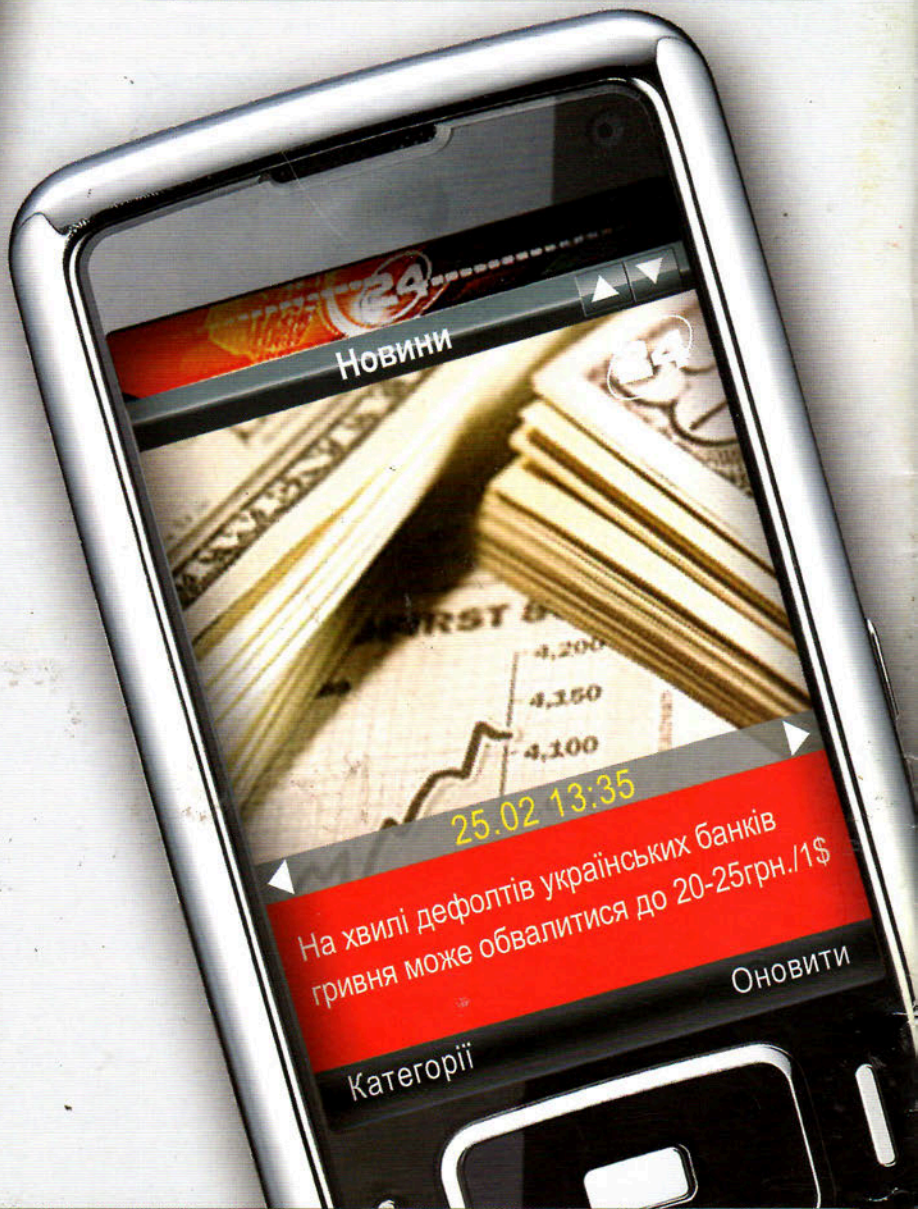
ТВОЯ ДОРОГА - ТВОЄ РАДІО!

Вінниця 100,3 FM; Дніпропетровськ 104,8 FM; Донецьк 106,0 FM; Євпаторія 106,8 FM; Запоріжжя 99,3 FM; Павлоград 106,1 FM
Полтава 100,0 FM; Севастополь 102,8 FM; Сімферополь 90,6 FM; Суми 107,9 FM; Умань 102,1 FM; Харків 106,1 FM; Чернігів 100,6 FM
Одеса 100,4 FM; Шостка 102,5 FM; Миколаїв 103,3 FM; Кременчук 102,1 FM; Керч 107,6 FM; Київ 107,4 FM; Кіровоград 102,6 FM
Івано-Франківськ 106,4 FM; Конотоп 103,6 FM; Кривий Ріг 91,1 FM; Луганськ 101,8 FM; Львів 105,4 FM; Нікополь 101,2 FM

текстове повідомлення

ЗАХОДЬ НА
mobile.24tv.com.ua
і встановлюй
БЕЗКОШТОВНО

ДИВИСЬ НОВИНИ
КОЛИ ЗРУЧНО

телеканал новин

ПОДРОБИЦІ НА САЙТІ

www.24tv.com.ua